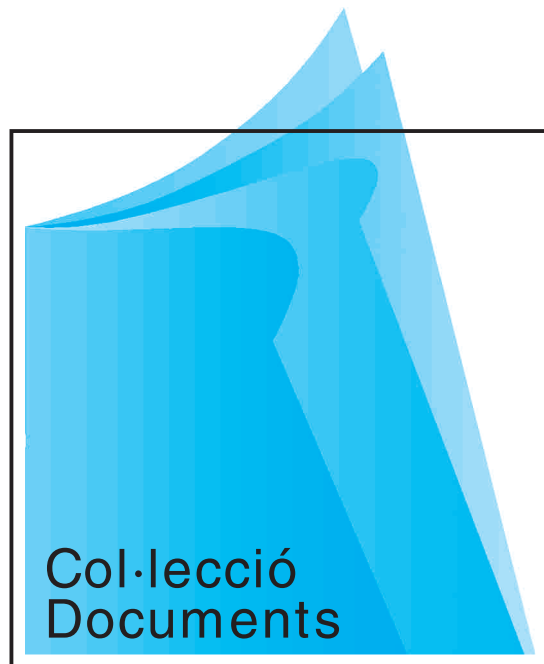

Els Acords de Johannesburg

Declaració de Johannesburg sobre
Desenvolupament Sostenible

Pla d'aplicació de les decisions de la Cimera
Mundial sobre Desenvolupament Sostenible

Declaració de Gauteng

10

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP:

Els **Acords** de Johannesburg : Declaració de Johannesburg sobre desenvolupament sostenible, Pla d'aplicació de les decisions de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible, Declaració de Gauteng. - Col·lecció documents ; 10)
I. Queralt, Arnau, ed. II. Catalunya. Departament de Medi Ambient III. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (Catalunya) IV. World Summit on Sustainable Development (2002 : Johannesburg) V. Col·lecció: Documents (Catalunya, Departament de Medi Ambient) ; 10
1. Desenvolupament sostenible - Congressos
338:504(061.3)

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya
<http://www.cat-sostenible.org>

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
<http://www.gencat.net/mediamb>

Desembre de 2002

Edició a cura de: Arnau Queralt i Bassa

Traducció: Traducciones y Tratamiento de la Documentación, S.L.

Tiratge: 1.000 exemplars

Disseny i producció gràfica: Fotogravats Barcino

DL: B-51188-2002

Aquesta publicació ha estat realitzada amb paper ecològic 100% (lliure de clor)
estucat mat de 135 g i les cobertes en paper ecològic (lliure de clor) estucat mat de 250 g.

Els acords de Johannesburg

Declaració de Johannesburg sobre
Desenvolupament Sostenible

Pla d'aplicació de les decisions de la Cimera Mundial
sobre Desenvolupament Sostenible

Declaració de Gauteng

ÍNDIX

Introducció	3
La Declaració de Johannesburg sobre Desenvolupament Sostenible	7
Pla d'Aplicació de les decisions de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible	13
I. Introducció.....	13
II. L'eradicació de la pobresa.....	14
III. La modificació dels hàbits de consum i dels models de producció sostenibles.....	19
IV. Protecció i gestió dels recursos naturals bàsics per al desenvolupament econòmic i social.....	27
V. El desenvolupament sostenible en un món en procés de globalització.....	46
VI. Sanitat i desenvolupament sostenible.....	48
VII. El desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament.....	51
VIII. Desenvolupament sostenible per a l'Àfrica.....	53
VIII <i>bis</i> . Altres inicitatives regionals.....	59
IX. Mitjans d'aplicació.....	61
X. Marc institucional per al desenvolupament sostenible.....	76
Objectius.....	77
Reforçar el marc institucional per al desenvolupament sostenible a escala internacional.....	78
El paper de l'Assemblea General.....	79
El paper del Consell Econòmic i Social.....	80
El paper i la funció de la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible.....	81
El paper de les institucions internacionals.....	82
La consolidació de les disposicions institucionals per al desenvolupament sostenible a escala regional.....	84
El reforçament dels marcs institucionals per al desenvolupament sostenible a escala nacional.....	85
La Declaració de Gauteng	91

INTRODUCCIÓ

Entre els dies 26 d'agost i 4 de setembre de 2002, la ciutat sudàfricana de Johannesburg va acollir la celebració de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible (coneguda com a Rio+10), amb els següents resultats:

- 1) **Declaració de Johannesburg sobre Desenvolupament Sostenible:** declaració política on governs es comprometen a emprendre les accions necessàries per fer realitat el paradigma del desenvolupament sostenible (d'ara endavant DS) i renoven el seu compromís amb els acords de Rio.
- 2) **Pla d'aplicació de les decisions de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible:** pla d'acció que estableix accions per fer front als reptes globals que té plantejats el DS.
- 3) Iniciatives de partenariats entre governs, empreses i societat civil (en total uns 280) per tal d'implementar el DS a escala estatal, regional i internacional.

La Declaració de Johannesburg sobre Desenvolupament Sostenible

La Declaració de Johannesburg reconeix que:

- Els estats signataris assumeixen la responsabilitat col·lectiva d'avançar i enfortir els pilars del DS a escala local, nacional, regional i global.
- El procés polític comprès entre la Conferència de les NNUU sobre el Medi Ambient Humà (1972), la Conferència de les NNUU sobre Medi Ambient i Desenvolupament (1992) i la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible (2002) és un camí comú cap a un món que respecti i implementi la visió del DS.
- Els principals reptes que cal afrontar per avançar vers el DS són l'eradicació de la pobresa, el canvi de patrons de producció i consum i la protecció i gestió dels recursos naturals.
- El DS requereix una perspectiva a llarg termini i una àmplia participació en la presa de decisions i l'execució de les polítiques de DS a totes les escales.
- Per avançar vers el DS necessitem institucions internacionals i multilaterals que siguin més eficients, democràtiques i responsables.

Pla d'aplicació de les decisions de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible ¹

Els principals acords continguts en el pla són, entre altres, els següents:

Eradicació de la pobresa

- Reduir a la meitat, de cara a l'any 2015, el percentatge de la població mundial que té uns ingressos inferiors a 1 dòlar diari i el de la que pateix fam.
- Establir un fons de solidaritat mundial per tal d'eradicar la pobresa i promoure el desenvolupament social i humà en els països en desenvolupament.

Aigua i sanejament

- Reduir a la meitat, de cara a l'any 2015, la proporció de població sense accés a l'aigua potable.

¹La descripció del Pla d'aplicació està basada en la informació continguda a la pàgina oficial de la Cimera de Johannesburg: <http://www.johannesburgsummit.org>

- Reduir a la meitat, de cara a l'any 2015, la proporció de població mundial sense accés als sistemes bàsics de sanejament.

Producció i consum sostenibles

- Encoratjar i promoure el desenvolupament, en el termini de 10 anys, d'un conjunt de programes per accelerar el canvi cap a uns models de producció i consum sostenibles.

Energia

- Diversificar el subministrament energètic i incrementar substancialment la quota global de les fonts d'energia renovable, de cara a incrementar la seva contribució al subministrament energètic total.
- Millorar l'accés a serveis i recursos energètics fiables, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuosos amb el medi ambient (d'ara endavant MA), que permetin assolir els objectius de la Declaració del Mil·leni (com el de reduir a la meitat, de cara al 2015, la població que viu immersa en la pobresa a tot el món).
- Corregir les distorsions del mercat, incloent-hi la reestructuració dels tributs i l'eliminació de les subvencions amb efectes perjudicials.
- Donar suport als esforços destinats a millorar el funcionament, la transparència i la informació sobre els mercats energètics, amb l'objectiu d'assolir més estabilitat i predictibilitat i garantir al consumidor l'accés als serveis energètics.
- Establir programes domèstics per a l'eficiència energètica, amb el suport de la comunitat internacional. Accelerar el desenvolupament i la difusió de tecnologies que permetin millorar l'eficiència i la conservació de l'energia.

Productes químics

- De cara al 2020, aconseguir que els productes químics siguin utilitzats i fabricats de manera que no es generin efectes negatius significatius sobre la salut humana i el MA.
- Renovar el compromís amb una gestió correcta dels productes químics i dels residus peril·losos al llarg del seu cicle de vida.
- Promoure la ratificació i l'aplicació dels instruments internacionals pertinents en l'àmbit dels productes químics i dels residus peril·losos.
- De cara a l'any 2005, desenvolupar un plantejament estratègic per la gestió dels productes químics a escala internacional, a partir de la Declaració de Bahia i les Prioritats per a l'acció més enllà del 2000.
- Encoratjar els estats a aplicar tan aviat com sigui possible el nou sistema per a la classificació i l'etiquetatge dels productes químics, harmonitzat

Gestió dels recursos naturals bàsics

Aigua

- Desenvolupar la gestió integrada dels recursos hídrics i plans d'eficiència hídrica de cara a l'any 2005.

Oceans i recursos pesquers

- De manera urgent, mantenir o restaurar les existències pesqueres a nivells que garanteixin el rendiment màxim sostenible, amb l'objectiu d'evitar l'esgotament dels recursos (si és possible, abans de l'any 2015).
- De cara a l'any 2012, desenvolupar i facilitar la utilització de diverses perspectives i eines, entre elles la perspectiva ecosistèmica, l'eliminació de les pràctiques pesqueres destructives, l'establiment d'àrees marines protegides coherents amb la legislació internacional i basades en informació científica.
- Establir, pel 2004, un procés regular emparat per les Nacions Unides per a la informació i l'avaluació de l'estat dels ecosistemes marins.
- Eliminar les subvencions que contribueixin a la pesca il·legal, no denunciada o no regulada i a la sobreexplotació pesquera.

Atmosfera

- Facilitar l'aplicació del Protocol de Mont-real sobre substàncies que esgoten la capa d'ozó, garantint l'adequada reposició del seu fons durant el període 2003/2005.
- De cara a l'any 2010, millorar l'accés dels països en desenvolupament a substàncies alternatives a les que esgoten la capa d'ozó i ajudar-los a complir els terminis establerts pel Protocol de Mont-real.

Biodiversitat

- Assolir, de cara a l'any 2010, una reducció significativa en el ritme actual de pèrdua de biodiversitat.

Responsabilitat corporativa

- Promoure activament la responsabilitat i la capacitat de rendir comptes de les empreses, a través del desenvolupament i l'aplicació efectiva d'acords i mesures intergovernamentals, d'iniciatives internacionals i d'associacions públiques – privades, així com de regulacions estatals adequades.

Sanitat

- Reduir, de cara al 2015, les taxes de mortalitat infantil de menys de 5 anys en dos terços i les taxes de mortalitat materna en tres quarts (en base al nivell de referència de l'any 2000).
- Reduir fins al 25% la prevalència del VIH entre els joves d'entre 15 i 24 anys en els estats més afectats de cara al 2005 i, globalment, vers el 2010, així com combatre la malària, la tuberculosi i altres malalties.

Desenvolupament sostenible per a l'Àfrica

- Millorar la productivitat agrícola sostenible i la seguretat alimentària, d'acord amb els objectius de desenvolupament acordats per al nou mil·lenni i, en particular, reduir de cara al 2015 el percentatge de població que pateix fam.
- Donar suport als estats africans a l'hora de desenvolupar i aplicar estratègies de seguretat alimentària pel 2005.

- Donar suport als esforços de l'Àfrica per tal d'aplicar els objectius de la NEPAD en l'àmbit de l'energia, que pretenen garantir un accés segur als recursos i serveis energètics per, com a mínim, el 35 % de la població africana en els propers 20 anys, especialment en les zones rurals.

Mitjans d'aplicació

- Garantir que, de cara al 2015, tots els infants seran capaços de completar l'educació primària i eliminar les desigualtats de gènere en l'educació primària i secundària de cara a l'any 2005.

Marc institucional per al desenvolupament sostenible

- Adoptar noves mesures per enfortir els mecanismes institucionals per al DS a escala internacional, regional i nacional.
- Reforçar el paper de la Comissió de les Nacions Unides per al DS, incloent entre les seves funcions la revisió i el seguiment dels progressos assolits en l'aplicació de l'Agenda 21 i el foment de la coherència entre la seva aplicació, les diverses iniciatives i associacions .
- Facilitar i promoure la integració de les dimensions ambiental, social i econòmica del DS en els programes de treball de les comissions regionals de les Nacions Unides.
- Iniciar immediatament els passos per avançar en la formulació i elaboració d'estratègies nacionals per al DS i començar la seva execució a partir de l'any 2005.

La Declaració de Gauteng

El 31 d'agost de 2002 es van reunir, a Johannesburg, els representats de 23 governs regionals (GRs) dels cinc continents (representant uns 150 milions de persones) i diverses associacions regionals per tal de refermar el seu compromís amb el DS i exigir un major reconeixement i suport polític en l'àmbit internacional. Concretament, la Declaració de Gauteng:

- posa de manifest el compromís dels GRs amb el DS i el seu paper estratègic en el desenvolupament i implantació de les polítiques de DS,
- declara que els GRs necessiten estratègies pròpies de DS, com a marc integrador i coordinador de les altres polítiques públiques,
- estableix una xarxa global per compartir informació i experiències sobre DS a l'àmbit regional i promoure col·laboracions entre les diverses regions,
- declara que els GRs volen i necessiten treballar amb totes les altres esferes de govern i amb els altres agents implicats en la promoció del DS,
- convida a les organitzacions internacionals, els governs locals i tots els altres agents implicats a treballar conjuntament per al DS.

² Nota de l'editor: el terme associació és la traducció catalana de "partnership", utilitzat en la versió anglesa del Pla d'aplicació de les decisions de la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible.

³ Territori de la Capital (Austràlia), País Basc (Espanya), Baviera (Alemanya), Catalunya (Espanya), Província d'Entre Ríos (Argentina), Flandes (Bèlgica), Gauteng (Sudàfrica), Gran Londres (Regne Unit), Província de Lapònia (Finlàndia), Estat del Mato Grosso (Brasil), Província de Mpumalanga (Sudàfrica), Estat de Pennsilvània (Estats Units), Estat de Pernambuco (Brasil), Quèbec (Canadà), Regió de Poitou-Charentes (França), Estat de Toncantins (Brasil), Toscana (Itàlia), Valònia (Bèlgica), Gal·les (Regne Unit), Província de Java Occidental (Indonèsia), Estat d'Austràlia Occidental (Austràlia).

⁴ Associació de les Regions d'Europa, Conférence des Régions Periphériques Maritimes, The Northern Forum, Comitè de les Regions de la Unió Europea

LA DECLARACIÓ DE JOHANNESBURG SOBRE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Des dels nostres orígens cap al futur

1. Nosaltres, representants dels pobles del món, reunits a la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible a Johannesburg, Sud-àfrica, del 2 al 4 de setembre de 2002, reafirmem el nostre compromís envers el desenvolupament sostenible.
2. Ens comprometem a construir una societat global humana, equitativa i humanitària, sabent que la dignitat humana és necessària per a tothom.
3. A l'inici d'aquesta Cimera, els infants d'arreu del món se'ns van adreçar amb simplicitat, però amb claredat, per dir-nos que el futur els pertany i, conseqüentment, ens van desafiar a garantir-los que, mitjançant les nostres accions, podran heretar un món lliure de la indignitat i la indecència ocasionades per la pobresa, la degradació ambiental i els models de desenvolupament insostenibles.
4. Com a part de la nostra resposta a aquests infants, els quals representen el nostre futur col·lectiu, tots nosaltres, des de qualsevol racó del món, formats per diferents experiències vitals, ens sentim units i motivats per un profund sentiment que ens porta a crear amb urgència un món nou i més esperançador.
5. Per tant, assumim la responsabilitat col·lectiva de fomentar i consolidar els pilars interdependents i mútuament reforçants del desenvolupament sostenible - desenvolupament econòmic, desenvolupament social i protecció ambiental - tant a escala local com nacional, regional i mundial.
6. Des d'aquest continent, bressol de la Humanitat, declarem, per mitjà del Pla d'aplicació i d'aquesta Declaració, la nostra responsabilitat envers cadascun de nosaltres, envers una comunitat vital més àmplia i envers els nostres fills.
7. Conscients que la humanitat està en un moment decisiu, ens hem unit entorn la decisió comuna de fer un esforç seriós per respondre positivament a la necessitat de crear un pla pràctic i manifest que doni lloc a l'eradicació de la pobresa i al desenvolupament humà.

Des d'Estocolm a Rio de Janeiro i Johannesburg

8. Trenta anys enrere, a Estocolm, vam aprovar la necessitat urgent de reaccionar davant del problema de la degradació ambiental. Ara fa deu anys, a la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament, que va tenir lloc a Rio de Janeiro, vam coincidir en afirmar que la protecció del medi ambient i el desenvolupament socioeconòmic són fonamentals per al desenvolupament sostenible, d'acord amb els Principis de Rio. Per tal d'assolir aquest desenvolupament vam adoptar el programa mundial Agenda 21 i la Declaració de Rio, envers els quals reafirmem el nostre compromís. La Cimera de Rio va representar una fita significativa que va establir una nova agenda per al desenvolupament sostenible.

9. Entre les cimeres de Rio i Johannesburg, les nacions del món es van reunir en diverses conferències majors sota la direcció de les Nacions Unides, com ara la Conferència de Monterrey sobre Finançament per al Desenvolupament o la Conferència Ministerial de Doha. Aquestes conferències van definir per al món una visió global per al futur de la humanitat.
10. A la Cimera de Johannesburg vam avançar molt a l'hora d'aplegar un gresol enriquidor de pobles i punts de vista en una recerca constructiva d'un camí comú, cap a un món que respecta i posa en pràctica la visió del desenvolupament sostenible. La cimera de Johannesburg també va confirmar que s'han fet avenços significatius envers l'assoliment d'un consens i una associació global entre tots els habitants del nostre planeta.

Els reptes que afrontem

11. Reconeixem que l'eradicació de la pobresa, la modificació dels models de consum i de producció, i la protecció i la gestió de la base de recursos naturals per al desenvolupament econòmic i social constitueixen uns objectius comuns i uns requisits essencials per al desenvolupament sostenible.
12. La profunda línia que divideix la societat humana entre rics i pobres, i el buit sempre creixent entre el món desenvolupat i el món en vies de desenvolupament representa una amenaça important per a la prosperitat, seguretat i estabilitat mundials.
13. El medi ambient del món continua patint. Continua la pèrdua de la biodiversitat, la fauna marina segueix esgotant-se, la desertificació reclama cada cop més terres fèrtils, els efectes adversos del canvi climàtic ja són evidents, els desastres naturals són més freqüents i devastadors, els països en vies de desenvolupament esdevenen més vulnerables, i la contaminació de l'aire, de l'aigua i del mar segueix privant milions de persones d'una vida decent.
14. La globalització ha afegit una nova dimensió a tots aquests reptes. La ràpida integració dels mercats, la mobilitat del capital i els significatius augments en els fluxos d'inversió arreu del món han suposat nous desafiaments i oportunitats per a la cerca del desenvolupament sostenible. Però els beneficis i costos de la globalització estan distribuïts desigualment, per la qual cosa els països en vies de desenvolupament han de fer front a dificultats especials per tal de satisfer aquest repte.
15. Ens exposem a la consolidació d'aquestes disparitats globals i, llevat que actuem d'una manera que canviï radicalment les seves vides, els pobres del món poden perdre la confiança en els seus representants i en els sistemes democràtics envers els quals mantenim un compromís, ja que poden pensar que els seus representants no són més que campanes que sonen o címbals que dringuen.

El nostre compromís envers el desenvolupament sostenible

16. Estem disposats a garantir que la nostra enriquidora diversitat, que constitueix la nostra força col·lectiva, sigui utilitzada a favor d'una associació constructiva per al canvi i per a l'assoliment de l'objectiu comú del desenvolupament sostenible.
17. En reconèixer la importància de construir la solidaritat humana, esperonem la promoció del diàleg i la cooperació entre les civilitzacions i els pobles del món, sense prendre en consideració la seva raça, desavantatges, religió, idioma, cultura i tradició.
18. Aplaudim l'atenció de la Cimera de Johannesburg en la indivisibilitat de la dignitat humana i tenim el ferm propòsit, a través de decisions sobre els objectius, de programes i associacions, d'incrementar amb celeritat l'accés a requisits bàsics com ara una aigua neta, el sanejament, una protecció adequada, l'energia, la sanitat, la garantia d'aliments i la protecció de la biodiversitat. Alhora, treballarem plegats per ajudar-nos mútuament a tenir accés als recursos financers, a beneficiar-nos de l'obertura dels mercats, a assegurar la construcció de capacitats, a utilitzar una tecnologia moderna que faci possible el desenvolupament, i a assegurar-nos que hi ha transferència tecnològica, desenvolupament dels recursos humans, educació i formació per tal de desterrar el subdesenvolupament per sempre més.
19. Reafirmem la nostra promesa de centrar-nos especialment, i atorgar una atenció prioritària, a lluitar contra aquelles situacions a nivell mundial que plantegen greus amenaces al desenvolupament sostenible de la nostra gent. Entre aquestes situacions estan: la fam crònica, la malnutrició, l'ocupació estrangera, els conflictes armats, els problemes amb drogues il·lícites, el crim organitzat, la corrupció, els desastres naturals, el tràfic il·lícit d'armes, el tràfic de persones, el terrorisme, la intolerància i la incitació a l'odi racial, ètnic, religiós i d'altres tipus, la xenofòbia i les malalties de caire endèmic, transmissible i crònic, en particular el VIH/SIDA, la malària i la tuberculosi.
20. Ens comprometem a garantir que l'apoderament i l'emancipació de la dona i la igualtat de sexes s'integren en totes les activitats compreses en l'Agenda 21, els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni i el Pla d'aplicació de Johannesburg.
21. Reconeixem el fet que la societat global té els mitjans i està dotada dels recursos per poder dirigir els reptes de l'eradicació de la pobresa i del desenvolupament sostenible amb els quals s'enfronta tota la humanitat. Plegats prendrem mesures addicionals per garantir que aquests recursos disponibles s'utilitzen per al benefici de la humanitat.
22. En aquest sentit, per tal de contribuir a la consecució dels nostres objectius i fites de desenvolupament, instem els països desenvolupats que encara no ho hagin fet que facin esforços concrets envers els nivells internacionalment acordats d'ajut oficial al desenvolupament.
23. Acollim i donem el nostre suport a la creació d'agrupacions i aliances regionals més fortes, com és el cas de la Nova Associació per al Desenvolupament d'Àfrica¹, que promouen la cooperació regional, milloren la cooperació internacional i fomenten el desenvolupament sostenible.

¹NT: En anglès, *New Partnership for Africa's Development*, NEPAD

24. Continuarem parant especial esment a les necessitats de desenvolupament dels Estats illencs petits en vies de desenvolupament i dels països menys desenvolupats.
25. Reafirmem el paper vital dels pobles indígenes en el desenvolupament sostenible.
26. Reconeixem que el desenvolupament sostenible requereix una perspectiva a llarg termini i una àmplia participació en la formulació de polítiques, en la presa de decisions i en la seva aplicació a tots els nivells. En qualitat de membres socials, seguirem treballant per unes associacions estables amb tots els principals grups, respectant els papers independents i importants de cadascun d'ells.
27. Estem d'acord que en la recerca de les seves activitats legítimes, el sector privat, tant les grans com les petites empreses, té el deure de contribuir a l'evolució d'unes comunitats i societats equitatives i sostenibles.
28. També estem d'acord en contribuir a l'augment de la renda mitjançant la generació d'oportunitats laborals, tenint en compte la Declaració dels Principis i Drets Fonamentals al Lloc de Treball de l'Organització Internacional del Treball (OIT).
29. Convenim que és necessari que les empreses del sector privat forcin la responsabilitat corporativa, la qual cosa hauria de dur-se a terme dins un entorn regulador transparent i estable.
30. Ens comprometem a consolidar i millorar la governança a tots els nivells, per a l'eficaç execució de l'Agenda 21, els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni i el Pla d'aplicació de Johannesburg

El multilateralisme és el futur

31. Per tal de poder assolir els nostres objectius de desenvolupament sostenible, ens calen unes institucions internacionals i multilaterals més eficaces, democràtiques i responsables.
32. Reafirmem el nostre compromís envers els principis i objectius de la Carta de les Nacions Unides i el dret internacional, així com envers el reforçament del multilateralisme. Donem suport al lideratge de les Nacions Unides, com l'organització més universal i representativa del món, la qual es troba en una situació òptima per promoure el desenvolupament sostenible.
33. A més, ens comprometem a fer un seguiment dels progressos d'una manera regular envers l'assoliment dels nostres objectius i fites per al desenvolupament sostenible.

Fent-ho realitat!

34. Estem d'acord que aquest ha de ser un procés inclusiu, que involucri tots els principals grups i governs que han participat en la històrica Cimera de Johannesburg.

35. Ens comprometem a actuar conjuntament, units per una determinació comuna de salvar el nostre planeta, fomentar el desenvolupament humà i assolir una prosperitat i una pau universals.
36. Ens comprometem amb el Pla d'aplicació de Johannesburg i a agilitar l'assoliment dels objectius temporals, socioeconòmics i ambientals que hi conté.
37. Des del continent africà, bressol de la Humanitat, prometem solemnement als ciutadans del món, i a les generacions que de ben segur heretaran la Terra, que estem disposats a garantir que la nostra esperança col·lectiva envers el desenvolupament sostenible es materialitzarà.

Expressem la nostra més sincera gratitud a la gent i el Govern de Sud-àfrica per la seva generosa hospitalitat i els excel·lents preparatius per a la Cimera Mundial sobre el Desenvolupament Sostenible.

PLA D'APLICACIÓ DE LES DECISIONS DE LA CIMERA MUNDIAL SOBRE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

I. Introducció

1. Arran de la **Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament (CNUMAD)** ¹, que va tenir lloc a Rio de Janeiro l'any 1992, es van establir els principis fonamentals i el programa d'acció per a l'assoliment del desenvolupament sostenible. Nosaltres reafirmem enèrgicament el nostre compromís envers els principis de Rio, la plena implantació de l'**Agenda 21** i el **Programa per a la continuïtat de l'aplicació de l'Agenda 21** ². Així mateix, ens comprometem a la consecució dels objectius de desenvolupament acordats a escala internacional, inclosos els que consten a la **Declaració del Mil·lenni** ³ de les Nacions Unides i els derivats de les conclusions de les principals conferències i acords internacionals de les Nacions Unides des de l'any 1992.
2. El pla d'aplicació actual es basarà en els èxits aconseguits des de la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament (CNUMAD) i agilitarà la realització dels altres objectius. Per aconseguir-ho, ens comprometem a dur a terme accions i mesures concretes en tots els àmbits, i a fomentar la cooperació internacional, tenint en compte els **Principis de Rio**, entre els quals s'inclou, entre d'altres, el principi de les responsabilitats comunes, però diferenciades, tal com s'exposa en el principi 7 de la **Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament** ⁴. Aquests esforços també estimularan la integració dels tres components del desenvolupament sostenible: el desenvolupament econòmic, el desenvolupament social i la protecció ambiental, com a pilars interdependents i de reforç mutu. L'eradicació de la pobresa, la modificació dels hàbits de consum i dels models de producció insostenibles, juntament amb la protecció i la gestió dels recursos naturals bàsics per al desenvolupament econòmic i social constitueixen uns objectius molt amplis del desenvolupament sostenible però al mateix temps en són uns requisits essencials.
3. Reconeixem que la implantació de les conclusions de la Cimera beneficiarà tothom, sobretot les dones, els joves, els infants i els grups vulnerables. A més, cal que comporti la participació de tots els actors significatius mitjançant la creació d'associacions, especialment entre els governs dels països del Nord i del Sud, d'una banda, i entre els diferents governs i organitzacions principals, d'una altra, per tal de poder assolir els objectius àmpliament compartits del desenvolupament sostenible. Tal com queda reflectit en el **Consens de Monterrey** ⁵, aquestes associacions són cabdals per a la consecució del desenvolupament sostenible en un món en procés de globalització.
4. La bona governança a cada país i en l'àmbit internacional és essencial per al desenvolupament sostenible. A escala nacional, el desenvolupament d'unes polítiques ambientals i socioeconòmiques racionals, com també d'unes institucions democràtiques capaces de reaccionar adequadament a les necessitats de les persones, als preceptes legals, a les mesures contra la corrupció, a la igualtat de sexes i a un entorn adequat per a les inversions constitueixen la base del desenvolupament sostenible. Com a resultat de la globalització, els factors externs han esdevingut crítics a l'hora de determinar l'èxit o el fracàs de les temptatives dels països en desenvolupament

escomeses a escala nacional. La diferència que existeix entre els països desenvolupats i els països en desenvolupament indica la necessitat continuada d'un entorn econòmic internacional que possibiliti i fomenti la cooperació internacional, especialment en les àrees del deute i el comerç, i la participació plena i eficaç dels països en desenvolupament en la presa de decisions globals, si es vol mantenir i augmentar la conjuntura per al progrés global cap al desenvolupament sostenible.

5. La pau, la seguretat, l'estabilitat i el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals, sense oblidar-nos del dret al desenvolupament, així com el respecte per a la diversitat cultural, són essencials per assolir el desenvolupament sostenible i per garantir que tothom se'n pugui beneficiar.
5. *bis.* Som conscients de la importància de l'ètica per al desenvolupament sostenible i, per tant, subratllem la necessitat de tenir-la en compte en l'aplicació de l'Agenda 21.

II. L'eradicació de la pobresa

6. L'eradicació de la pobresa és el repte global més important que es planteja avui dia, i constitueix un requisit indispensable per al desenvolupament sostenible, especialment pel que fa als països en desenvolupament. Tot i que la responsabilitat principal del seu propi desenvolupament sostenible i de l'eradicació de la pobresa dins de les seves fronteres recau en cada un dels països i que cal no sobrevalorar el paper de les polítiques nacionals i les estratègies de desenvolupament, sí que són necessàries mesures concretes i concertades en tots els àmbits que permetin als països en desenvolupament l'assoliment dels seus objectius i fites internacionals de desenvolupament sostenible encaminats a combatre la pobresa, sense deixar de banda els que figuren a l'Agenda 21, les conclusions pertinents d'altres conferències que s'han dut a terme a les Nacions Unides i la Declaració del Mil·lenni de les Nacions Unides. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
  - (a) Reduir a la meitat, de cara a l'any 2015, el percentatge de la població mundial que té uns ingressos inferiors a 1 \$ diari i el de la població que pateix fam i, també de cara al 2015, reduir a la meitat el percentatge de la població que no té accés a l'aigua potable;
  - (b) Establir un fons de solidaritat mundial destinat a l'eradicació de la pobresa i al foment del desenvolupament social i humà en els països en desenvolupament, segons les modalitats que l'Assemblea General determini, fent palès, alhora, la naturalesa voluntària de les aportacions, la necessitat d'evitar una duplicació dels fons existents a les Nacions Unides i que promogui el paper del sector privat i dels ciutadans individuals en relació amb els governs a l'hora de finançar les iniciatives;
  - (c) Desenvolupar programes nacionals per al desenvolupament sostenible i el desenvolupament local i comunitari, quan escaigui i dins del marc d'estratègies de reducció de la pobresa de cada país, amb la finalitat de promoure la participació de les persones que viuen en condicions de pobresa i de les seves organitzacions. Caldria que aquests programes reflectissin les seves prioritats, per tal d'incrementar l'accés als recursos productius, a les institucions i als serveis públics, en concret, la terra, l'aigua, les oportunitats laborals, els crèdits, l'educació i la salut;

- (d) Promoure l'accés igualitari i la plena participació de la dona, sense cap distinció ni discriminació respecte de l'home, en la presa de decisions en tots els àmbits, integrant les perspectives de gènere a totes les polítiques i estratègies, eradicant qualsevol forma de violència i discriminació de la dona i millorant l'estat, la salut i el benestar econòmic de les dones i noies mitjançant un accés igualitari i ple a les oportunitats econòmiques, a la terra, als crèdits, a l'educació i als serveis sanitaris;
- (e) Desenvolupar polítiques, mètodes i mitjans per millorar l'accés de les poblacions autòctones a les activitats econòmiques, i incrementar-ne l'índex d'ocupació, quan escaigui, a través de mesures com la formació, l'assistència tècnica i les facilitats creditícies. Reconèixer que la dependència tradicional i directa dels recursos i els ecosistemes renovables, com ara la collita sostenible, continuen essent essencials per al benestar cultural, econòmic i físic de les poblacions autòctones i de les seves comunitats;
- (f) Oferir serveis sanitaris bàsics a tothom i reduir els perills ambientals per a la salut, tenint en compte les necessitats especials dels infants i els vincles existents entre pobresa, sanitat i medi ambient, amb l'aportació de recursos financers, assistència tècnica i transmissió de coneixements als països en desenvolupament i als països amb economies en transició;
- (g) Garantir que els infants de tot el món -nens i nenes per igual- puguin acabar un cicle complert d'educació primària i tinguin igualtat d'accés a tots els nivells d'educació;
- (h) Facilitar l'accés als recursos agrícoles a les persones que viuen en condicions de pobresa, especialment les dones i les comunitats autòctones, i promoure, quan sigui necessari, acords sobre la tinença de la terra que reconeguin i protegeixin els sistemes de gestió de recursos de la propietat comuna i de la de les poblacions autòctones;
- (i) Construir una infraestructura rural bàsica, diversificar l'economia i millorar el transport i l'accés al mercat, a la informació del mercat i als crèdits per als habitants amb pocs recursos de les zones rurals per tal de donar suport a l'agricultura sostenible i al desenvolupament rural;
- (j) Transferir tècniques i coneixements bàsics sobre agricultura sostenible, incloent la gestió dels recursos naturals, a petits i mitjans agricultors, pescadors i habitants amb pocs recursos de les zones rurals, especialment en els països en desenvolupament, fins i tot a través de l'enfocament dels diversos grups d'interès i de les associacions entre el sector públic i el privat orientades a incrementar la producció agrícola i la seguretat alimentària;
- (k) Augmentar la disponibilitat i l'assequibilitat dels aliments, fins i tot a través de la tecnologia i la gestió agrícoles agrícola i alimentària i mitjançant sistemes de distribució equitatius i eficaços, tot promovent, per exemple, associacions estratègiques basades en la comunitat i que posin en contacte la població rural i urbana amb les empreses;

- (l) Combatre la desertificació i mitigar els efectes de la sequera i de les inundacions, a través de mesures com, per exemple, un millor ús de la informació climàtica i de les previsions del temps, sistemes d'alerta, la gestió del sòl i dels recursos naturals, les pràctiques agrícoles i la conservació dels ecosistemes amb l'objectiu de capgirar les tendències actuals i minimitzar la degradació de la terra i dels recursos hídrics a través, per exemple, de l'aportació d'uns recursos financers adequats i previsibles que permetin l'aplicació del **Conveni de les Nacions Unides per a la lluita contra la desertificació en aquells països afectats per sequeres greus i/o desertificació, particularment a l'Àfrica** ⁶, com un dels instruments per a l'eradicació de la pobresa;
  - (m) Augmentar l'accés a la sanitat amb l'objectiu de millorar la salut de la població i reduir la mortalitat infantil, prioritzant l'aigua i el sanejament en les estratègies nacionals de desenvolupament sostenible i de reducció de la pobresa, en cas que existeixin.
7. El subministrament d'aigua potable i un sanejament adequat són necessaris per a la protecció de la salut humana i el medi ambient. En aquest sentit, acordem reduir a la meitat, de cara al 2015, el percentatge de persones que no tenen accés a l'aigua potable (tal com s'indica a la Declaració del Mil·leni) i el percentatge de persones que no tenen accés a un sanejament bàsic. Això demanaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Desenvolupar i aplicar sistemes domèstics de sanejament eficients;
  - (b) Millorar les condicions de salubritat a les institucions públiques, especialment a les escoles;
  - (c) Fomentar unes pràctiques higièniques segures;
  - (d) Promoure l'educació i les possibilitats de superació concentrant-se en els infants, com a agents d'un canvi de comportament;
  - (e) Promoure pràctiques i tecnologies assequibles que siguin, alhora, socialment i culturalment acceptables;
  - (f) Desenvolupar uns mecanismes financers i d'associació innovadors;
  - (g) Integrar el sanejament en les estratègies de gestió dels recursos hídrics.
8. Dur a terme accions conjuntes i millorar els esforços per treballar conjuntament a tots els nivells per tal de millorar l'accés a serveis d'energia fiables i assequibles per al desenvolupament sostenible, que permetin assolir els objectius de desenvolupament del mil·leni, incloent-hi el de reduir a la meitat el percentatge de població que viu en la pobresa de cara al 2015, i com a mitjà per a generar altres serveis importants destinats a mitigar la pobresa, tenint present que l'accés a l'energia facilita l'accés a la pobresa.

- (a) Millorar l'accés a serveis i recursos energètics fiables, assolibles, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuosos amb el medi ambient, tenint en compte les característiques i les circumstàncies de cada país, a través de la millora dels sistemes energètics descentralitzats, l'electrificació rural i l'augment en l'ús d'energies renovables, combustibles líquids i gasosos més nets i el foment de l'eficiència energètica, intensificant la col·laboració regional i internacional en suport de les temptatives nacionals, mitjançant processos de capacitatí, assistència financera i tecnològica i la instauració d'uns mecanismes financers innovadors, a petita i mitjana escala, tot reconeixent els factors específics que possibilitin l'accés a les persones que viuen en condicions de pobresa;
- (b) Millorar l'accés a les tecnologies de biomassa modernes i les fonts i existències de llenya, i les operacions relacionades amb la biomassa, incloent l'ús de residus agrícoles, tant a les zones rurals com allà on aquestes pràctiques siguin sostenibles;
- (c) Promoure un ús sostenible de la biomassa i, quan sigui necessari, d'altres energies renovables mitjançant la millora dels actuals models d'ús, com la gestió de recursos, un ús més eficient de la llenya, i de productes i tecnologies nous o millorats;
- (d) Donar suport a la transició envers un ús més net dels combustibles fòssils líquids i gasosos, en els casos que es considerin ambientalment més favorables, socialment més acceptables i més rendibles;
- (e) Desenvolupar polítiques energètiques nacionals i marcs normatius que contribueixen a la creació de les condicions econòmiques, socials i institucionals necessàries en el sector energètic per millorar l'accés a uns serveis fiables, assolibles, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuosos amb el medi ambient per al desenvolupament sostenible i l'eradicació de la pobresa a les zones rurals, periurbanes i urbanes;
- (f) Intensificar la col·laboració internacional i regional per millorar l'accés a uns serveis energètics fiables, assolibles, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuosos amb el medi ambient, com a part integral dels programes de reducció de la pobresa, tot facilitant la creació d'uns entorns favorables, i satisfent les necessitats de capacitatí, amb una atenció preferencial a les zones rurals i aïllades, quan escaigui;
- (g) Facilitar, de manera ràpida i mitjançant l'assistència financera i tècnica dels països desenvolupats i també a través d'associacions públiques i privades, l'accés de les persones que viuen en condicions de pobresa a uns serveis energètics fiables, assolibles, econòmicament viables, respectuosos amb el medi ambient i socialment acceptables, tenint en compte el paper instrumental que té el desenvolupament de polítiques nacionals per al desenvolupament sostenible i també que els països en desenvolupament necessiten augments vertiginosos dels serveis energètics per tal de millorar la qualitat de vida de les seves poblacions i que aquests serveis energètics tenen impactes positius en l'eradicació de la pobresa i en la millora de la qualitat de vida.

9. Reforçar la contribució del desenvolupament industrial en l'eradicació de la pobresa i la gestió sostenible dels recursos naturals. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Facilitar assistència i mobilitzar recursos per incrementar la productivitat industrial i la competitivitat, així com el desenvolupament industrial als països en desenvolupament, àdhuc la transferència d'unes tecnologies respectuoses amb el medi ambient en condicions de preferència i de comú acord;
  - (b) Aportar assistència per tal d'augmentar les oportunitats de treball generadores d'ingressos, tenint en compte la **Declaració de l'Organització Internacional del Treball (OIT) sobre els Principis i Drets Fonamentals al Lloc de Treball** ⁷;
  - (c) Promoure el desenvolupament de microempreses i de petites i mitjanes empreses, mitjançant la formació, l'educació i la millora de les habilitats, amb especial atenció al sector agrari com a proveïdor de mitjans de subsistència per a les comunitats rurals;
  - (d) Facilitar suport financer i tecnològic, quan sigui necessari, a les comunitats rurals dels països en desenvolupament per tal que es puguin beneficiar d'oportunitats de subsistència segures i sostenibles en explotacions mineres de petita escala;
  - (e) Proporcionar suport als països en desenvolupament per al desenvolupament de tecnologies segures i de baix cost que proporcionin o conservin el combustible per cuinar o escalfar l'aigua;
  - (f) Facilitar suport a la gestió dels recursos naturals per a la creació de mitjans de subsistència sostenibles per a les persones que viuen en condicions de pobresa.
10. De cara a l'any 2020, aconseguir una millora significativa en la qualitat de vida d'almenys 100 milions d'habitants de barris marginals, tal com es va proposar a la iniciativa "Ciutats sense barris marginals". Això demanaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Millorar l'accés a la terra i la propietat, a habitatges adequats i a serveis bàsics per a les persones pobres de les zones urbanes i rurals, posant especial èmfasi en el cas de les dones que són caps de família;
  - (b) Emprar materials de baix cost i sostenibles, així com tecnologies adients per a la construcció d'uns habitatges adequats i segurs per als més pobres, donant ajut financer i tecnològic als països en desenvolupament, tenint en compte la seva cultura i les condicions climàtiques i socials concretes, així com la vulnerabilitat als desastres naturals;
  - (c) Augmentar l'ocupació digna, la renda i l'accés als crèdits de les persones de les zones urbanes amb pocs recursos, a través de polítiques nacionals adequades i de la promoció de la igualtat d'oportunitats per a homes i dones;

- (d) Eliminar reglaments innecessaris i altres tipus d'obstacles per a les microempreses i el sector informal;
  - (e) Donar suport a les autoritats locals per elaborar programes de millora dels barris marginals dins del marc dels plans de desenvolupament urbà i facilitar l'accés, sobretot als més desafavorits, a la informació sobre la legislació en matèria d'habitatges.
11. Prendre mesures immediates i eficaces per eliminar les modalitats de treball infantil més desfavorables, tal com es defineix al Conveni de l'OIT núm. 182, i elaborar i aplicar estratègies destinades a eradicar el treball infantil que no s'adigui amb les normes internacionalment acceptades.
  12. Promoure la cooperació internacional per ajudar els països en desenvolupament a tractar el problema del treball infantil i les seves causes principals, entre altres problemes, a través de polítiques socials i econòmiques que apuntin a les condicions de pobresa i destacant al mateix temps que les normatives laborals no s'han de fer servir amb finalitats comercials proteccionistes.

III. La modificació dels hàbits de consum i dels models de producció sostenibles

13. La introducció de canvis radicals tant en els models de producció com en els hàbits de consum de les societats és indispensable per a l'assoliment del desenvolupament sostenible a escala global. Caldrà que tots els països, començant pels països desenvolupats, promoguin uns hàbits de consum i uns models de producció sostenibles que donin lloc a un procés beneficiós per a tothom, tenint en compte els principis de Rio, incloent-hi, entre d'altres, el principi de responsabilitats comunes, però diferenciades, tal com s'exposa al principi 7 de la Declaració de Rio sobre Medi ambient i Desenvolupament. Els governs, les organitzacions internacionals rellevants, el sector privat i tots els grups principals han de tenir un paper actiu en el canvi dels models insostenibles de consum i producció. Això inclouria les accions en tots els àmbits que es relacionen tot seguit.
14. Impulsar i promoure el desenvolupament d'un marc de programes per a 10 anys en suport de les iniciatives regionals i nacionals per accelerar el canvi cap a un consum i una producció sostenibles, amb l'objectiu de promoure el desenvolupament econòmic i social dins de la capacitat de càrrega dels ecosistemes, tot dirigint i, si escau, deslligant el creixement econòmic i la degradació ambiental a través de la millora de l'eficiència i la sostenibilitat en l'ús de recursos i els processos productius, i reduint la degradació dels recursos, la contaminació i els residus. Cal que tots els països actuïn, amb els països desenvolupats al capdavant, tenint en compte les necessitats i les capacitats de desenvolupament dels països en desenvolupament a través de la mobilització, procedent de totes les fonts possibles, de l'assistència financera i tècnica i de la creació de capacitats per als països en desenvolupament. Això requerirà mesures en tots els àmbits amb l'objectiu de:

- (a) Identificar activitats, instruments, polítiques, mesures i mecanismes de seguiment i avaluació específics, inclosos, quan sigui necessari, l'anàlisi del cicle de vida i els indicadors nacionals per mesurar els progressos, tenint en compte que les normatives aplicades per alguns països poden resultar inadequades i també poden representar un cost econòmic i social injustificat per a altres països, en concret per als països en desenvolupament;
  - (b) Adoptar i aplicar polítiques i mesures orientades a incentivar la producció i el consum sostenibles, mitjançant l'aplicació, entre d'altres, del principi "qui contamina, paga" descrit en el principi 16 de la Declaració de Rio sobre Medi ambient i Desenvolupament;
  - (c) Desenvolupar polítiques de producció i consum destinades a millorar els productes els serveis proporcionats, tot reduint alhora els impactes sobre el medi ambient i la salut, utilitzant, quan sigui apropiat, enfocaments científics com l'anàlisi del cicle de vida;
  - (d) Desenvolupar programes de sensibilització sobre la importància de l'adopció d'uns models de producció i d'uns hàbits de consum sostenibles, sobretot entre els joves i els segments pertinents, especialment als països desenvolupats, a través entre altres vies de l'educació, la informació pública i dels consumidors, la publicitat i altres mitjans, tenint en compte els valors culturals locals, nacionals i regionals;
  - (e) Si escau, desenvolupar i adoptar, voluntàriament, eines d'informació al consumidor eficaces, transparents, verificables, no discriminatòries ni confuses, que l'informin sobre consum i producció sostenibles, inclosos els aspectes de salut pública i seguretat. Aquestes eines no s'haurien de fer servir com a barreres comercials disfressades;
  - (f) Augmentar l'ecoeficiència, comptant amb el suport financer de totes les fonts, de comú acord, per a la creació de capacitats, la transferència de tecnologia i l'intercanvi de tecnologia amb els països en desenvolupament i els països amb economies en transició, en col·laboració amb les organitzacions internacionals pertinents.
15. Incrementar la inversió en producció més neta i l'ecoeficiència a tot el món a través, entre altres, d'incentius, plans de suport i polítiques adreçades a l'establiment d'uns marcs normatius, financers i legals adequats. Això demanaria accions en tots els àmbits per:
- (a) Establir i donar suport als programes i centres de producció més neta, així com als mètodes de producció més eficients, per mitjà de l'aportació, entre d'altres, d'incentius i de la creació de capacitats per ajudar les empreses a millorar la productivitat i el desenvolupament sostenible, sobretot en l'àmbit de les petites i mitjanes empreses i, especialment, en els països en desenvolupament;

- (b) Oferir incentius per a la inversió en producció més neta i ecoeficiència arreu del món, com per exemple crèdits públics, capital de risc, assistència tècnica i programes de formació per a petites i mitjanes empreses, tot evitant mesures distorsionadores del comerç que contravinguin les normes de l'OMC;
  - (c) Recollir i difondre informació sobre exemples cost-efectius en l'àmbit de la producció més neta, l'ecoeficiència i la gestió ambiental, i promoure l'intercanvi de les millors pràctiques i de coneixements especialitzats sobre tecnologies respectuoses amb el medi ambient entre les institucions públiques i privades;
  - (d) Oferir programes de formació a les petites i mitjanes empreses sobre l'ús de tecnologies de la informació i la comunicació.
16. Integrar la qüestió dels models de producció i dels patrons de consum dins de les polítiques, els programes i les estratègies de desenvolupament sostenible, incloent-la, quan escaigui, dins de les estratègies de reducció de la pobresa.
17. Incrementar la responsabilitat i la capacitat de rendició de comptes de les empreses en l'àmbit social i ambiental. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Fomentar l'optimització del rendiment social i ambiental del sector industrial a través d'iniciatives voluntàries que englobin els sistemes de gestió ambiental, els codis de conducta, la certificació i la presentació d'informes públics sobre qüestions de caire ambiental i social, tenint en compte iniciatives com les normes de l'**Organització Internacional de Normalització (ISO)**⁹ i les directrius relatives a la Global Reporting Initiative sobre els informes de sostenibilitat, tenint present el principi 11 de la Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament;
  - (b) Fomentar el diàleg entre les empreses i les comunitats en les quals operen, així com amb altres parts implicades;
  - (c) Incitar les institucions financeres a incorporar consideracions sobre el desenvolupament sostenible en els seus processos decisoris;
  - (d) Desenvolupar associacions i programes basats en el lloc de treball, que incloguin programes de tipus formatiu i educatiu.
18. Incitar les autoritats competents a totes les escales a tenir en compte les consideracions de desenvolupament sostenible en la presa de decisions, incloent-hi la planificació del desenvolupament nacional i local, la inversió en infraestructures, el desenvolupament empresarial i l'adquisició pública. Això comportaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Donar suport per al desenvolupament d'estratègies i programes de desenvolupament sostenible, àdhuc pel que fa a la presa de decisions sobre inversions en infraestructura i desenvolupament empresarial;

- (b) Continuar fomentant la internalització dels costos ambientals i l'ús d'instruments econòmics, des de la perspectiva que, en principi, el contaminador hauria de fer-se càrrec dels costos derivats de la contaminació, considerant sempre l'interès públic i sense distorsionar la inversió i el comerç internacionals;
  - (c) Promoure polítiques d'adquisició pública que potenciïn el desenvolupament i la difusió de béns i serveis respectuosos amb el medi ambient;
  - (d) Facilitar la creació de capacitats i la formació per tal de col·laborar amb les autoritats competents pel que fa a la posada en pràctica de les iniciatives descrites en aquest paràgraf;
  - (e) Fer servir procediments d'avaluació d'impacte ambiental.
19. Fer una crida als Governos, així com a les organitzacions regionals i internacionals i a altres parts implicades rellevants perquè apliquin, tenint en compte les seves característiques i circumstàncies nacionals i regionals, les recomanacions i conclusions de la **Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible** ¹⁰ relatives a l'energia per al desenvolupament sostenible adoptades a la novena sessió, incloent-hi els temes i les opcions que s'esmenten a continuació, tenint en compte que, ateses les diferents contribucions a la degradació ambiental global, els estats tenen responsabilitats comunes però diferenciades. Això comportaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Prendre mesures addicionals per mobilitzar la provisió de recursos financers, transferència de tecnologia, la creació de capacitats i la difusió de tecnologies respectuoses amb el medi ambient segons les recomanacions i conclusions de la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible consignades a l'apartat A, paràgraf 3, i a l'apartat D, paràgraf 30, de la seva decisió 9/1 relativa a l'energia per al desenvolupament sostenible;
  - (b) Integrar les consideracions relacionades amb l'energia, entre les quals la seva eficiència, assequibilitat i accessibilitat, en els programes socioeconòmics, especialment en les polítiques dels principals sectors consumidors d'energia, i en la planificació, gestió i manteniment d'infraestructures permanents consumidores d'energia, com el sector públic, el transport, la indústria, l'agricultura, l'ús urbà del sòl, el turisme i la construcció;
  - (c) Desenvolupar i difondre les tecnologies d'energies alternatives amb l'objectiu que les energies renovables tinguin una quota de participació més gran en el mix energètic, millorar l'eficiència energètica i atorgar un marge més ampli de confiança a les tecnologies energètiques avançades, àdhuc les basades en els combustibles fòssils més nets;
  - (d) Combinar, si escau, l'ús creixent dels recursos energètics renovables, l'ús més eficient de l'energia, una utilització més gran de les tecnologies energètiques avançades, àdhuc les basades en els combustibles fòssils més nets, i l'ús sostenible dels recursos energètics tradicionals, de cara a satisfer la creixent necessitat de serveis energètics a llarg termini per assolir el desenvolupament sostenible;

- (e) Diversificar el subministrament energètic mitjançant el desenvolupament d'unes tecnologies energètiques avançades, més netes, eficients, assolibles i rendibles, sense oblidar les tecnologies de combustibles fòssils i d'energies renovables, àdhuc les hídriques, i la seva transferència als països en desenvolupament en condicions de concessió i de comú acord. Amb urgència, augmentar substancialment la quota global de les fonts d'energia renovable amb l'objectiu d'incrementar la seva contribució al subministrament energètic total, tot reconeixent el paper dels objectius i les iniciatives nacionals i les regionals, de caire voluntari, en cas que existeixin, i garantint que les polítiques energètiques donin suport als esforços dels països en desenvolupament envers l'eradicació de la pobresa, i avaluar periòdicament les dades disponibles per tal d'analitzar els progressos materialitzats en aquest sentit;
- (f) Donar suport als esforços, fins i tot a través d'assistència tècnica i financera als països en desenvolupament, amb la participació del sector privat, per reduir la crema i l'emissió de gasos associats a la producció de petroli cru;
- (g) Desenvolupar i utilitzar fonts i infraestructures energètiques autòctones per diversos usos locals i promoure la participació de la comunitat rural, incloent els grups de l'Agenda 21 Local, amb el suport de la comunitat internacional, en el desenvolupament i la utilització de les tecnologies d'energia renovable per tal de satisfer les necessitats energètiques diàries mitjançant l'aplicació de solucions senzilles i locals;
- (h) Establir programes domèstics d'eficiència energètica, fins i tot accelerant, si s'escau, el desplegament de tecnologies d'eficiència energètica, comptant amb el suport necessari de la comunitat internacional;
- (i) Accelerar el desenvolupament, la difusió i el desplegament de tecnologies de conservació i eficiència energètica més netes i assequibles, així com la transferència d'aquestes tecnologies, especialment als països en desenvolupament, en condicions de preferència i de concessió favorables i de comú acord;
- (j) Recomanar que les polítiques de les institucions financeres internacionals i de les agències donin suport als països en desenvolupament, així com als països amb economies en transició, en els seus esforços per establir marc regulatoris i polítics que creïn un terreny de joc per a l'energia renovable, l'eficiència energètica, les tecnologies d'energia avançada, que engloben les tecnologies avançades i més netes de combustibles fòssils, i sistemes energètics centralitzats, distribuïts i descentralitzats;
- (k) Promoure la recerca i el desenvolupament a l'àmbit de les diverses tecnologies energètiques, incloent en aquest grup l'energia renovable, les tecnologies d'eficiència energètica i d'energia avançada, i també les tecnologies avançades de combustibles fòssils més nets, tant a escala nacional com per mitjà de la col·laboració internacional; consolidar les institucions i els centres de recerca i desenvolupament de l'energia, nacionals i regionals, especialitzats en l'energia fiable, Estat, econòmicament viable, socialment acceptable i respectuosa amb el medi ambient per al desenvolupament sostenible;

- (l) Promoure el treball en xarxa dels centres d'excel·lència en el camp de l'energia per al desenvolupament sostenible, incloent-hi les xarxes regionals, tot creant vincles entre els centres competents en matèria de tecnologies energètiques per al desenvolupament sostenible capaços de donar suport i promoure els esforços en les activitats de transferència de tecnologia i creació de capacitats, sobretot dels països en desenvolupament, a més de ser útils com a centres d'intercanvi d'informació;
- (m) Promoure l'educació de cara a proporcionar, tant a homes com dones, informació sobre les fonts energètiques i les tecnologies disponibles;
- (n) Utilitzar instruments i mecanismes financers, en concret el **Fons Mundial per al Medi Ambient (GEF)** ¹¹, en el context del seu mandat, per facilitar recursos financers als països en desenvolupament, especialment als països menys desenvolupats i als petits estats illencs en desenvolupament, amb la finalitat de satisfer les seves necessitats de formació i coneixements tècnics i de reforçar les institucions nacionals relacionades amb tecnologies energètiques fiables, assolibles, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuoses amb el medi ambient, sense oblidar el foment de l'eficiència energètica i la conservació de l'energia, l'energia renovable i les tecnologies d'energia avançada, que inclouen les tecnologies avançades de combustibles fòssils més nets;
- (o) Donar suport als esforços destinats a millorar el funcionament, la transparència i la informació sobre els mercats energètics tant pel que fa a l'oferta com a la demanda, amb el propòsit d'assolir més estabilitat i predictibilitat i garantir l'accés del consumidor a uns serveis energètics fiables, assolibles, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuosos amb el medi ambient;
- (p) Les polítiques destinades a reduir les distorsions del mercat promourien uns sistemes energètics compatibles amb el desenvolupament sostenible a través de l'ús d'uns indicadors de mercat millorats i l'eliminació de les distorsions del mercat. Això implica la reestructuració de la tributació i la reducció progressiva dels subsidis perjudicials, en cas que existeixin, per reflectir els seus impactes ambientals, amb polítiques que tiguin en compte plenament les necessitats i condicions concretes dels països en desenvolupament, amb l'objectiu de minimitzar els possibles impactes adversos sobre el seu desenvolupament;
- (q) Prendre mesures, quan calgui, per eliminar progressivament els subsidis en aquesta àrea que inhibeixen el desenvolupament sostenible, tenint en compte plenament les condicions concretes i els diferents nivells de desenvolupament de cada país, i valorant el seu efecte advers, sobretot als països en desenvolupament;
- (r) Fer una crida als Governos perquè millorin el funcionament dels mercats energètics nacionals, de manera que donin suport al desenvolupament sostenible, superin les barreres del mercat i en millorin l'accessibilitat, tenint plenament en compte que aquestes polítiques haurien de decidir-se en l'àmbit de cada país, i tenint ben presents les seves pròpies característiques, capacitats i grau de desenvolupament, especialment tal com es reflecteix, quan existeixen, a les estratègies nacionals de desenvolupament sostenible;

- (s) Reforçar les institucions o els acords en l'àmbit de l'energia, a escala nacional i regional, per tal de millorar la cooperació regional i internacional en matèria d'energia per al desenvolupament sostenible, en especial per ajudar els països en desenvolupament en les seves pròpies iniciatives encaminades a proporcionar serveis energètics fiables, assolibles, econòmicament viables, socialment acceptables i respectuosos amb el medi ambient per a tots els sectors de la seva població;
  - (t) Instar els països a desenvolupar i executar accions dins del marc de la novena sessió de la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible, a través, per exemple, d'associacions públiques i privades, tenint en compte les diferents circumstàncies dels països a partir de les lliçons apreses pels governs, les institucions internacionals i els grups d'interès i el món dels negocis i la indústria, en el camp de l'accés a l'energia, inclosa l'energia renovable i l'eficiència energètica i les tecnologies energètiques avançades, entre les quals cal esmentar les tecnologies de combustibles fòssils avançades i més netes;
  - (u) Promoure la col·laboració entre les institucions internacionals i regionals, així com els organismes especialitzats en diferents aspectes relacionats amb l'energia per al desenvolupament sostenible, d'acord amb el seu mandat actual, tenint present el paràgraf 46 (h) del Programa d'acció per a la continuïtat de l'aplicació de l'Agenda 21 tot reforçant, si escau, les activitats regionals i nacionals per a la promoció de l'educació i la creació de capacitats pel que fa a l'energia per al desenvolupament sostenible;
  - (v) Reforçar i facilitar, quan sigui necessari, acords de cooperació regional per promoure el comerç transfronterer d'energia, incloent-hi la interconnexió de xarxes elèctriques i els gaseoductes i oleoductes;
  - (w) Reforçar i, quan calgui, facilitar fòrums de diàleg entre productors i consumidors d'energia a escala regional, nacional i internacional.
20. Promoure un enfocament integrat en l'elaboració de les polítiques de serveis i sistemes de transport a escala nacional, regional i local per tal de promoure el desenvolupament sostenible, incloent-hi les polítiques i la planificació dels usos del sòl, les infraestructures, els sistemes de transport públic i les xarxes de subministrament de mercaderies, amb l'objectiu d'oferir un transport segur, assequible i eficient, mitjançant l'increment de l'eficiència energètica, la reducció de la contaminació, la disminució de la congestió, la pal·liació dels efectes adversos per a la salut i la limitació de l'expansió urbana, tenint en compte les respectives prioritats i circumstàncies. Això comportaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Aplicar estratègies de transport per al desenvolupament sostenible, reflectint les condicions regionals, nacionals i locals concretes, amb vistes a optimitzar l'assequibilitat, l'eficiència i la conveniència del transport, millorant al mateix temps la qualitat de l'aire urbà i la salut, i reduint les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, fins i tot a través del desenvolupament de millors tecnologies per als vehicles, més respectuoses amb el medi ambient, assequibles i socialment acceptables;

- (b) Fomentar la inversió i la creació d'associacions per al desenvolupament sostenible, sistemes de transport multimodals eficients energèticament, que englobin els sistemes de transport públic i millors sistemes de transport a les zones rurals, amb assistència tècnica i financera per als països en desenvolupament i els països amb economies en transició.
21. Prevenir i minimitzar els residus i maximitzar la reutilització, el reciclatge i l'ús de materials alternatius respectuosos amb el medi ambient, amb la participació de les autoritats governamentals i de tots els grups d'interès, per tal de minimitzar els efectes adversos causats en el medi ambient i millorar l'eficiència dels recursos, mitjançant l'assistència financera, tècnica i d'altre tipus per als països en desenvolupament. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Desenvolupar sistemes de gestió de residus, donant prioritat a la prevenció i la minimització, a la reutilització i el reciclatge dels residus, i a unes instal·lacions de deposició respectuoses amb el medi ambient, inclús a la tecnologia necessària per recapturar l'energia que contenen els residus, i potenciar les iniciatives de reciclatge de residus a petita escala que contribueixin a la gestió dels residus urbans i rurals i donin l'oportunitat de generar ingressos, comptant amb el suport internacional per als països en desenvolupament;
- (b) Promoure la prevenció i la minimització de residus tot fomentant la producció de béns de consum reutilitzables i de productes biodegradables i desenvolupant la infraestructura necessària.
22. Tal com es va avançar a l'Agenda 21, renovar el compromís amb la correcta gestió dels productes químics al llarg del seu cicle de vida, així com dels residus tòxics, per tal de contribuir al desenvolupament sostenible i a la protecció de la salut humana i el medi ambient, entre altres coses, amb l'objectiu d'aconseguir que de cara a l'any 2020 els productes químics es produeixin i es consumeixin de tal manera que es minimitzin els efectes adversos significatius sobre la salut humana i el medi ambient, tenint com a referència avaluacions de riscos transparents i procediments de gestió de riscos, tots ells amb una base científica, tenint en compte l'enfocament preventiu, tal com s'exposa al principi 15 de la Declaració de Rio sobre Medi ambient i Desenvolupament, i donar suport als països en desenvolupament en el reforçament de la seva capacitat de gestió dels productes químics i residus tòxics, a través de l'assistència tècnica i financera adequada. Això demanaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Promoure la ratificació i l'aplicació dels instruments internacionals pertinents en matèria de productes químics i residus tòxics, com el **Conveni de Rotterdam sobre els procediments de consentiment informat prevís per a determinats productes químics perillosos i plaguicides en el comerç internacional** ¹², per tal que pugui entrar en vigor l'any 2003, i el **Conveni d'Estocolm sobre Contaminants Orgànics Persistents** ¹³, per promulgar-lo l'any 2004, i promoure i millorar la coordinació i donar suport als països en desenvolupament en la seva aplicació;
- (b) Continuar desenvolupant un enfocament estratègic per a la gestió internacional dels productes químics basat en la **Declaració de Bahia** ¹⁴ i les **Prioritats d'acció**

més enllà del 2000 ¹⁵ del **Fòrum Intergovernamental sobre Seguretat dels Productes Químics (IFCS)** ¹⁶ l'any 2005, i instar el **Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA)** ¹⁷, l'IFCS i altres organitzacions internacionals competents en matèria de gestió de productes químics, i altres organitzacions i actors internacionals rellevants, a col·laborar activament, quan escaigui;

- (c) Esperonar els països perquè apliquin tan aviat com sigui possible el nou sistema harmonitzat a escala mundial per a la classificació i l'etiquetatge de productes químics, amb l'objectiu que el sistema sigui plenament operatiu l'any 2008;
- (d) Potenciar les associacions per a la promoció d'activitats destinades a potenciar la gestió de productes químics i residus tòxics respectuosa amb el medi ambient, aplicant acords multilaterals en l'àmbit del medi ambient, incrementant la sensibilització sobre temes relacionats amb els productes químics i els residus tòxics, i encoratjant la recollida i la utilització de dades científiques addicionals;
- (e) Promoure iniciatives encaminades a prevenir el tràfic il·legal de productes químics i abocaments tòxics perillosos a escala internacional i els danys derivats del moviment transfronterer de residus perillosos, coherentment amb les obligacions derivades dels instruments internacionals aplicables, com el **Conveni de Basilea per al control de moviments transfronterers de residus perillosos i la seva eliminació** ¹⁸;
- (f) Fomentar el desenvolupament d'informació coherent i integrada sobre productes químics a través, per exemple, de registres nacionals d'emissions i transferències de contaminants;
- (g) Promoure la reducció dels riscos que comporten els metalls pesants nocius per a la salut humana i el medi ambient, àdhuc a través d'una anàlisi dels estudis pertinents, com l'avaluació global realitzada pel PNUMA sobre el mercuri i els seus compostos.

IV. Protecció i gestió dels recursos naturals bàsics per al desenvolupament econòmic i social

23. Les activitats humanes tenen un impacte creixent sobre la integritat dels ecosistemes que aporten els recursos i serveis essencials per al benestar dels éssers humans i per a les activitats econòmiques. La gestió dels recursos naturals bàsics d'una manera sostenible i integrada és quelcom essencial per al desenvolupament sostenible. En aquest sentit, per poder capgirar l'actual tendència de degradació dels recursos naturals tan aviat com sigui possible, cal aplicar estratègies que haurien d'incloure objectius adoptats tant a escala nacional i, quan s'escaigui, regional, amb la finalitat de protegir els ecosistemes i aconseguir la gestió integrada de la terra, l'aigua i els recursos vivents, reforçant les capacitats regionals, nacionals i locals. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:

24. Llançar un programa d'accions, amb assistència financera i tècnica, que permeti la consecució de l'objectiu de desenvolupament del mil·lenni sobre l'aigua potable. En aquest sentit, acordem reduir a la meitat, de cara a l'any 2015, el percentatge de persones que no tenen accés a l'aigua potable o no la poden pagar (tal com s'apunta a la Declaració del Mil·lenni) i el percentatge de persones que no tenen accés al sanejament bàsic, la qual cosa comportaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Mobilitzar recursos financers nacionals i internacionals en tots els àmbits, transferir tecnologia, promoure les millors pràctiques i donar suport a la creació de capacitats per desenvolupar infraestructures i serveis de subministrament d'aigua i de sanejament, garantint que aquestes infraestructures i aquests serveis satisfacin les necessitats de les persones que viuen en condicions de pobresa, i tinguin en compte les qüestions de gènere;
  - (b) Facilitar l'accés a la informació pública i la participació en tots els àmbits, també per part de la dona, en suport de l'elaboració de polítiques i la presa de decisions relacionades amb la gestió dels recursos hídrics i l'execució de projectes;
  - (c) Esperonar una acció prioritària per part dels governs, comptant amb el suport de tots els grups d'interès, en la gestió hídrica i la creació de capacitats a escala nacional i, quan resulti apropiat, en l'àmbit regional, i fomentar i aportar nous recursos financers addicionals i tecnologies innovadores per aplicar el capítol 18 de l'Agenda 21;
  - (d) Intensificar la prevenció de la contaminació de l'aigua per reduir els riscos sanitaris i protegir els ecosistemes per mitjà de la introducció de tecnologies que permetin disposar d'un sanejament i d'un tractament de les aigües residuals industrials i domèstiques assequible, tot mitigant els efectes de la contaminació de les aigües subterrànies, i establint, a escala nacional, uns sistemes de seguiment i uns marcs jurídics eficaços;
  - (e) Adoptar mesures de prevenció i protecció per promoure l'ús sostenible de l'aigua i abordar el problema del dèficit d'aigua.
25. Desenvolupar, de cara al 2005, una gestió integrada dels recursos hídrics i plans d'eficiència hídrica, donant suport als països en desenvolupament, a través d'accions en tots els àmbits per:
- (a) Desenvolupar i aplicar estratègies, plans i programes nacionals/regionals relatius a la gestió integrada de les conques fluvials, les conques hidrogràfiques i les aigües subterrànies, i introduir mesures destinades a millorar l'eficiència de les infraestructures hídriques per tal de pal·liar les pèrdues i incrementar el reciclatge d'aigua;
  - (b) Fer servir tota la gamma d'instruments polítics, incloses la regulació, la vigilància, les mesures voluntàries, i instruments basats en la informació i el mercat, així com la gestió dels usos del sòl i la recuperació del cost dels serveis relacionats amb l'aigua, sense que els objectius de recuperació de costos esdevinguin una barrera per l'accés a l'aigua potable per part de les persones que viuen en condicions de pobresa, i adoptar un enfocament integrat en la gestió de les conques hidrogràfiques;

- (c) Millorar l'ús eficient dels recursos hídrics i promoure la seva assignació entre els usos alternatius, de manera que es doni prioritat a la satisfacció de les necessitats humanes bàsiques, i s'equilibri la necessitat de conservació o restabliment dels ecosistemes i les seves funcions, especialment en entorns fràgils, amb les necessitats domèstiques, industrials i agrícoles dels humans, àdhuc salvaguardant la qualitat de l'aigua potable;
  - (d) Desenvolupar programes per mitigar els efectes dels esdeveniments extrems relacionats amb l'aigua;
  - (e) Donar suport tècnic i financer en la formació de capacitats als països i regions en desenvolupament que s'enfrontin amb condicions d'escassetat d'aigua o que són víctimes de la sequera i la desertificació, per tal de difondre la tecnologia i enfortir les capacitats en relació amb els recursos hídrics convencionals i les tecnologies de conservació;
  - (f) Donar suport, si escau, als esforços i programes per a una dessalinització energèticament eficient, sostenible i econòmica de l'aigua del mar, el reciclatge de l'aigua i la recuperació d'aigua de les boires costaneres als països en desenvolupament, a través de mesures com, per exemple, l'assistència tecnològica, tècnica i financera, entre altres modalitats;
  - (g) Facilitar l'establiment d'associacions públiques-privades i d'altres modalitats d'associació que atorguin prioritat a les necessitats de les persones que viuen en condicions de pobresa, dins uns marcs normatius nacionals estables i transparents facilitats pels governs, respectant al mateix temps les condicions nacionals, amb la participació de totes les parts implicades i fent un seguiment del comportament de les institucions públiques i les empreses privades i millorant la seva rendició de comptes.
26. Donar suport als països en desenvolupament i als països amb economies en transició en els seus esforços per fer un seguiment i avaluar la quantitat i qualitat dels recursos hídrics, fins i tot a través de l'establiment i/o posterior desenvolupament d'unes xarxes nacionals de vigilància i de bases de dades sobre recursos hídrics, juntament amb el desenvolupament dels indicadors nacionals pertinents.
27. Millorar la gestió dels recursos hídrics i els coneixements científics relatius al cicle de l'aigua a través de la col·laboració en l'observació i la recerca conjuntes i, a aquest efecte, potenciar l'intercanvi de coneixements i facilitar la creació de capacitats i la transferència de tecnologia, de comú acord, de manera que també s'empri la tecnologia de teledetecció i la dels satèl·lits, sobretot als països en desenvolupament i als països amb economies en transició.
28. Promoure una coordinació efectiva entre els diversos processos i organismes internacionals i intergovernamentals que treballen en aspectes relacionats amb l'aigua, tant dintre el sistema de les Nacions Unides com entre les Nacions Unides i les institucions financeres internacionals, basant-se en les contribucions d'altres institucions internacionals i de la societat civil per informar els processos intergovernamentals de presa de decisions; també s'hauria de fomentar una coordinació més estreta per elaborar i donar suport a propostes i dur a terme activitats relacionades amb l'**Any internacional de l'aigua dolça 2003**¹⁹ i d'altres.

29. Els oceans, els mars, les illes i les àrees costaneres són un component integrat i essencial de l'ecosistema terrestre i són crítics per a la seguretat alimentària global i per al sosteniment de la prosperitat econòmica i el benestar de moltes economies nacionals, sobretot als països en desenvolupament. Garantir el desenvolupament sostenible dels oceans requereix una coordinació i una cooperació eficaces, àdhuc a escala mundial i regional, entre els organismes competents, i accions en tots els àmbits per:
- (a) Invitar els Estats a ratificar, subscriure i aplicar el **Conveni de les Nacions Unides sobre el dret del mar** ²⁰, que aporta el marc legal global per a les activitats oceàniques;
  - (b) Promoure l'aplicació del capítol 17 de l'Agenda 21, en el que figura el programa d'acció per assolir el desenvolupament sostenible dels oceans, les àrees costaneres i els mars a través de les àrees del programa: gestió integrada i desenvolupament sostenible de àrees costaneres, àdhuc les zones econòmiques exclusives; la protecció ambiental dels mars; l'ús i la conservació sostenibles dels recursos vivents marins, la resolució de les incerteses crítiques per a la gestió de l'entorn marí i els recursos pesquers i el canvi climàtic; el reforçament de la cooperació i la coordinació internacionals i també les regionals; i el desenvolupament sostenible de les petites illes;
  - (c) Establir un mecanisme de coordinació eficaç, transparent i regular entre agències sobre qüestions oceàniques i costaneres al si del sistema de les Nacions Unides;
  - (d) Promoure l'aplicació, de cara a l'any 2010, del criteri d'ecosistema, tenint en compte la **Declaració de Reykjavik sobre la pesca responsable en l'ecosistema marí** ²¹ i la **Decisió 5/6 de la Conferència de les parts del Conveni sobre diversitat biològica** ²²;
  - (e) Promoure a una gestió litoral i oceànica integrada, multidisciplinària i multisectorial a escala nacional, i potenciar i col·laborar amb els estats costaners en el desenvolupament de les polítiques i mecanismes oceànics per a la gestió integrada del litoral;
  - (f) Reforçar la cooperació i la coordinació regionals entre programes i organitzacions regionals rellevants, els programes marítims regionals del PNUMA, les organitzacions de gestió de pesca i altres organitzacions científiques, sanitàries i de desenvolupament a escala regional;
  - (g) Ajudar els països en desenvolupament en la coordinació de polítiques i programes tant a escala regional com subregional, destinats a la conservació i a la gestió sostenible dels recursos pesquers, i aplicar uns plans de gestió integrats de les àrees costaneres, a través de la incentivació de les activitats pesqueres litorals i a petita escala sostenibles i, si escau, al desenvolupament de la infraestructura afí;
  - (h) Tenir en compte la feina del procés consultiu informal i obert establert per l'Assemblea General de les Nacions Unides en la seva resolució 54/33 per tal de facilitar la revisió anual per part de l'Assemblea dels avenços en temes oceànics i la propera

revisió de la seva eficàcia i utilitat en una 57a sessió sota els termes de la resolució esmentada anteriorment.

30. Per aconseguir una pesca sostenible, són necessàries les següents accions en tots els àmbits:
- (a) Mantenir o restaurar les existències a nivells que puguin produir el rendiment màxim sostenible amb l'objectiu d'evitar l'esgotament dels recursos de manera urgent i, si és possible, abans de l'any 2015;
  - (b) Ratificar els acords o convenis pertinents, o acceptar-los i promulgar-los, sobre activitats pesqueres subscrits per les Nacions Unides i, si escau, els signats a escala regional, observant en concret l'**Acord per a la implantació de les estipulacions del Conveni de les Nacions Unides sobre el dret del mar de 10 de desembre de 1982, relatiu a la conservació i ordenació de les poblacions de peixos transzonals i les poblacions de peixos altament migratoris** ²³ i l'**Acord de 1993 per promoure el compliment de les mesures de conservació i ordenació internacionals per als vaixells de pesca en alta mar** ²⁴;
  - (c) Aplicar el **Codi de conducta per a la pesca responsable** ²⁵, de 1995, prenent nota dels requisits especials dels països en desenvolupament, tal com es declara en el seu article 5, i els plans d'acció i les directrius tècniques internacionals de l'**Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO)** ²⁶;
  - (d) Desenvolupar i aplicar, amb urgència, i quan escaigui, uns plans d'acció regionals mitjançant els quals es promulguin els plans d'acció internacionals de la FAO, especialment, el Pla d'acció internacional per a la gestió de la capacitat de pesca, de cara al 2005, i el Pla d'acció internacional per prevenir, descoratjar i eliminar la pesca il·legal, no regulada o no denunciada, establint mecanismes efectius de seguiment i control dels vaixells de pesca, també per part dels estats d'abanderament, per tal d'aplicar el pla d'acció internacional per evitar i eliminar la pesca il·legal no regulada o no denunciada;
  - (e) Potenciar les organitzacions competents en matèria de gestió de pesca a escala regional, així com els acords adoptats en aquest context, perquè tinguin en compte els drets, els deures i els interessos dels estats litorals i els requisits especials dels estats en desenvolupament en el plantejament del tema de la quota d'assignació de recursos pesquers per a les poblacions de peixos transzonals i les poblacions de peixos altament migratoris, tenint en compte les disposicions del Conveni de les Nacions Unides sobre el dret del mar i l'Acord per a l'aplicació de les disposicions del Conveni de les Nacions Unides sobre el dret del mar de 10 de desembre de 1982, en relació amb la conservació i ordenació de les poblacions de peixos transzonals i les poblacions de peixos altament migratoris, en alta mar i també dins de zones econòmiques exclusives;
  - (f) Eliminar els subsidis que contribueixen a la pesca il·legal, no declarada i no regulada, així com a la pesca excessiva, a la vegada que es completen els esforços empresos per l'OMC per aclarir i millorar les seves polítiques sobre subsidis de pesca, tenint en compte la importància d'aquest sector per als països en desenvolupament;

- (g) Reforçar la coordinació de donants i l'associació entre les institucions financeres internacionals, les agències bilaterals i altres parts interessades per tal de possibilitar que els països en desenvolupament, especialment els països menys desenvolupats i els petits estats insulars en desenvolupament i els països amb economies en transició, desenvolupin les seves capacitats nacionals, regionals i subregionals d'infraestructures i la gestió integrada i l'ús sostenible de la pesca;
  - (h) Donar suport al desenvolupament sostenible de l'aqüicultura, també a petita escala, atesa la seva creixent importància quant a la seguretat alimentària i el desenvolupament econòmic.
31. D'acord amb el capítol 17 de l'Agenda 21, promoure la conservació i la gestió dels oceans a través d'accions en tots els àmbits, tot donant la importància deguda als instruments internacionals rellevants, amb l'objectiu de:
- (a) Mantenir la productivitat i la biodiversitat de les àrees marines i costaneres importants i vulnerables, incloses les àrees situades dins i fora de la jurisdicció nacional;
  - (b) Aplicar el programa de treball derivat del **Mandat de Jakarta sobre la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica marina i costanera del Conveni sobre diversitat biològica** ²⁷, fins i tot mobilitzant urgentment recursos financers i assistència tècnica i desenvolupant la capacitat humana i institucional, especialment en els països en desenvolupament;
  - (c) Desenvolupar i facilitar l'ús de diversos instruments i enfocaments, com l'ecosistèmic, l'eliminació de les pràctiques pesqueres destructives, l'establiment de zones marines protegides d'acord amb la legislació internacional i basades en informació científica, incloent xarxes representatives, de cara al 2012, i límits temporals/tancament d'àrees per a la protecció dels períodes d'aturada biològica, l'ús adequat de les àrees costaneres, la planificació de les conques hidrogràfiques i la integració de la gestió de les zones marines i costaneres en els sectors clau;
  - (d) Desenvolupar programes nacionals, regionals i internacionals per aturar la pèrdua de biodiversitat marina, que inclou els esculls de corall i les zones humides;
  - (e) Aplicar el **Conveni RAMSAR** ²⁸, i el seu programa de treball conjunt amb el **Conveni sobre Diversitat Biològica** ²⁹, i el programa d'acció establert per la **Iniciativa internacional dels esculls de corall** ³⁰ per tal de reforçar els plans de gestió conjunta i les xarxes internacionals per als ecosistemes de les maresmes situades en zones costaneres, que inclouen els esculls de corall, manglars, alguers i les terres baixes inundades per les mareas.
32. Avançar en l'aplicació del **Programa d'acció global per a la protecció de l'entorn marí de les activitats terrestres** ³¹ i la **Declaració de Mont-real per a la protecció de l'entorn marí de les activitats terrestres** ³², posant especial èmfasi en el període 2002-2006 pel que fa a les aigües residuals municipals, l'alteració física i la destrucció dels hàbitats i nutrients, mitjançant accions en tots els àmbits per:

- (a) Facilitar les associacions de col·laboració, la recerca científica i la difusió de coneixements tècnics; mobilitzar recursos nacionals, regionals i internacionals; i esperonar la creació de capacitats humana i institucional, parant especial esment a les necessitats dels països en desenvolupament;
  - (b) Reforçar la capacitat dels països en desenvolupament pel que fa a l'elaboració dels seus programes i mecanismes nacionals i regionals per donar prioritat als objectius del **Programa d'acció global** ³³ i gestionar els riscos i els impactes de la contaminació oceànica;
  - (c) Elaborar programes d'acció a escala regional i millorar els vincles existents amb els plans estratègics per al desenvolupament sostenible dels recursos litorals i marítims, amb una atenció especial a les zones sotmeses a uns canvis ambientals accelerats i a les pressions pròpies del desenvolupament;
  - (d) Realitzar tots els esforços possibles perquè en la propera conferència del Programa d'acció global, l'any 2006, s'assoleixin progressos substancials en la protecció del medi ambient marí davant de les activitats terrestres.
33. Incrementar la seguretat i la protecció del medi ambient marí, davant la contaminació, mitjançant accions en tots els àmbits per:
- (a) Invitar els Estats a ratificar, o a adherir-se i a aplicar els convenis, els protocols i altres instruments de l'**Organització Marítima Internacional (OMI)** ³⁴ relatius a la millora de la seguretat marítima i a la protecció del medi ambient marí de la contaminació marina i dels danys ambientals causats pels vaixells, per exemple amb l'ús de pintures protectores antiincrustants tòxiques, i instar a l'OMI a considerar mecanismes més potents per garantir l'aplicació dels instruments de l'OMI per part dels estats d'abanderament;
  - (b) Accelerar el desenvolupament de mesures per tractar el tema de les espècies forànies invasores a l'aigua de llast. Instar a l'OMI a finalitzar el **Conveni internacional de l'OMI per al control i l'ordenació de l'aigua de llast i els sediments dels vaixells** ³⁵.
33. *bis*. El paràgraf 8 de la resolució GC (44)/RES/17 de la Conferència General de l'**Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA)** ³⁶ encoratja els governs, tenint en compte les seves circumstàncies nacionals i els impactes potencials summament greus per al medi ambient i la salut humana dels residus radioactius, a que duguin a terme iniciatives per examinar i millorar encara més les mesures i les normes acordades internacionalment pel que fa a la seguretat, tot destacant la importància de disposar de mecanismes de responsabilitat eficaços, rellevants per al transport marítim internacional i altres moviments transfronterers de material radioactiu, els residus radioactius i el combustible utilitzat incloent, entre d'altres, disposicions per a la notificació i la consulta prèvia d'acord amb els instruments internacionals rellevants.
34. Millorar la comprensió i l'avaluació científiques dels ecosistemes marins i litorals, com a base fonamental per a una presa de decisions racional, a través d'accions en tots els àmbits per:

- (a) Augmentar la col·laboració científica i tècnica, incloent l'avaluació integrada a escala global i regional, la transferència adequada de la ciència marina i de les tecnologies marines i de les tècniques per a la conservació i gestió dels recursos marins vivents i no vivents i l'ampliació de les possibilitats d'observació oceànica per a l'oportuna predicció i avaluació de l'estat de l'entorn marí;
  - (b) Establir, pels volts del 2004, un procés regular emparat per les Nacions Unides per avaluar i generar informes a escala global sobre l'estat del medi ambient marí, i dels aspectes d'àmbit socioeconòmic, tant actuals com previsibles, que es basin en avaluacions regionals existents;
  - (c) Crear capacitats en la ciència, la informació i la gestió marítimes, a través, entre d'altres, del foment de l'ús de les avaluacions d'impacte ambiental i de tècniques d'avaluació i presentació d'informes sobre el medi ambient, per a projectes o activitats potencialment nocius per als medis litoral i marins, així com per als seus recursos vivents i no vivents;
  - (d) Reforçar la capacitat de la **Comissió Oceanogràfica Intergovernamental (COI) de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO)** ³⁸, la FAO i altres organitzacions internacionals, regionals i subregionals competents per a la construcció de la capacitat nacional i local pel que fa a les ciències del mar i la gestió sostenible dels oceans i dels seus recursos.
35. Un dels elements essencials per un món segur durant el segle XXI és l'existència d'un enfocament inclusiu, integrat i multirisc per fer front a la vulnerabilitat, l'avaluació de riscos i la gestió de desastres, incloent-hi la prevenció, mitigació, preparació, resposta i recuperació. És necessari adoptar mesures a tots els àmbits per:
- (a) Reforçar el paper de l'**Estratègia internacional per a la reducció de catàstrofes** ³⁹ i encoratjar la comunitat internacional per tal que aporti els recursos financers necessaris per al seu fons fiduciari;
  - (b) Donar suport a l'establiment d'estratègies regionals, subregionals i nacionals eficaces, i suport institucional tècnic per a la gestió de catàstrofes;
  - (c) Reforçar les capacitats institucionals dels països i fomentar l'observació i la recerca conjuntes a escala internacional, mitjançant estacions de seguiment terrestres millorades i a través d'un ús més elevat de les dades recollides via satèl·lit, la difusió dels coneixements tècnics i científics, i la prestació d'assistència als països més vulnerables;
  - (d) Reduir els riscos d'inundacions i de sequera als països més vulnerables, tot promovent, entre d'altres, la protecció i restauració de les zones humides i de les conques hidrogràfiques i la millora de la planificació dels usos del sòl, millorant i aplicant més àmpliament tècniques i metodologies destinades a l'avaluació dels efectes adversos potencials del canvi climàtic sobre les zones humides i, quan calgui, facilitar assistència als països especialment vulnerables a aquests efectes;

- (e) Millorar les tècniques i metodologies per a l'avaluació dels efectes adversos del canvi climàtic, i potenciar l'avaluació continuada d'aquests efectes a càrrec del **Grup intergovernmental d'experts sobre canvi climàtic (IPCC)** ⁴⁰;
  - (f) Potenciar la difusió i l'ús dels coneixements tradicionals i autòctons per mitigar l'impacte dels desastres i promoure la planificació de la gestió de catàstrofes dins la comunitat per part de les autoritats locals, fins i tot a través d'activitats formatives i augmentant la consciència pública;
  - (g) Donar suport, si escau, a l'aportació voluntària de les organitzacions no governamentals, la comunitat científica i altres parts implicades en la gestió de catàstrofes naturals segons les directrius acordades rellevants;
  - (h) Desenvolupar i reforçar sistemes d'alerta i xarxes d'informació per a la gestió de catàstrofes, que s'adiguin amb l'Estratègia internacional per a la reducció de les catàstrofes;
  - (i) Desenvolupar i reforçar la capacitat en tots els àmbits per recollir i difondre informació científica i tècnica, incloent-hi la millora dels sistemes d'alerta per preveure condicions climàtiques extremes, especialment El Niño i La Niña, mitjançant l'assistència a les institucions especialitzades en l'estudi d'aquests fenòmens, com el **Centre Internacional per a l'Estudi del fenomen El Niño** ⁴¹;
  - (j) Incentivar la cooperació per a la prevenció, la mitigació i la preparació necessària per poder reaccionar i recuperar-se dels grans desastres tecnològics i d'altres tipus amb un impacte advers sobre el medi ambient, de cara a potenciar les capacitats dels països afectats per poder fer front a aquestes situacions.
36. El canvi climàtic de la Terra i els seus efectes adversos són una preocupació comuna de tota la humanitat. Som ben conscients i ens amoïna el fet que a tot el món, sobretot als països en desenvolupament, que engloben els països menys desenvolupats i els petits estats insulars en desenvolupament, es plantegen riscos cada vegada més importants pels impactes negatius del canvi climàtic i reconeixem que, en aquest context, els problemes relacionats amb la pobresa, la degradació del sòl, l'accés a l'aigua i als aliments, així com la salut humana, romanen al centre de l'atenció mundial. El **Conveni marc de les Nacions Unides sobre canvi climàtic** ⁴² és l'instrument clau per la gestió del canvi climàtic, una preocupació a escala mundial, i reafirmem el nostre compromís envers l'assoliment d'aquest objectiu últim d'estabilització de les concentracions de gas amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera a un nivell capaç d'evitar una interferència antropogènica perillosa amb el sistema climàtic, dins d'un marc temporal suficient per permetre l'adaptació natural dels ecosistemes al canvi climàtic per tal d'assegurar que la producció alimentària no està amenaçada i per possibilitar que el desenvolupament econòmic prossegueixi d'una manera sostenible, segons les nostres responsabilitats comunes però diferenciades, i les nostres capacitats respectives. Tenint present la Declaració del Mil·lenni de les Nacions Unides, en què els caps d'Estat i de govern es van comprometre a dur a terme totes les iniciatives possibles per garantir l'entrada en vigor del **Protocol de Kyoto al Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic** ⁴³ preferiblement pel desè aniversari de la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament, l'any 2002, i reduir les emissions de gasos amb

efecte d'hivernacle, els estats que han aprovat el Protocol de Kyoto insten fermament els estats que encara no ho han fet a aprovar-lo en un termini raonable. Segons això, cal dur a terme accions en tots els àmbits per:

- (a) Complir tots els compromisos i obligacions recollits en el Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic;
  - (b) Cooperar envers la consecució dels objectius del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic;
  - (c) Facilitar l'assistència tècnica i financera i la creació de capacitats necessàries als països en desenvolupament i als països amb economies en transició d'acord amb els compromisos del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, i els acords de Marràqueix;
  - (d) Crear i millorar les capacitats científiques i tecnològiques a través, entre d'altres, de continuar donant suport a l'IPCC per l'intercanvi de dades científiques i d'informació, especialment als països en desenvolupament;
  - (e) Desenvolupar i transferir solucions tecnològiques;
  - (f) Desenvolupar i difondre tecnologies innovadores respecte dels sectors clau del desenvolupament, sobretot l'energètic, i de les inversions en aquest camp, fins i tot a través de la participació del sector privat, plantejaments orientats al mercat, així com polítiques públiques de suport i col·laboració internacionals;
  - (g) Fomentar l'observació sistemàtica de l'atmosfera terrestre, el sòl i els oceans, millorant les estacions de seguiment, incrementant l'ús de satèl·lits, integrant adequadament aquestes observacions per a l'obtenció d'unes dades de gran qualitat que puguin ser difoses, perquè siguin utilitzades per la totalitat de països, especialment pels països en desenvolupament;
  - (h) Promoure l'aplicació d'estratègies nacionals, regionals i internacionals per fer un seguiment de l'atmosfera terrestre, el sòl i els oceans, àdhuc, si escau, d'estratègies per a fer observacions integrades, a escala global amb la col·laboració, entre d'altres, de les organitzacions internacionals competents en la matèria, especialment els organismes especialitzats de les Nacions Unides en col·laboració amb del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic;
  - (i) Donar suport a iniciatives per avaluar les conseqüències del canvi climàtic, és a dir, els impactes ambientals, econòmics i socials sobre les comunitats locals i indígenes, com la iniciativa del Consell Àrtic.
37. Incrementar la cooperació a escala internacional, regional i nacional per tal de reduir la contaminació atmosfèrica, que comprèn la pluja àcida, la contaminació de l'aire i la reducció de la capa d'ozó transfrontereres, tenint presents els Principis de Rio i, entre d'altres, el principi segons el qual, en vista de les diverses aportacions a la degradació ambiental global, els Estats tenen responsabilitats comunes, però diferenciades, amb accions en tots els àmbits per:

- (a) Reforçar les capacitats dels països en desenvolupament i dels països amb economies en transició per quantificar, reduir i avaluar els impactes de la contaminació atmosfèrica, incloent-hi els exercits en l'àmbit sanitari, i donar suport financer i tècnic destinat a aquestes activitats;
  - (b) Facilitar la implantació del **Protocol de Mont-real sobre substàncies que esgoten la capa d'ozó** ⁴⁴, garantint l'adequada reposició del seu fons durant el període 2003/2005;
  - (c) Donar suport addicional al règim efectiu per a la protecció de la capa d'ozó establert al **Conveni de Viena per a la Protecció de la capa d'ozó** ⁴⁵ i el Protocol de Mont-real, i el seu mecanisme de conformitat;
  - (d) De cara a l'any 2010, millorar l'accés dels països en desenvolupament a alternatives assolibles, assequibles, rendibles, segures i respectuoses amb el medi ambient a les substàncies que esgoten la capa d'ozó, i ajudar-los a complir amb la planificació d'eliminació progressiva en virtut del Protocol de Mont-real, tenint en compte que la reducció de la capa d'ozó i el canvi climàtic estan científicament i tècnicament interrelacionats;
  - (e) Prendre mesures per fer front al tràfic il·legal de substàncies que esgoten la capa d'ozó.
38. L'agricultura té un paper crucial en la satisfacció de les necessitats d'una població mundial creixent, i està indissociablement vinculada a l'eradicació de la pobresa, sobretot als països en desenvolupament. Cal esperonar el paper de la dona en tots els àmbits i en tots els aspectes del desenvolupament rural, l'agricultura, la nutrició i la seguretat alimentària. L'agricultura i el desenvolupament rural sostenibles són essencials per a la posada en pràctica d'un enfocament integrat per augmentar la producció alimentària i millorar la seguretat alimentària i la innocuïtat dels aliments, d'una manera ambientalment sostenible. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Assolir l'objectiu de la Declaració del Mil·lenni de reduir a la meitat, de cara a l'any 2015, el percentatge de persones que pateixen fam i veure acomplert el dret de gaudir, com també les seves famílies, d'un nivell de vida adequat per a la seva salut i benestar, que englobaria els aliments, mitjançant la promoció de la seguretat alimentària i la lluita contra la fam en combinació amb altres mesures destinades a fer front a la pobresa, d'acord amb les conclusions de la **Cimera Mundial sobre l'Alimentació** ⁴⁶ i, per a les parts estatals, amb les seves obligacions establertes a l'article 11 del **Pacte internacional dels drets econòmics, socials i culturals** ⁴⁷;
  - (b) Desenvolupar i aplicar plans integrats de gestió dels usos del sòl i de l'aigua basats en l'ús sostenible dels recursos renovables i en les avaluacions integrades dels potencials socioeconòmics i ambientals, i reforçar la capacitat de supervisió i gestió per part dels governs, les autoritats competents a escala local i les comunitats de la quantitat i la qualitat dels recursos terrestres i hídrics;

- (c) Assolir una comprensió cada vegada més gran de l'ús, la protecció i la gestió sostenible dels recursos hídrics per avançar en la sostenibilitat a llarg termini dels ambients d'aigua dolça, marins i costaners;
- (d) Promoure programes per millorar d'una manera sostenible la productivitat de la terra i l'ús eficient dels recursos hídrics a l'agricultura, la silvicultura, les zones humides, les zones de pesca artesanal i l'aqüicultura, especialment a través d'enfocaments basats en les comunitats locals i indígenes;
- (e) Donar suport als esforços dels països en desenvolupament per protegir els oasis davant els sediments, la degradació del sòl i l'augment de la salinitat mitjançant l'aportació d'assistència tècnica i financera adequada;
- (f) Promoure la participació de la dona en tots els aspectes i en tots els àmbits relacionats amb l'agricultura sostenible i la seguretat alimentària;
- (g) Integar els sistemes d'informació existents sobre pràctiques d'ús de la terra, reforçant a escala nacional la investigació i els serveis d'extensió i les associacions de pagesos, per aconseguir un intercanvi d'informació sobre bones pràctiques entre els agricultors, com per exemple les relacionades amb unes tecnologies de baix cost que siguin respectuoses amb el medi ambient, amb l'assistència de les organitzacions internacionals competents en la matèria;
- (h) Adoptar, si escau, mesures per protegir els sistemes de gestió dels recursos autòctons i donar suport a la participació de totes les parts implicades pertinents, sense discriminació per raó de sexe, en les tasques de planificació i desenvolupament rurals;
- (i) Adoptar polítiques i aplicar lleis que garanteixin els drets d'ús de l'aigua i la terra aplicables i ben definits, i promoguin garanties jurídiques pel què fa a la tinença, tot reconeixent l'existència de diferents lleis i/o sistemes d'accés i tinença de la terra a escala nacional, i facilitar assistència tècnica i financera als països en desenvolupament, així com als països amb economies en transició que estiguin embarcats en un procés de reforma del regim de tinença de la terra per tal de millorar els mitjans de subsistència sostenibles;
- (j) Capgirar la tendència a la baixa del finançament del sector públic destinat a l'agricultura sostenible, facilitar assistència tècnica i financera adequades, i fomentar les inversions del sector privat, avalant les iniciatives dutes a terme tant en els països en desenvolupament com en els països amb economies en transició per reforçar la recerca agrícola, la capacitat de gestió dels recursos naturals i la difusió de les conclusions de la recerca a les comunitats agrícoles;
- (k) Emprar incentius basats en el mercat per a les empreses agrícoles i els pagesos per tal que supervisin i controlin l'ús i la qualitat de l'aigua, entre d'altres, mitjançant l'aplicació de mètodes com el reg a petita escala, el reciclatge i la reutilització de les aigües residuals;
- (l) Millorar l'accés als mercats existents i desenvolupar nous mercats per a la comercialització de productes agrícoles amb valor afegit;

- (m) Intensificar la reconstrucció de zones industrials abandonades en els països desenvolupats i en els països amb economies en transició, disposant de l'assistència tècnica adequada en aquells casos en què la contaminació sigui un problema molt greu;
  - (n) Enfortir la col·laboració internacional per combatre el cultiu il·lícit de plantes narcòtiques, tenint en compte el seu impacte negatiu, tant des de la perspectiva social, com econòmica i ambiental;
  - (o) Promoure programes per a l'ús efectiu, ambientalment favorable i eficient de pràctiques per millorar la fertilitat del sòl, i controlin les plagues agrícoles;
  - (p) Reforçar i millorar la coordinació de les iniciatives existents encaminades a millorar la producció agrícola sostenible i la seguretat alimentària;
  - (q) Convidar els països que encara no han ratificat el **Tractat internacional sobre recursos genètics vegetals per a l'alimentació i l'agricultura** ⁴⁸ a fer-ho;
  - (r) Promoure la conservació, l'ús i la gestió sostenible dels sistemes agrícoles tradicionals i autòctons i reforçar els models autòctons de producció agrícola.
39. Promoure la implantació del Conveni de les Nacions Unides per a la lluita contra la desertificació en aquells països afectats per sequeres greus i/o desertificació, particularment a l'Àfrica, per combatre les causes de la desertificació i la degradació del sòl per tal de mantenir i restaurar el sòl, i combatre la pobresa derivada de la degradació del sòl. Això demanaria dur a terme accions en tots els àmbits per
- (a) Mobilitzar els recursos financers adequats i previsibles, transferir tecnologies i crear capacitats a tots els nivells;
  - (b) Formular programes d'acció d'àmbit nacional encaminats a garantir l'aplicació oportuna i eficaç del Conveni i el projectes relacionats, comptant amb el suport de la comunitat internacional, per exemple a través de projectes descentralitzats a escala local;
  - (c) Promoure el Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, el Conveni sobre la diversitat biològica i el Conveni per combatre la desertificació per tal de continuar explorant i augmentant les sinergies entre ells, tenint en compte els seus mandats respectius a l'hora d'aplicar plans i estratègies a l'empared dels convenis respectius;
  - (d) Integrar mesures per evitar i combatre la desertificació, així com per mitigar els efectes de la sequera a través de la posada en pràctica de les polítiques i els programes pertinents, en àmbits com la gestió del sòl, l'aigua i els boscos, l'agricultura, el desenvolupament rural, els sistemes d'alerta, el medi ambient, l'energia, els recursos naturals, la salut i l'educació, i les estratègies d'eradicació de la pobresa i de desenvolupament sostenible;
  - (e) Facilitar l'accés local assequible a la informació per millorar el seguiment i l'alerta en matèria de desertificació i sequera;

- (f) Fer una crida a la Segona Assemblea del GEF per què prengui mesures en base a les recomanacions del Consell del GEF a la designació de la degradació del sòl (desertificació i deforestació) com una àrea central del GEF, com a mitjà de suport del GEF a la instauració reeixida del Conveni per a la lluita contra la desertificació i, en conseqüència, plantejar-se el fet de convertir el GEF en un mecanisme financer del Conveni, tenint en compte les prerrogatives i les decisions de la Conferència de les Parts del Conveni, reconeixent al seu torn els papers complementaris del GEF i el Mecanisme Global del Conveni a l'hora de mobilitzar recursos per a l'elaboració i l'aplicació de programes d'acció;
  - (g) Millorar la sostenibilitat dels recursos de les prades mitjançant el reforç de la gestió i l'aplicació de la llei i que la comunitat internacional proporcioni suport financer i tècnic als països en desenvolupament.
40. Els ecosistemes de muntanya suporten mitjans de subsistència particulars i contenen recursos hídrics significatius, diversitat biològica, i una fauna i flora úniques. Molts d'ells són especialment fràgils i vulnerables als efectes adversos del canvi climàtic i necessiten protecció específica. Són necessàries accions en tots els àmbits per:
- (a) Desenvolupar i promoure programes, polítiques i aproximacions que integrin els components ambientals, econòmics i socials del desenvolupament sostenible de les muntanyes i reforcin la col·laboració internacional als seus impactes positius sobre els programes d'eradicació de la pobresa, especialment en els països en desenvolupament;
  - (b) Aplicar programes per combatre, quan calgui, la deforestació, l'erosió, la degradació del sòl, la pèrdua de biodiversitat, l'alteració de les aigües i el recés de les glaceres;
  - (c) Desenvolupar i aplicar, quan escaigui, polítiques i programes sensibles a la qüestió de gènere, que incloguin inversions públiques i privades que contribueixin a eliminar les desigualtats entre home i dona a les comunitats de muntanya;
  - (d) Posar en pràctica programes destinats a promoure la diversificació i les economies muntanyenques tradicionals, els mitjans de subsistència sostenibles i els sistemes de producció a petita escala, com ara programes de formació específics i un millor accés als mercats nacionals i internacionals, les comunicacions i la planificació del transport, tenint en compte l'especial sensibilitat de les zones de muntanya;
  - (e) Promoure la plena participació i implicació de les comunitats muntanyenques en la presa de decisions que les afectin i integrar el coneixement autòcton, el patrimoni i els valors en totes les iniciatives de desenvolupament;
  - (f) Mobilitzar suport nacional i internacional envers la recerca aplicada i la creació de capacitats, facilitar assistència financera i tècnica per a la execució eficaç del desenvolupament sostenible dels ecosistemes muntanyencs als països en desenvolupament i als països amb economies en transició, i fer front a la pobresa entre les poblacions muntanyenques, a través de plans, projectes i programes concrets, comptant amb el suport suficient de totes les parts implicades, i tenint en compte l'esperit de **l'Any internacional de les muntanyes 2002** ⁴⁹.

41. Promoure el desenvolupament del turisme sostenible, a partir del turisme no destructiu i del turisme ecològic, tenint en compte l'esperit del l'**Any internacional de l'ecoturisme 2002** ⁵⁰, l'**Any de les Nacions Unides per al patrimoni cultural 2002** ⁵¹, la **Cimera Mundial d'Ecoturisme 2002** ⁵², la seva **Declaració de Quebec**, i del **Codi ètic mundial per al turisme** ⁵³ adoptat per l'**Organització Mundial del Turisme** ⁵⁴ per tal d'augmentar els beneficis procedents dels recursos turístics per a la població de les comunitats d'acollida, al mateix temps que es manté la integritat cultural i ambiental d'aquestes comunitats i es potencia la protecció dels espais ecològicament sensibles i dels patrimonis naturals. Promoure el desenvolupament del turisme sostenible i la creació de capacitats per tal de contribuir al reforçament de les comunitats rurals i locals. Això demanaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Intensificar la col·laboració internacional, les inversions estrangeres directes i les associacions tant amb el sector públic com amb el privat, en tots els àmbits;
  - (b) Desenvolupar programes, incloent-hi programes d'educació i formació, per tal d'incitar les persones a participar en l'ecoturisme, permetre que les comunitats autòctones i locals desenvolupin i es beneficiïn de l'ecoturisme i millorar la col·laboració de les parts interessades en el desenvolupament turístic i la conservació del patrimoni, amb l'objectiu de millorar la protecció del medi ambient, dels recursos naturals i del patrimoni cultural;
  - (c) Facilitar assistència tècnica als països en desenvolupament i als països amb economies en transició per donar suport al desenvolupament empresarial i a la inversió en l'àmbit del turisme sostenible, així com als programes de sensibilització turística, millorar el turisme i estimular el desenvolupament empresarial;
  - (d) Assistir amb les comunitats d'acollida en la gestió de les visites a les seves atraccions turístiques, per tal de treure'n el màxim benefici, garantint alhora la minimització dels impactes negatius i dels riscos per a les seves tradicions, cultura i medi ambient, amb el suport de l'Organització Mundial del Turisme i d'altres organitzacions rellevants;
  - (e) Promoure la diversificació de les activitats econòmiques, àdhuc facilitant l'accés als mercats i a la informació comercial, i la participació de les empreses locals emergents, especialment de les petites i mitjanes empreses.
42. La biodiversitat, que té un paper crític en el desenvolupament sostenible global i en l'eradicació de la pobresa, és essencial per al nostre planeta, per al benestar dels éssers humans i per als mitjans de subsistència i la integritat cultural de les persones. Malgrat tot, actualment la biodiversitat s'està perdent a un ritme inusual, a causa de les activitats humanes; aquesta tendència només pot ser capgirada si els habitants de les comunitats locals es beneficien de la conservació i de l'ús sostenible de la diversitat biològica, especialment els països d'origen de recursos genètics, segons l'article 15 del Conveni sobre la diversitat biològica. El Conveni és l'instrument clau per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica i el repartiment just i equitatiu dels beneficis derivats de l'ús dels recursos genètics. Per tal d'arribar a una distribució més eficient i uniforme dels tres objectius del Conveni i l'assoliment, de cara l'any 2010, d'una reducció significativa de la taxa actual de pèrdua de

diversitat biològica, caldrà l'aportació de nous i addicionals recursos financers i tècnics als països en desenvolupament. Això demanaria dur a terme accions en tots els àmbits per:

- (a) Integrar els objectius del Conveni als programes i polítiques sectorials i multisectorials a escala mundial, regional i nacional, i en concret als programes i polítiques dels sectors econòmics dels països i les institucions financeres internacionals;
- (b) Promoure el treball que s'està realitzant en el marc del Conveni pel que fa a l'ús sostenible de la biodiversitat, incloent-hi el turisme sostenible, com un tema rellevant per als diferents ecosistemes, sectors i àrees temàtiques;
- (c) Potenciar les sinergies eficaces entre el Conveni i altres acords ambientals multilaterals, entre d'altres, a través del desenvolupament de plans i programes conjunts, considerant sempre els seus mandats respectius, pel que fa a les seves responsabilitats i les preocupacions comunes;
- (d) Aplicar el Conveni i les seves disposicions, àdhuc el seguiment actiu dels seus programes i decisions de treball a través de programes d'acció a escala nacional, regional i mundial, en concret les estratègies i els plans d'acció per a la biodiversitat a escala nacional, i reforçar la seva integració a les estratègies als programes i polítiques intersectorials pertinents, àdhuc els relacionats amb el desenvolupament sostenible i l'eradicació de la pobresa, amb iniciatives que promoguin l'ús sostenible de la diversitat biològica basat en la comunitat;
- (e) Promoure l'àmplia aplicació i el posterior desenvolupament de l'enfocament ecosistèmic, com s'ha elaborat del treball en marxa del Conveni;
- (f) Promoure el suport internacional i l'associació específics per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat, incloent-hi els ecosistemes, en els indrets declarats com a Patrimoni de la Humanitat i per a la protecció d'espècies en perill d'extinció, particularment a través de la canalització adequada dels recursos financers i de la tecnologia cap als països en desenvolupament i els països amb economies en transició;
- (g) Per tal de conservar i fer un ús sostenible de la biodiversitat de forma més efectiva, promoure i donar suport a iniciatives per a àrees d'especial interès i altres àrees essencials per a la biodiversitat, i promoure el desenvolupament de xarxes i corredors ecològics a escala nacional i regional;
- (h) Donar suport financer i tècnic als països en desenvolupament, incloent-hi la creació de capacitats de cara a incrementar els esforços de conservació de la biodiversitat de les comunitats i els indígenes;
- (i) Reforçar els esforços nacionals, regionals i internacionals per controlar les espècies forànies invasores, una de les causes principals de pèrdua de biodiversitat, i potenciar el desenvolupament d'un programa de treball eficaç sobre les espècies forànies invasores en tots els àmbits;

- (j) D'acord amb el que estableix la legislació nacional, reconèixer els drets de les comunitats locals i indígenes que són dipositàries del coneixement, les innovacions i les pràctiques tradicionals i, amb l'aprovació i la participació dels titulars d'aquest coneixement, innovacions i pràctiques, desenvolupar i aplicar mecanismes de compartició de beneficis, en base a termes acordats mútuament, per l'ús del coneixement, les innovacions i les pràctiques esmentades;
- (k) Potenciar i permetre que totes les parts implicades contribueixin a l'aplicació dels objectius del Conveni i, en concret, reconèixer el paper específic que del jovent, les dones i les comunitats indígenes i locals en la conservació i l'ús de la biodiversitat d'una manera sostenible;
- (l) Promoure la participació efectiva de les comunitats locals i indígenes en la presa de decisions i l'elaboració de polítiques relatives a l'ús del seu coneixement tradicional;
- (m) Potenciar el suport tècnic i financer als països en desenvolupament i als països amb economies en transició en els seus esforços per desenvolupar i aplicar, quan sigui necessari, entre d'altres, sistemes nacionals sui generis i sistemes tradicionals segons les prioritats i la legislació nacional, amb vista a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat;
- (n) Promoure l'àmplia aplicació i el treball continuat sobre les **Directrius de Bonn sobre l'accés als recursos genètics i la distribució justa i equitativa dels beneficis** ⁵⁵, que sorgeixen a partir de la seva utilització del Conveni, com una manera d'ajudar les parts del Conveni a l'hora de desenvolupar i redactar esborranys de mesures legislatives, administratives o polítiques sobre l'accés i la compartició de beneficis, així com de contractes i altres acords adoptats de comú acord pel que fa a l'accés i la compartició de beneficis;
- (o) Negociar dins del marc del Conveni sobre la diversitat biològica, tenint presents les Directrius de Bonn, un règim internacional per promoure i salvaguardar el repartiment just i equitatiu dels beneficis derivats de la utilització dels recursos genètics;
- (p) Promoure la conclusió satisfactòria dels processos existents a l'empara del **Comitè intergovernamental per a la propietat intel·lectual i els recursos genètics, els coneixements tradicionals i el folklore** de l'**Organització Mundial de la Propietat Intel·lectual** ⁵⁶, i en el grup de treball específic obert per tractar l'article 8 (j) i les disposicions relacionades del Conveni;
- (q) Promoure mesures practicables per a l'accés als resultats i als beneficis derivats de les biotecnologies basades en els recursos genètics, d'acord amb els articles 15 i 19 del Conveni, que fins i tot a través de la millora de la col·laboració científica i tècnica sobre biotecnologia i bioseguretat, incloent-hi l'intercanvi d'experts, la formació de recursos humans i el desenvolupament de capacitats institucionals orientades a la recerca;

- (r) Promoure el debat, amb l'objectiu de millorar la sinergia i el suport mutu, sense jutjar-ne prèviament els resultats, pel que fa a les relacions entre el Conveni i els acords relacionats amb el comerç internacional i els drets de propietat intel·lectual, tal com es fa constar a la **Declaració Ministerial de Doha** ⁵⁷;
  - (s) Promoure la implantació del programa de treball de la iniciativa "**Taxonomia Global**" ⁵⁸;
  - (t) Convidar tots els estats que encara no ho han fet a ratificar el Conveni, el **Protocol de Cartagena sobre bioseguretat** ⁵⁹ i altres acords relatius a la biodiversitat, i convidar aquells que ja ho hagin fet a promoure la seva posada en pràctica efectiva a escala nacional, regional i internacional, i a donar suport als països en desenvolupament i als països amb economies en transició tècnic i financer en aquest aspecte.
43. Els boscos i els arbres cobreixen gairebé un terç de la superfície terrestre. La gestió sostenible dels boscos, tant naturals com plantats, i dels productes derivats i no derivats de la fusta és essencial per assolir el desenvolupament sostenible i constitueix un mitjà decisiu per eradicar la pobresa, reduir significativament la deforestació i aturar la pèrdua de la biodiversitat forestal i la degradació del sòl i dels recursos, i millorar la seguretat alimentària i l'accés a l'aigua potable i a una energia econòmica; destaca els múltiples beneficis dels arbres i boscos, tant naturals com plantats; i contribueix al benestar del planeta i de la humanitat. La consecució de la gestió forestal sostenible, tant a escala nacional com mundial, a través de les associacions creades entre els governs i les parts interessades, incloent-hi el sector privat, les comunitats indígenes i locals i les organitzacions no governamentals, és un objectiu essencial del desenvolupament sostenible. Això suposaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Intensificar el compromís polític envers l'assoliment d'una gestió forestal sostenible, recolzant-ho com a prioritat a l'agenda política internacional, tenint en compte plenament els vincles existents entre el sector forestal i altres sectors a través d'enfocaments integrats;
  - (b) Donar suport al **Fòrum de les Nacions Unides sobre boscos** ⁶⁰, amb l'assistència del **Collaborative Partnership on Forests** en qualitat de mecanisme intergovernamental clau per facilitar i coordinar la implantació de la gestió forestal sostenible a escala nacional, regional i mundial, contribuint així, entre d'altres, a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat forestal;
  - (c) Prendre mesures immediates pel que fa a l'aplicació de la legislació forestal nacional i el comerç il·legal internacional de productes forestals, incloent-hi els recursos biològics forestals, comptant amb el suport de la comunitat internacional, i la creació de capacitats humanes i institucionals pel que fa al compliment de legislació nacional en aquestes àrees;
  - (d) Prendre mesures immediates, a escala nacional i internacional, per promoure i facilitar els mitjans per aconseguir l'aprofitament sostenible de la fusta, i facilitar l'aportació de recursos financers i la transferència i el desenvolupament de

tecnologies respectuoses amb el medi ambient i, per tant, resoldre les pràctiques d'exploració dels boscos de la fusta insostenibles;

- (e) Desenvolupar i posar en pràctica iniciatives per a la satisfacció de les necessitats d'aquelles parts del món on actualment hi ha pobresa i on es registren les taxes més elevades de deforestació i on la col·laboració internacional seria benvinguda per part dels governs afectats;
  - (f) Crear i reforçar les associacions i la col·laboració internacionals per facilitar l'aportació de més recursos financers, la transferència de tecnologies respectuoses amb el medi ambient, comerç, capacitació, compliment de la legislació sobre boscos i governança a tots els nivells, així com la gestió integrada de la terra i els recursos per dur a terme una gestió dels boscos sostenible, que tingui en compte les propostes d'acció del **Grup intergovernamental d'experts sobre boscos (IPF)** ⁶¹/ **Fòrum intergovernamental sobre boscos (IFF)** ⁶²;
  - (g) Accelerar l'aplicació de les propostes d'acció de l'IPF/IFF per part dels països i del *Collaborative Partnership on Forests*, i intensificar els esforços per elevar informes al Fòrum de les Nacions Unides sobre boscos per tal de contribuir a la realització, l'any 2005, d'una avaluació dels progressos aconseguits;
  - (h) Reconèixer i donar suport als sistemes de gestió forestal indígenes i basats en les comunitats per garantir la seva participació plena i eficaç en la gestió forestal sostenible;
  - (i) Posar en pràctica el programa de treball orientat cap a l'acció ampliat del Conveni sobre la diversitat biològica sobre tots els tipus de diversitat biològica forestal, en estreta col·laboració amb el Fòrum, els membres del *Collaborative Partnership on Forests* i altres processos i convenis relacionats amb l'àmbit forestal, amb la participació de totes les parts interessades.
44. La mineria, els minerals i els metalls són importants per al desenvolupament econòmic i social de molts països. Els minerals són essencials per a la vida moderna. La millora de la contribució de la mineria, els minerals i els metalls al desenvolupament sostenible demana dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Donar suport als esforços per fer front als impactes ambientals, econòmics, sanitaris i socials i de la mineria, els minerals i els metalls al llarg del seu cicle de vida, incloent-hi la salut i la seguretat dels treballadors; utilitzar a les associacions, anant més enllà de les activitats existents tant a escala nacional com internacional, entre els governs, les organitzacions intergovernamentals, les empreses mineres i els treballadors del sector miner, així com altres parts implicades, per promoure la transparència i la responsabilitat, a un desenvolupament sostenible de la mineria i l'exploració dels minerals;
  - (b) Intensificar la participació de les parts implicades, entre les quals s'inclouen les comunitats locals i indígenes, per tal que representin un paper actiu en el desenvolupament dels minerals, els metalls i la mineria, a través dels cicles de vida de les operacions mineres, fins i tot després de la clausura per a la seva rehabilitació, d'acord amb la legislació nacional i tenint en compte els impactes transfronterers significatius;

- (c) Promoure les pràctiques mineres sostenibles, facilitant suport financer, tècnic i mitjançant la creació de capacitats als països en desenvolupament i als països amb economies en transició per la mineria i el processament de minerals, com també de la mineria a petita escala i, sempre que sigui possible i escaient, millorar el processament amb valor afegit, millorar la informació científica i tecnològica, i reformar i rehabilitar els indrets degradats.

V. El desenvolupament sostenible en un món en procés de globalització *

45. La globalització ofereix oportunitats i reptes per al desenvolupament sostenible. Nosaltres reconeixem que la globalització i la interdependència ofereixen noves oportunitats al comerç, la inversió i els fluxos de capital, així com avenços tecnològics, inclús informació tecnològica, per al creixement de l'economia mundial, així com el desenvolupament i la millora dels nivells de vida a tot el món. Alhora, hi ha grans reptes pendents, incloent-hi serioses crisis financeres, inseguretat, pobresa, exclusió i desigualtat dintre i entre les societats. Els països en desenvolupament i els països amb economies en transició han de fer front a unes dificultats especials a l'hora de reaccionar davant d'aquests reptes i d'aquestes oportunitats. La globalització hauria de ser plenament inclusiva i equitativa, i són molt necessàries unes polítiques i mesures a escala nacional i internacional, formulades i aplicades amb la participació plena i eficaç dels països en desenvolupament i dels països amb economies en transició, que contribueixin a l'obtenció d'una resposta eficaç a aquests reptes i oportunitats. Això demanarà que s'actui amb urgència en tots els àmbits per:

- (a) Continuar promovent sistemes comercials i financers multilaterals oberts, equitatius, basats en normes, previsibles i no discriminatoris que beneficiïn tots els països a l'encaix del desenvolupament sostenible. Donar suport a la conclusió reeixida del programa de treball que consta a la Declaració Ministerial de Doha i l'aplicació del Consens de Monterrey. Donar la benvinguda a la decisió continguda a la Declaració Ministerial de Doha per prioritzar les necessitats i els interessos dels països en desenvolupament en el programa de treball de la Declaració, fins i tot a través d'un millor accés al mercat per als productes d'interès als països en desenvolupament;
- (b) Encoratjar els esforços de les institucions financeres i comercials internacionals per garantir que els processos decisoris i les estructures institucionals siguin oberts i transparents;
- (c) Millorar les capacitats dels països en desenvolupament, incloent-hi els països menys desenvolupats, els països sense sortida al mar i els petits estats illencs en desenvolupament, perquè es puguin beneficiar d'unes oportunitats comercials liberalitzades, a través de la col·laboració internacional i de mesures encaminades a millorar la productivitat, la diversificació dels articles de consum i la competitivitat, la capacitat emprenedora basada en la comunitat i el desenvolupament de les infraestructures de transport i comunicacions;

---

* Atès que l'estructura del capítol V ha canviat durant el curs de les negociacions, la numeració dels paràgrafs ja no es correspon amb la versió anterior, que consta al document A/CONF.199/L.1, i es fan servir números ordinals llatins (bis, ter, etc.) a partir del paràgraf 45 fins al final del capítol per tal de no interrompre la numeració de paràgrafs del següent capítol, que no ha canviat.

- (d) Donar suport a l'**Organització Internacional del Treball (OIT)** ⁶³ i potenciar la seva tasca en curs sobre la dimensió social de la globalització, tal com s'estableix al paràgraf 64 del Consens de Monterrey;
- (e) Millorar la prestació d'una assistència tècnica coordinada, efectiva i orientada al comerç, i uns programes de capacitat, per treure el màxim profit de les actuals i futures oportunitats d'accés al mercat, i examinar la relació existent entre comerç, medi ambient i desenvolupament.
45. *bis.* Posar en pràctica les conclusions de Conferència Ministerial de Doha per part dels membres de l'OMC, reforçar encara més l'assistència tècnica relacionada amb el comerç i la creació de capacitats, i garantir la participació significativa, eficaç i plena dels països en desenvolupament en les negociacions comercials multilaterals, posant les seves necessitats i interessos al bell mig dels objectius del programa de treball de l'OMC.
45. *ter.* Promoure d'una manera activa la responsabilitat i transparència corporativa, a partir dels Principis de Rio, fins i tot mitjançant el desenvolupament exhaustiu i l'aplicació efectiva d'acords i mesures intergovernamentals, iniciatives internacionals i associacions públiques i privades, així com la legislació nacional adequada, i donar suport a les millores continuades de les pràctiques empresarials arreu del món.
45. *quater.* Reforçar les capacitats dels països en desenvolupament per tal de promoure les iniciatives públiques i privades que millorin la facilitat, l'accés, l'exactitud, la temporalitat i la cobertura de la informació sobre els diferents països i mercats financers. Les institucions financeres multilaterals i regionals podrien facilitar una assistència addicional per a aquestes finalitats.
45. *quinquies.* Reforçar els acords comercials i de col·laboració regionals, d'acord amb el sistema comercial multilateral, entre els països desenvolupats, els països en desenvolupament i els països amb economies en transició, així com entre els països en desenvolupament, amb el suport de les institucions financeres internacionals i els bancs regionals per al desenvolupament, si escau, per anar assolint els objectius de desenvolupament sostenible.
45. *sexties.* Facilitar assistència als països en desenvolupament i als països amb economies en transició per ajudar-los a limitar i acabar amb la bretxa existent en l'àmbit de la tecnologia digital, creant oportunitats digitals i aprofitant el potencial de les tecnologies de la informació i la comunicació per al desenvolupament, a través de la transferència de tecnologia de comú acord i l'aportació de suport financer i tècnic, i en aquest context, donar suport a la **Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació** ⁶⁴.

VI. Sanitat i desenvolupament sostenible

46. La Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament afirma que els éssers humans són el centre de les preocupacions relacionades amb el desenvolupament sostenible, i que tenen dret a gaudir d'una vida sana i productiva, en harmonia amb la natura. Els objectius del desenvolupament sostenible només es poden assolir en absència d'una elevada prevalença de malalties debilitants, mentre que l'abstenció d'èxits en l'àmbit de la salut per al conjunt de la població requereix l'eradicació de la pobresa. Hi ha una necessitat urgent de fer front a les causes de les malalties, incloent-hi les de tipus ambiental, i el seu impacte sobre el desenvolupament, amb una atenció especial a la població femenina i infantil, així com als grups més vulnerables de la societat, com les persones amb discapacitats, les persones d'edat avançada i la població indígena.
47. Reforçar la capacitat dels sistemes d'assistència sanitària per oferir serveis sanitaris bàsics a tothom, d'una manera eficaç, accessible i econòmica, amb l'objectiu d'evitar, controlar i tractar les malalties, i reduir els perills ambientals per a la salut, d'acord amb els drets humans i les llibertats fonamentals i de forma coherent amb la legislació nacional i els valors culturals i religiosos, tenint en compte els informes de les conferències i cimera rellevants de les Nacions Unides i també de les sessions especials de l'Assemblea General. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Integrar les preocupacions relacionades amb la salut, incloent-hi les de les poblacions més vulnerables, en les estratègies, polítiques i programes encaminats a l'eradicació de la pobresa i envers el desenvolupament sostenible;
  - (b) Promoure un accés equitatiu i millorat a uns serveis d'assistència sanitària assequibles i eficients, incloent-hi la prevenció, en tots els àmbits del sistema sanitari, amb medicaments essencials segurs, comercialitzats a preus assequibles, a serveis d'immunització i a vacunes segures, i a la tecnologia mèdica;
  - (c) Facilitar assistència tècnica i financera als països en desenvolupament i països amb economies en transició per a l'aplicació de l'estratègia "**Sanitat per a Tothom**"⁶⁵, que inclogui sistemes d'informació sanitària i bases de dades integrades sobre els perills inherents al desenvolupament;
  - (d) Millorar el desenvolupament i la gestió dels recursos humans en els serveis d'assistència sanitària;
  - (e) Promoure i desenvolupar associacions per millorar l'educació sanitària amb l'objectiu de millorar els coneixements sobre salut a escala global de cara a l'any 2010, amb la participació dels organismes de les Nacions Unides, si escau;
  - (f) Desenvolupar programes i iniciatives per tal d'aconseguir de cara a l'any 2015, la reducció de dos terços de les taxes de mortalitat infantil de menys de 5 anys, i de la mortalitat maternal en tres quartes parts (en base al nivell de referència de l'any 2000), i reduir les disparitats tant dintre com entre els països desenvolupats i els països en desenvolupament tan ràpidament com sigui possible, posant

una especial atenció en l'eliminació del patró de mortalitat desproporcionada i evitable entre els nens;

- (g) Orientar les iniciatives d'investigació i aplicar-ne els resultats als aspectes prioritaris de salut pública, en concret aquells que afecten les poblacions susceptibles i vulnerables, a través del desenvolupament de noves vacunes, la reducció de les exposicions als riscos per a la salut, comptant amb un accés igualitari als serveis d'assistència sanitària, l'educació, la formació i el tractament i la tecnologia mèdica, i tractant els efectes secundaris de la mala salut;
- (h) Promoure la conservació, el desenvolupament i l'ús de coneixements i pràctiques mèdiques tradicionals, si escau, en combinació amb la medicina moderna, reconeixent les comunitats locals i indígenes com les dipositàries de les pràctiques i els coneixements tradicionals, promovent al mateix temps la protecció efectiva d'aquests coneixements tradicionals, si escau, d'acord amb els principis del dret internacional;
- (i) Garantir l'accés igualitari de les dones als serveis d'assistència sanitària, prestant especial atenció a l'assistència a la maternitat i als serveis obstètrics d'urgències;
- (j) Abordar d'una manera eficaç, per a tots els individus d'edat corresponent, la promoció d'una vida sana, incloent-hi la salut reproductiva i sexual, d'acord amb els compromisos i les conclusions de les recents conferències i cimera que han tingut lloc al si de les Nacions Unides, com la **Cimera Mundial per a la Infància** ⁶⁶, la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi ambient i Desenvolupament, la **Conferència Internacional sobre Demografia i Desenvolupament** ⁶⁷, la **Cimera Mundial per al Desenvolupament Social** ⁶⁸ i la **Quarta Conferència Mundial sobre la Dona** ⁶⁹, juntament amb els estudis i informes respectius;
- (k) Impulsar iniciatives internacionals de creació de capacitats, si escau, que avaluïn els nexes d'unió entre salut i medi ambient i utilitzar els coneixements assolits per crear respostes polítiques nacionals i regionals més eficaces davant les amenaces ambientals per a la salut humana;
- (l) Transferir i difondre, de comú acord, inclús a través d'aliances multisectorials públiques i privades, tecnologies per a la gestió de l'aigua potable, el sanejament i la gestió de residus a les zones urbanes i rurals dels països en desenvolupament i dels països amb economies en transició, comptant amb suport financer internacional i tenint en compte les condicions específiques de cada país, així com la igualtat de gèneres, incloent-hi les necessitats tecnològiques específiques de la dona;
- (m) Reforçar i promoure els programes de l'OIT i de l'**Organització Mundial de la Salut (OMS)** ⁷⁰ encaminats a la reducció de les morts, per les lesions i les malalties relacionades amb el món laboral i vincular la salut dels treballadors amb el foment de la salut pública com a mitjà de suport a la sanitat i l'educació pública;
- (n) Millorar la disponibilitat i l'accés generalitzat a uns aliments suficients, segurs, culturalment acceptables i nutricionalment adequats, augmentar la protecció

sanitària del consumidor, abordar les qüestions relatives al dèficit de micronutrients i posar en pràctica els compromisos acordats a escala internacional, i les normes i directrius rellevants;

- (o) Desenvolupar o reforçar, allà on siguin aplicables, uns programes de prevenció, foment i curació per al tractament de les malalties i patologies no transmissibles, per exemple, les malalties cardiovasculars, el càncer, la diabetis, les malalties respiratòries cròniques, les lesions, la violència i els trastorns mentals, així com els factors de risc associats, com l'alcohol, el tabac, les dietes desequilibrades i la manca d'activitat física.
48. Aplicar, dins dels marcs temporals acordats, tots els compromisos acordats a la **Declaració de compromís sobre el VIH i la SIDA** ⁷¹ adoptada per l'Assemblea General a la seva 26a sessió especial, emfasitzant especialment la reducció de la incidència del VIH en un 25 % entre joves d'ambdós sexes amb edats compreses entre els 15 i els 24 anys, als països més afectats de cara a l'any 2005 i, a escala mundial, pel 2010, i també combatre la malària, la tuberculosi i altres malalties per mitjà, entre d'altres, de:
- (a) L'aplicació d'estratègies nacionals de prevenció i tractament, la posada en pràctica de mesures de col·laboració internacional i regional, i el desenvolupament d'iniciatives internacionals per proporcionar assistència especial als infants orfes per culpa del VIH i la SIDA;
  - (b) El compliment dels compromisos per al subministrament de recursos suficients per donar suport al **Fons global de lluita contra la SIDA, la tuberculosi i la malària** ⁷², fomentant alhora l'accés a aquest Fons per part dels països més necessitats;
  - (c) Protegir la salut dels treballadors i promoure la seguretat laboral a través, entre d'altres, de tenir en compte, si escau, el codi de pràctica de l'OIT sobre el VIH i la SIDA i el món laboral, d'aplicació voluntària, per tal de millorar les condicions del lloc de treball;
  - (d) Mobilitzar els recursos financers públics necessaris i encoratjar els recursos financers privats per a la recerca i el desenvolupament sobre malalties pròpies de les persones que viuen en condicions de pobresa, com ara el VIH i la SIDA, la malària i la tuberculosi, adreçats a la recerca biomèdica i sanitària, així com el desenvolupament de noves vacunes i fàrmacs.
49. Reduir les malalties respiratòries i altres impactes sobre la salut derivats de la contaminació atmosfèrica, posant especial atenció en la població femenina i infantil:
- (a) Reforçant els programes regionals i nacionals, a través d'associacions públiques i privades, i aportant assistència tècnica i financera als països en desenvolupament;
  - (b) Donant suport a la reducció progressiva del plom a la gasolina;
  - (c) Reforçant i donant suport als esforços per reduir les emissions, a través de l'ús de combustibles més nets i tècniques modernes de control de la contaminació;

- (d) Aportant assistència als països en desenvolupament en el subministrament d'energia assequible a les comunitats rurals, amb la finalitat principal de reduir la dependència de les fonts de combustible tradicional per cuinar i escalfar aigua, perjudicials per a la salut de les dones i els infants.
50. Reduir progressivament el plom en les pintures amb base de plom i altres fonts d'exposició humana, centrant-se en evitar, concretament, l'exposició dels infants a aquest element i reforçar els esforços de seguiment i control i de tractament de la intoxicació per plom.

[El paràgraf 51 s'ha suprimit]

VII. Desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament

52. Els petits estats illencs en desenvolupament són un cas especial pel que fa a medi ambient i desenvolupament. Tot i que continuen al capdavant del procés cap al desenvolupament sostenible en els seus països, es veuen limitats de manera creixent per la interacció de factors adversos, clarament subratllats a l'Agenda 21, el **Programa d'acció per al desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament** ⁷³ i les decisions adoptades a la 22a sessió especial de l'Assemblea General. Això implicaria dur a terme accions en tots els àmbits per:
- (a) Accelerar l'aplicació nacional i regional del Programa d'acció, fent ús dels recursos financers necessaris a través de les àrees centrals del GEF, la transferència de tecnologies respectuoses amb el medi ambient i l'assistència de la comunitat internacional a la creació de capacitats;
  - (b) Seguir aplicant la gestió sostenible de la pesca i millorar la rendibilitat financera de les explotacions pesqueres, donant suport i reforçant les organitzacions de gestió de pesca regional, si escau, com el recentment establert **Programa Regional de Pesca del Carib** ⁷⁴ i acords com el **Conveni de les Nacions Unides relatiu a la conservació i ordenació de les poblacions de peixos transzonals i les poblacions de peixos altament migratoris** ⁷⁵;
  - (c) Assistir els estats illencs en desenvolupament mitjançant, entre d'altres, l'elaboració d'iniciatives específiques a l'hora de delimitar i gestionar de manera sostenible les seves àrees costaneres, les zones econòmiques exclusives i la plataforma continental (i, en els casos que en què sigui necessari, també les àrees de la plataforma continental a més de 200 milles de la línia costanera), així com les pertinents iniciatives de gestió regional dins del context de el Conveni de les Nacions Unides sobre el dret del mar i els programes marítics regionals del PNUMA;
  - (d) Aportar suport, incloent-hi la creació de capacitats, per al desenvolupament i la continuïtat de l'aplicació de:
    - (i) Components específics dels petits estats illencs en desenvolupament dins els programes de treball sobre diversitat biològica marina i costanera;

- (ii) Programes sobre aigua dolça per als petits estats illencs en desenvolupament, entre d'altres, a través de les àrees centrals del GEF;
  - (e) Reduir, evitar i controlar, de manera efectiva, els residus i la contaminació, així com els seus impactes sobre la salut, mitjançant l'adopció, abans del 2004, de les iniciatives necessàries per avançar en l'aplicació del **Programa d'acció global per a la protecció del medi ambient marí de les activitats terrestres als petits estats illencs en desenvolupament** ⁷⁶;
  - (f) Treballar per garantir que, en les negociacions en curs i en l'elaboració del programa de treball de l'OMC sobre comerç en les petites economies, els petits estats illencs en desenvolupament siguin degudament tinguts en compte, ja que presenten greus problemes estructurals en la integració a l'economia mundial, dins el context de les prioritats de desenvolupament de Doha;
  - (g) Desenvolupar iniciatives de turisme sostenible basades en les comunitats de cara a l'any 2004, i crear les capacitats necessàries per diversificar els productes turístics, protegint al mateix temps la cultura i les tradicions, i conservant i gestionant efectivament els recursos naturals;
  - (h) Ampliar l'assistència als petits estats illencs en desenvolupament, en suport de les comunitats locals i les organitzacions nacionals i regionals de petits estats illencs en desenvolupament per a la gestió de perills i riscos, la prevenció, mitigació i preparació contra catàstrofes, i per contribuir a pal·liar les conseqüències dels desastres, catàstrofes climàtiques i altres emergències;
  - (i) Donar suport a la conclusió i subsegüent operativització preliminar, de mutu acord, dels índexs de vulnerabilitat econòmica, social i ambiental i dels indicadors connexos, com a eines per a la consecució del desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament;
  - (j) Ajudar els petits estats illencs en desenvolupament en la mobilització dels recursos adequats i la creació d'aliances per a la satisfacció de les seves necessitats d'adaptació als efectes adversos del canvi climàtic, l'augment del nivell del mar i la variabilitat climàtica, d'acord amb els compromisos adoptats en virtut del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, allà on sigui aplicable;
  - (k) Avalar les iniciatives dels petits estats illencs en desenvolupament envers la creació de capacitats i l'adopció d'acords institucionals per instrumentalitzar els règims de propietat intel·lectual;
53. Donar suport a la disponibilitat d'uns serveis energètics adequats, assequibles i respectuosos amb el medi ambient per al desenvolupament sostenible dels petits estats insulars en desenvolupament mitjançant, entre d'altres:
- (a) El reforç dels esforços en curs i el suport a les noves iniciatives sobre subministrament i serveis energètics, per l'any 2004, a través del sistema de les Nacions Unides i d'iniciatives d'associació;
  - (b) El desenvolupament i la promoció d'un ús eficient de les fonts d'energia, de les

fonts autòctones i de l'energia renovable, i crear les capacitats dels petits estats illencs en desenvolupament en matèria de formació, coneixements tècnics i enfortiment de les institucions nacionals en el camp de la gestió de la energia.

54. Aportar suport als petits estats illencs en desenvolupament per desenvolupar capacitats i reforçar:
- (a) Els serveis sanitaris per a la promoció d'un accés equitatiu a l'assistència sanitària;
  - (b) Els sistemes sanitaris per posar a l'abast fàrmacs i tecnologia necessaris, d'una manera sostenible i assequible, per tal lluitar i controlar les malalties transmissibles i no transmissibles, especialment el VIH i la SIDA, la tuberculosi, la diabetis, la malària i el dengue;
  - (c) Els esforços per reduir i controlar els residus i la contaminació, i crear capacitats per al manteniment i el control dels sistemes de subministrament i sanejament de l'aigua, tant en zones rurals com urbanes;
  - (d) Els esforços encaminats a l'aplicació d'iniciatives per a l'eradicació de la pobresa, tal com s'indica a l'apartat II d'aquest document.
55. Dur a terme una anàlisi completa i exhaustiva de l'aplicació del **Programa d'acció de Barbados per al desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament** ⁷⁷, l'any 2004, segons les disposicions establertes a la resolució de l'Assemblea General S-22/2, i en aquest context l'Assemblea General requereix, en la seva 57a sessió, considerar la convocatòria d'una reunió internacional per al desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament.

VIII. Desenvolupament sostenible per a l'Àfrica

56. Des de la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament (CNUMAD), el desenvolupament sostenible ha estat difícil d'assolir per molts països africans. La pobresa continua essent un repte de primer ordre i la majoria de països del continent no s'han beneficiat plenament de les oportunitats de globalització, exacerbant encara més la marginalització del continent.

Els esforços de l'Àfrica per aconseguir el desenvolupament sostenible han estat obstaculitzats per conflictes, un nivell d'inversió insuficient, oportunitats d'accés al mercat limitades i limitacions en el subministrament, un deute insostenible, nivells decreixents de l'AOD (Assistència Oficial al Desenvolupament) i l'impacte del VIH/SIDA.

La Cimera Mundial per al Desenvolupament Sostenible hauria de reafirmar el compromís de la comunitat internacional per fer front a aquests reptes especials i fer realitat una nova perspectiva basada en accions concretes encaminades a l'aplicació de l'Agenda 21 a l'Àfrica. La **Nova Associació per al Desenvolupament d'Àfrica (NEPAD)** ⁷⁸ és un compromís dels líders africans envers la població africana. Reconeix que les associacions entre els països africans, i entre aquests i la

comunitat internacional, són elements clau d'una perspectiva compartida i comuna per acabar amb la pobresa i, a més a més, es planteja com a objectiu conduir els seus països, tant individualment com col·lectivament, cap al creixement econòmic sostingut i el desenvolupament sostenible, participant al mateix temps en l'economia i la política mundial. Ofereix un marc per al desenvolupament sostenible al continent que serà compartit per tota la població africana.

La comunitat internacional dóna la benvinguda a la NEPAD i es compromet a donar suport a l'aplicació d'aquesta visió, mitjançant la utilització dels beneficis de la cooperació Sud-Sud suportada, entre d'altres, per la **Conferència Internacional de Tòquio sobre el Desenvolupament d'Àfrica** ⁷⁹. Igualment, es compromet a donar suport a altres marcs de desenvolupament existents que són propis i estan dirigits a escala nacional pels països africans i que incorporen estratègies, incloent-hi documents estratègics per a la reducció de la pobresa. L'assoliment del desenvolupament sostenible requereix dur a terme accions en tots els àmbits per:

- (a) Crear un entorn regional, subregional, nacional i local que possibiliti i fomenti el creixement econòmic sostingut i el desenvolupament sostenible, i doni suport als esforços africans envers la pau, l'estabilitat i la seguretat, la resolució i la prevenció de conflictes, la democràcia, la bona governança, el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals, que inclouen el dret al desenvolupament i a la igualtat de gèneres;
- (b) Donar suport a l'aplicació de la perspectiva de la NEPAD i d'altres esforços establerts a escala regional i subregional, a través del finançament, la cooperació tècnica i institucional i la creació de capacitats humanes i institucionals a escala regional, subregional i nacional, d'acord amb les polítiques i els programes nacionals i les estratègies generades i dirigides a escala nacional per a la reducció de la pobresa i el desenvolupament sostenible com, per exemple, en els casos que siguin aplicables, els documents estratègics per a la reducció de la pobresa;
- (c) Promoure el desenvolupament, la transferència i la difusió tecnològiques a l'Àfrica, i avançar en el desenvolupament de la tecnologia i el coneixement disponibles en els centres d'excel·lència africans;
- (d) Donar suport als països africans en el desenvolupament d'unes institucions científiques i tecnològiques eficaces i d'unes activitats de recerca que permetin el desenvolupament i l'adaptació a les tecnologies mundials;
- (e) Donar suport al desenvolupament de programes i estratègies nacionals per a la promoció de l'educació dins del context de les estratègies generades i dirigides a escala nacional per a la reducció de la pobresa, i reforçar les institucions de recerca educativa a fi d'augmentar la capacitat per a la plena consecució dels objectius de desenvolupament acordats internacionalment, en l'àmbit de l'educació, incloent-hi els que consten a la Declaració del Mil·lenni, per garantir que l'any 2015 els infants de tot el món, nens i nenes per igual, podran completar l'educació primària i que tant els nens com les nenes tindran un accés igualitari a tots els nivells d'educació rellevants per a les necessitats nacionals;
- (f) Millorar la productivitat industrial, la diversitat i la competitivitat dels països africans a través d'una combinació de suport financer i tecnològic per al desenvolupament

de la infraestructura clau, l'accés a la tecnologia, xarxes de centres de recerca, afegint valor als productes d'exportació, desenvolupament de les habilitats i millorant l'accés al mercat en suport del desenvolupament sostenible;

- (g) Incrementar l'aportació del sector industrial, en concret la mineria, els minerals i els metalls, al desenvolupament sostenible d'Àfrica, donant suport al desenvolupament d'uns marcs normatius i de gestió eficaços i transparents, i la creació de valor afegit, l'àmplia participació, la responsabilitat social i ambiental i un accés més ampli al mercat per tal de crear un entorn atractiu i favorable per a la inversió;
- (h) Aportar suport financer i tècnic per reforçar la capacitat dels països africans per dur a terme una política legislativa sobre medi ambient i una reforma institucional per al desenvolupament sostenible, fer avaluacions d'impacte ambiental i, quan sigui necessari, negociar i aplicar acords multilaterals sobre medi ambient;
- (i) Desenvolupar projectes, programes i associacions amb les parts implicades rellevants i mobilitzar recursos per a l'aplicació eficaç dels resultats del **Procés africà per a la protecció i el desenvolupament de l'entorn marí i costaner** ⁸⁰;
- (j) Abordar amb eficàcia els problemes energètics africans, per exemple, a través d'iniciatives encaminades a:
  - (i) Establir i promoure programes, associacions i iniciatives de suport als esforços africans per aplicar els objectius de la NEPAD sobre energia, amb el propòsit de garantir l'accés com a mínim, el 35 % de la població africana en un període de 20 anys, especialment a les zones rurals;
  - (ii) Aportar suport a l'execució d'altres iniciatives sobre energia, com la promoció d'un ús més net i eficient del gas natural i d'un increment en l'ús de l'energia renovable, i millorar l'eficiència energètica i l'accés a les tecnologies energètiques avançades, incloent-hi les tecnologies de combustibles fòssils més nets, especialment a les zones rurals i periurbanes;
- (k) Facilitar assistència als països africans en la mobilització dels recursos adequats a les seves necessitats d'adaptació als efectes adversos del canvi climàtic, fenòmens meteorològics externs, l'augment del nivell del mar i la variabilitat climàtica, i col·laborar en el desenvolupament d'estratègies nacionals davant del canvi climàtic i de programes de mitigació, i continuar duent a terme accions per pal·liar els efectes adversos del canvi climàtic a l'Àfrica, d'acord amb Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic;
- (l) Donar suport als esforços africans per desenvolupar sistemes i infraestructures de transport assequibles que promoguin el desenvolupament sostenible i la connectivitat a l'Àfrica;
- (m) A més del paràgraf 40 anterior, fer front a la pobresa que afecta les comunitats muntanyenques de l'Àfrica;

- (n) Aportar suport financer i tècnic per a la forestació i la reforestació de l'Àfrica i la creació de capacitats per a la gestió forestal sostenible, incloent-hi la lluita contra la deforestació i mesures per millorar el marc polític i legal del sector forestal.
57. Facilitar suport financer i tècnic als esforços africans per aplicar el Conveni per combatre la desertificació a escala nacional i integrar els sistemes de coneixement indígens a les pràctiques d'ordenació del sòl i de gestió dels recursos naturals, quan calgui, i millorar els serveis d'extensió a les comunitats rurals, així com promoure millors pràctiques de gestió de les conques hidrogràfiques i el sòl, a través de la millora de les pràctiques agrícoles per lluitar contra la degradació del sòl, amb l'objectiu de desenvolupar capacitats per a l'aplicació de programes nacionals.
58. Mobilitzar el suport financer i d'altres tipus per desenvolupar i reforçar uns sistemes sanitaris encaminats a:
- (a) La promoció de l'accés igualitari als serveis d'assistència sanitària;
  - (b) Facilitar l'accés als fàrmacs i la tecnologia necessaris, d'una manera sostenible i assequible, per lluitar contra les malalties transmissibles i controlar-les, com el VIH i la SIDA, la malària, la tuberculosi i la tripanosomiasi, així com les malalties no transmissibles i les causades per la pobresa;
  - (c) La capacitat del personal mèdic i paramèdic;
  - (d) La promoció de coneixements mèdics indígenes, quan escaigui, incloent-hi la medicina tradicional;
  - (e) La recerca i el control de la malaltia Èbola.
59. Abordar amb eficàcia conflictes i catàstrofes naturals, i els seus impactes humanitaris i ambientals, reconeixent que a l'Àfrica els conflictes han obstaculitzat i en molts casos esborrat els guanys i els esforços per avançar vers al desenvolupament sostenible, éssent els membres més vulnerables de la societat, especialment les dones i els nens, les víctimes a través d'esforços i les iniciatives, en tots els àmbits, per:
- (a) Facilitar assistència financera i tècnica per reforçar les capacitats dels països africans, incloent les capacitats institucionals i humanes, fins i tot a escala local, per una gestió de desastres eficaç, a través de sistemes d'observació i alerta, avaluacions, prevenció, preparació, resposta i recuperació;
  - (b) Aportar suport als països africans per permetre'ls dur a terme una millor gestió del desplaçament de la població com a conseqüència de les desastres naturals i de conflictes, i posar en pràctica mecanismes de resposta ràpida;
  - (c) Donar suport als esforços de l'Àfrica per a la prevenció i resolució, gestió i mitigació dels conflictes i la resposta àgil d'aquest continent davant situacions de conflicte emergents per tal d'evitar tragèdies humanitàries;

- (d) Facilitar suport als països que acullen refugiats per rehabilitar la infraestructura i l'entorn, inclosos els ecosistemes i els hàbitats, malmesos en el procés de recepció i acollida de refugiats.
60. Promoure el desenvolupament integrat dels recursos hídrics i optimitzar els beneficis que s'originen tant aigües amunt com aigües avall, i el desenvolupament i la gestió eficaç dels recursos hídrics, mitjançant tots els usos, i la protecció de la qualitat de l'aigua i dels ecosistemes aquàtics, a través d'iniciatives en tots els àmbits, destinades a:
- (a) Facilitar l'accés a l'aigua potable domèstica, l'educació en matèria d'higiene i una millor gestió del sanejament i els residus en l'àmbit domèstic a través d'iniciatives per promoure les inversions públiques i privades en el subministrament i sanejament de l'aigua que donin prioritat a les necessitats de les persones que viuen en condicions de pobresa, dins d'uns marcs normatius nacionals estables i transparents oferts pels governs, respectant al mateix temps l'entorn local amb la participació de totes les parts interessades i controlant el rendiment i millorant la responsabilitat de les institucions públiques i les empreses privades; i desenvolupar el subministrament d'aigua crític i la infraestructura de reticulació i tractament, i la creació de capacitats per mantenir i gestionar uns sistemes de subministrament d'aigua i uns serveis de sanejament a les zones rurals i urbanes;
- (b) Desenvolupar i aplicar estratègies i plans relatius a les conques de rius integrades i a la gestió de línies divisòries de les aigües per a tots els principals organismes aquàtics, d'acord amb el paràgraf 25 anterior;
- (c) Reforçar les capacitats regionals, subregionals i nacionals per a la recollida i el processament de dades, i per a la planificació, la recerca, el seguiment, l'avaluació i la instrumentalització, a més de disposicions per a la gestió dels recursos hídrics;
- (d) Protegir els recursos hídrics, incloses les aigües subterrànies i els ecosistemes de zones humides, de la contaminació, i en els casos que l'escassetat d'aigua sigui més greu, donar suport als esforços per desenvolupar recursos d'aigua no convencionals, com la dessalinització de l'aigua del mar, l'aprofitament de l'aigua de la pluja i el reciclatge de l'aigua, eficients energèticament, rendibles i sostenibles.
61. Aconseguir una millora significativa de la productivitat agrícola sostenible i de la seguretat alimentària, d'acord amb els objectius de desenvolupament acordats pel nou mil·lenni, inclosos els continguts a la Declaració del Mil·lenni i, concretament, el de reduir el percentatge de la població que pateix gana de cara a l'any 2015, a través d'iniciatives a tots els nivells per:
- (a) Donar suport al desenvolupament i l'aplicació de polítiques i programes nacionals, incloent-hi els programes de recerca i els plans de desenvolupament dels països africans per a la regeneració del seu sector agrícola i el desenvolupament sostenible de les seves àrees de pesca, i incrementar la inversió en infraestructura, tecnologia i serveis d'extensió, segons les necessitats de cada país. Els països africans haurien d'estar en un procés de desenvolupament i aplicació d'estratègies relatives a la seguretat alimentària, dins el context dels programes nacionals d'eradicació de la pobresa, de cara l'any 2005;

- (b) Promoure i donar suport als esforços i iniciatives per un accés equitatiu a la tinença del sòl i aclarir les responsabilitats i els drets relacionats amb els recursos, mitjançant processos de reforma de la terra i de la seva tinença que respectin l'estat de dret i estiguin salvaguardats pel dret nacional, i facilitar l'accés universal als crèdits, especialment les dones, i que permetin l'enfortiment social i econòmic i l'eradicació de la pobresa, així com un ús eficient i ecològic del sòl, fent possible que les dones productores puguin prendre decisions i ser propietàries en el sector, a més de tenir el dret d'heretar terres;
  - (c) Millorar l'accés al mercat dels béns, i això inclou els béns originaris dels diferents països africans, sobretot els països menys desenvolupats, dins el marc de la Declaració Ministerial de Doha, sense perjudicar els resultats de les negociacions de l'OMC i també dins el marc dels acords preferencials;
  - (d) Aportar suport als països africans per millorar el comerç regional i la integració econòmica entre els països africans. Atraure i augmentar la inversió en infraestructura regional de mercat;
  - (e) Donar suport als programes de desenvolupament ramader adreçats a un control progressiu i efectiu de les malalties dels animals.
62. Aconseguir un control racional dels productes químics, particularment substàncies i residus tòxics, entre d'altres, a través d'iniciatives de col·laboració amb els països africans en l'elaboració de perfils químics nacionals, i marcs i estratègies regionals i nacionals per a la gestió de productes químics i establint-ne punts locals en aquest àmbit.
63. Acabar amb la fractura existent en l'ús de la tecnologia digital i crear oportunitats digitals des del punt de vista de la infraestructura d'accés i de la transferència i l'aplicació tecnològiques, a través d'iniciatives integrades per a l'Àfrica. Crear un entorn que fomenti i atregui les inversions, acceleri els programes i projectes nous i existents per connectar les institucions més importants, i estimular l'adopció de tecnologies de comunicació i d'informació en els programes governamentals i comercials, i també altres aspectes de la vida econòmica i social a escala nacional.
64. Donar suport als esforços de l'Àfrica per aconseguir un turisme sostenible que contribueixi al desenvolupament social, econòmic i d'infraestructura, a través de l'adopció de les mesures següents:
- (a) L'execució de projectes a escala local, nacional i subregional, posant especial èmfasi en la comercialització dels productes turístics africans, com per exemple el turisme d'aventura, l'ecoturisme i el turisme cultural;
  - (b) Establir i donar suport a les àrees protegides nacionals i transfrontereres per promoure la conservació dels ecosistemes, d'acord amb l'enfocament ecosistèmic i promoure el turisme sostenible;
  - (c) Respectar les tradicions i cultures locals, i promoure l'ús del coneixement indígena en la gestió dels recursos naturals i l'ecoturisme;

- (d) Ajudar les comunitats d'acollida en la gestió dels seus projectes turístics per tal d'obtenir el màxim benefici, limitant alhora l'impacte negatiu sobre les seves tradicions, cultura i medi ambient;
  - (e) Donar suport a la conservació de la diversitat biològica africana, l'ús sostenible dels seus components i el repartiment just i equitatiu dels beneficis derivats de l'ús dels recursos genètics, d'acord amb els compromisos assumits pels diversos països a l'empara dels acords signats sobre biodiversitat dels quals són part, inclosos acords com el **Conveni sobre la diversitat biològica** i el **Conveni sobre el tràfic internacional amb espècies en perill d'extinció de la fauna i la flora salvatge** ⁸¹, així com els acords de biodiversitat regional.
65. Donar suport als països africans en els seus esforços envers l'aplicació de l'Agenda Hàbitat i la Declaració d'Istanbul, a través d'iniciatives encaminades a reforçar les capacitats institucionals nacionals i locals en les àrees de la urbanització sostenible i els enclavaments humans, aportar suport per a l'adequació de refugis i serveis bàsics, i per al desenvolupament d'uns sistemes eficients i eficaços de governança a les ciutats i en altres enclavaments humans, i enfortir, entre d'altres, el programa de gestió de l'aigua per a les ciutats africanes del **Programa d'assentaments humans de les Nacions Unides/PNUMA** ⁸².

VIII bis. Altres iniciatives regionals

66. S'han desenvolupat iniciatives importants en altres regions i fòrums regionals, subregionals i transregionals de les Nacions Unides envers el foment del desenvolupament sostenible. La comunitat internacional dona la benvinguda a aquests esforços i als resultats ja assolits, i fa una crida a l'acció en tots els àmbits per al seu posterior desenvolupament, fomentant al mateix temps la col·laboració interregional, intraregional i internacional en aquest sentit, i expressant el seu suport al seu posterior desenvolupament i aplicació per part dels països de les regions.

Desenvolupament sostenible a l'Amèrica Llatina i el Carib

67. La **Iniciativa de Desenvolupament Sostenible del Carib i Amèrica Llatina** ⁸³ és un projecte dels líders d'aquestes regions, basat en la **Plataforma per a l'Acció cap a Johannesburg 2002** ⁸⁴, que es va aprovar a Rio de Janeiro l'octubre de 2001, reconeix la importància de les accions regionals envers el desenvolupament sostenible i té en compte les singularitats de la regió, les visions compartides i la diversitat cultural. Està orientat a l'adopció de mesures concretes en diferents àmbits del desenvolupament sostenible, com la biodiversitat, els recursos hídrics, les vulnerabilitats i les ciutats sostenibles, els aspectes socials (com la salut i la pobresa), els aspectes econòmics (per exemple, relacionats amb l'energia) i les disposicions institucionals (com ara la creació de capacitats, els indicadors i la participació de la societat civil), tenint en compte l'ètica per al desenvolupament sostenible.
68. La iniciativa contempla el desenvolupament d'accions entre països de la regió susceptibles de fomentar la cooperació Sud-Sud i pot comptar amb el suport de grups de països, d'organitzacions multilaterals i regionals, incloses les institucions financeres. Com a marc per a la cooperació, la iniciativa és oberta a possibles aliances amb els governs i tots els grups principals.

Desenvolupament sostenible a l'Àsia i el Pacífic

69. Tenint present l'objectiu de reduir a la meitat el nombre de persones que viuen en condicions de pobresa per l'any 2015, segons s'estipula a la **Declaració del Mil·lenni**, la **Plataforma regional de Phnom Penh sobre desenvolupament sostenible per a l'Àsia i el Pacífic** ⁸⁵ va reconèixer que a la regió hi habita més de la meitat de la població mundial i el nombre més gran de persones de tot el món que viuen en condicions de pobresa. Per aquest motiu el desenvolupament sostenible a la regió és un tema crucial per poder assolir el desenvolupament sostenible a escala mundial.
70. La Plataforma regional va identificar set iniciatives pel que fa a l'acció de seguiment: la creació de capacitats per al desenvolupament sostenible; la reducció de la pobresa per al desenvolupament sostenible; la producció més neta i l'energia sostenible; la gestió del sòl i la conservació de la biodiversitat; la protecció, la gestió i l'accés als recursos d'aigua dolça; els recursos oceànics, costaners i marins, i el desenvolupament sostenible dels petits estats insulars en desenvolupament; i l'acció sobre l'atmosfera i el canvi climàtic. Les accions de seguiment d'aquestes iniciatives s'emprendran a través de les estratègies nacionals i de les iniciatives regionals i subregionals rellevants, com el **Programa regional d'acció per al desenvolupament respectuós amb el medi ambient i el desenvolupament sostenible** ⁸⁶ i la **Iniciativa de Kitakyushu per a un medi ambient net** ⁸⁷ adoptada a la **Quarta Conferència Ministerial sobre Medi Ambient i Desenvolupament a l'Àsia i el Pacífic** ⁸⁸ organitzada per la **Comissió Econòmica i Social per a l'Àsia i el Pacífic** ⁸⁹.

Desenvolupament sostenible a la regió de l'Àsia Occidental

71. La regió de l'Àsia Occidental és coneguda per la seva escassetat d'aigua i els seus recursos terrestres fèrtils limitats. La regió ha evolucionat cap a una producció, basada en el coneixement, d'articles de consum d'alt valor afegit.
72. La reunió preparatòria regional va recolzar les següents prioritats: l'alleujament de la pobresa i del deute; i la gestió sostenible dels recursos naturals, incloent-hi, entre d'altres, la gestió integrada dels recursos hídrics, l'aplicació de programes per combatre la desertificació, la gestió integrada d'àrees costaneres, i el control de la contaminació terrestre i hídrica.

Desenvolupament sostenible a la regió de la Comissió Econòmica per a Europa

73. La reunió ministerial regional de la **Comissió Econòmica per a Europa (ECE)** ⁹⁰ per a la Cimera de la Terra sobre Desenvolupament Sostenible va reconèixer el paper principal que li ha estat encomanat a la regió, assumint responsabilitats en les iniciatives globals envers el desenvolupament sostenible a través d'accions concretes. La regió va reconèixer que els nivells diferents de desenvolupament econòmic als països de la regió poden requerir l'aplicació de punts de vista i mecanismes diferents per poder posar en pràctica l'Agenda 21. Per tal de tractar els tres pilars del desenvolupament sostenible de manera mútuament beneficiosa, la regió ha identificat les seves accions prioritàries en l'àmbit de la Comissió Econòmica per a Europa pel que fa al desenvolupament sostenible en els paràgrafs 32-46 d'una declaració ministerial.

74. Com a part del compromís de la regió amb el desenvolupament sostenible, hi ha iniciatives en curs a escala regional, subregional i transregional, entre d'altres, el procés Medi Ambient per a Europa; la Cinquena conferència ministerial de la Comissió Econòmica per a Europa, que tindrà lloc a Kíev al mes de maig de 2003; el desenvolupament d'una estratègia ambiental per als 12 països de l'Europa de l'Est, el Caucas i l'Àsia Central; l'Agenda 21 de l'Àsia Central; la tasca de l'OCDE sobre desenvolupament sostenible, l'estratègia de desenvolupament sostenible de la UE; i els convenis i processos regionals i subregionals rellevants per al desenvolupament sostenible com, entre d'altres, el **Conveni d'Aarhus**⁹¹, el **Conveni Alpí**⁹², la **Comissió per a la Cooperació Ambiental d'Amèrica del Nord**⁹³, el **Tractat sobre aigües frontereres**⁹⁴, la **Declaració Iqaluit del Consell Àrtic**⁹⁵, l'Agenda 21 Bàltica i l'Agenda 21 Mediterrània.

IX. Mitjans d'aplicació

75. L'aplicació de l'Agenda 21 i la consecució dels objectius de desenvolupament acordats internacionalment, incloent-hi els que recull a la Declaració del Mil·lenni i en aquest pla d'acció, requereixen un esforç substancialment més gran dels propis països i de la resta de la comunitat internacional, reconeixent que cada país assumeix la principal responsabilitat del seu propi desenvolupament i que cal no sobrevalorar el paper de les polítiques i estratègies nacionals de desenvolupament, i tenint presents els principis de Rio, en concret, el principi de les responsabilitats comunes, però diferenciades, segons el qual:

“Els estats col·laboraran amb un esperit d'associació global per conservar, protegir i restaurar la salut i la integritat de l'ecosistema de la terra. En vista de les diferents contribucions a la degradació ambiental global, els estats tenen unes responsabilitats comunes, però diferenciades. Els països desenvolupats reconeixen la responsabilitat que assumeixen vers el desenvolupament sostenible internacional, en vista de les pressions que les seves societats exerceixen en el medi ambient global i les tecnologies i els recursos financers que comanden.”

Els objectius de desenvolupament acordats internacionalment, com els que consten a la Declaració del Mil·lenni i a l'Agenda 21, i també en aquest pla d'acció, requeriran uns increments significatius en el flux de recursos financers, segons consta al Consens de Monterrey, a través de recursos financers nous i addicionals, en concret per als països en desenvolupament, amb l'objectiu de donar suport a l'aplicació de les polítiques nacionals i els programes desenvolupats per aquests, de millorar les oportunitats comercials, l'accés i la transferència de tecnologies respectuoses amb el medi ambient en condicions de concessió o de preferència i de comú acord, l'educació i l'augment de la sensibilització, la creació de capacitats, i la informació per a la presa de decisions i les capacitats científiques dins els marcs temporals convinguts que siguin necessaris per poder satisfer aquests objectius i iniciatives.

---

* Atès que l'estructura del capítol IX ha canviat durant el curs de les negociacions, la numeració dels paràgrafs ja no es correspon amb la versió anterior que forma part del document A/CONF.199/L.1, i es fan servir números ordinals llatins (bis, ter, etc.) a partir del paràgraf 119 fins al final del capítol per tal de no interrompre la numeració de paràgrafs del següent capítol, que no ha canviat.

Els avenços potencials en aquest àmbit requeriran que la comunitat internacional apliqui les conclusions de les principals conferències de les Nacions Unides, com els programes d'acció adoptats a la **Tercera Conferència de les Nacions Unides sobre els països menys desenvolupats** ⁹⁶, i la **Conferència global sobre el desenvolupament sostenible dels petits estats illencs en desenvolupament** ⁹⁷, així com els acords internacionals rellevants adoptats des de l'any 1992, especialment els de la **Conferència Internacional sobre Finançament per al Desenvolupament** ⁹⁸ i la **Quarta Conferència Ministerial de l'OMC** ⁹⁹, fins i tot partint d'ells com a part integrant d'un procés envers el desenvolupament sostenible.

76. El primer pas per garantir que el segle XXI esdevingui el segle del desenvolupament sostenible a escala universal consistirà en la mobilització i l'augment de l'ús efectiu dels recursos financers, i també l'assoliment de les condicions econòmiques nacionals i internacionals necessàries per al compliment dels objectius de desenvolupament internacionalment acordats, i els que preveu la Declaració del Mil·lenni, amb l'objectiu d'eradicar la pobresa, millorar les condicions socials i la qualitat de vida i protegir el medi ambient.
77. En la recerca comuna del creixement, l'eradicació de la pobresa i el desenvolupament sostenible, un repte crític és el de garantir les condicions internes necessàries per mobilitzar l'estalvi nacional, tant públic com privat, mantenint els nivells adequats d'inversió de tipus productiu i incrementant les capacitats humanes. Una de les tasques primordials és millorar l'eficàcia, la coherència i l'homogeneïtat de les polítiques macroeconòmiques. És vital poder gaudir d'un entorn nacional que incentivi la mobilització dels recursos domèstics, l'augment de la productivitat, la reducció de l'evasió de capital, alhora que promogui el sector privat, i atregui i faci un ús efectiu de l'assistència i les inversions internacionals. Cal que els esforços encaminats a la creació d'un entorn amb aquestes característiques rebin el suport de la comunitat internacional.
78. Facilitar més fluxos d'inversió exterior directa per tal de donar suport a les activitats de desenvolupament sostenible, com el desenvolupament de la infraestructura dels països en desenvolupament, i millorar els beneficis que els països en desenvolupament poden obtenir gràcies a la inversió exterior directa, amb accions concretes encaminades a:
  - (a) Crear les condicions domèstiques i internacionals necessàries per facilitar uns increments significatius del flux d'inversió exterior directa als països en desenvolupament, especialment als països menys desenvolupats, aspecte crític per al desenvolupament sostenible, sobretot pel que fa als fluxos d'inversió exterior directa per al desenvolupament d'infraestructures i altres àrees prioritàries als països en desenvolupament com a complement de la mobilització de recursos domèstics;
  - (b) Potenciar la inversió exterior directa als països en desenvolupament i als països amb economies en transició, a través de crèdits a l'exportació que podrien ser instrumentals per al desenvolupament sostenible.
79. Reconèixer que caldrà un increment substancial en l'AOD (Assistència Oficial al Desenvolupament), així com en altres recursos, si els països en desenvolupament

han de ser capaços d'assolir les fites i els objectius de desenvolupament internacionalment acordats, com els que s'esmenten a la Declaració del Mil·lenni. Per crear suport per a l'AOD, cooperarem per millorar les polítiques i estratègies de desenvolupament, tant a escala nacional com internacional, i per millorar l'eficàcia de l'ajuda, amb accions que permetran:

- (a) Disposar dels creixents compromisos de l'AOD anunciats per diversos països desenvolupats a la Conferència Internacional sobre Finançament per al Desenvolupament. Instar els països desenvolupats que encara no ho hagin fet a concretar els seus esforços per a l'assoliment de l'objectiu del 0,7 % del PIB com a Ajut Oficial al Desenvolupament als països en desenvolupament i mantenir-se fidels al seu compromís pel que fa a l'Ajut Oficial al Desenvolupament als països menys desenvolupats, segons el paràgraf 83 del Programa d'acció per als Països Menys Desenvolupats a la dècada 2001-2010.

També encoratgem els països en desenvolupament que aprofitin el progrés aconseguït per tal d'assegurar que l'AOD s'utilitza de forma efectiva, contribuint a l'assoliment de les fites i objectius de desenvolupament, segons les conclusions de la Conferència Internacional sobre Finançament per al Desenvolupament. Reconeixem els esforços de tots els donants, agraïm profundament les contribucions d'AOD que superen, arriben o estan apropant-se cada cop més als objectius, i subratllem la importància d'examinar els mitjans i els marcs temporals per aconseguir els objectius;

- (b) Encoratjar els països receptors i donants, així com les institucions internacionals, a fer l'AOD més eficient i eficaç en l'eradicació de la pobresa, el creixement econòmic sostingut i el desenvolupament sostenible. En aquest sentit, intensificar els esforços de les institucions financeres i de desenvolupament, tant multilaterals com bilaterals, segons el paràgraf 43 del Consens de Monterrey, en concret per harmonitzar els seus procediments operatius amb les normes de més alt nivell, amb la finalitat de reduir els costos de les transaccions i fer les despeses i el lliurament de l'AOD més flexibles i coherents amb les necessitats dels països en desenvolupament, tenint en compte les necessitats i els objectius de desenvolupament nacional generals i dels països receptors, i fer servir els marcs de desenvolupament dirigits pels països en desenvolupament i que incorporin estratègies i projectes per a la reducció de la pobresa com a vehicle per a la prestació de l'ajuda, quan es sol·liciti.

80. Fer un ús ple i eficaç dels mecanismes i les institucions financeres existents, a través d'accions en tots els àmbits per:

- (a) Reforçar els esforços en curs per reformar l'actual arquitectura financera internacional per fomentar un sistema transparent, equitatiu i inclusiu, és a dir, capaç de permetre la participació efectiva dels països en desenvolupament en els processos de presa de decisions i en les institucions econòmiques d'àmbit internacional, així com la seva participació efectiva i equitativa en la formulació de les normes i codis financers;
- (b) Promoure, entre d'altres, mesures als països d'origen i de destinació per millorar la transparència i la informació sobre els fluxos financers, amb la finalitat

de contribuir a l'estabilitat de l'entorn financer internacional. Les mesures que mitiguen l'impacte de l'excessiva volatilitat dels fluxos de capital a curt termini són importants i han de ser degudament tingudes en compte;

- (c) Treballar per garantir que les organitzacions i agències internacionals poden disposar dels fons al moment oportú i de forma segura i previsible, quan escaigui, per a les seves activitats, programes i projectes de desenvolupament sostenible;
  - (d) Encoratjar el sector privat incloent-hi les corporacions transnacionals, les fundacions privades i les institucions de la societat civil, perquè ofereixi assistència financera i tècnica als països en desenvolupament;
  - (e) Donar suport als mecanismes de finançament, tant nous com existents, dels sectors públic i privat destinats als països en desenvolupament i als països amb economies en transició, que beneficiïn especialment els petits empresaris i les petites i mitjanes empreses basades en la comunitat, i millorar la seva infraestructura, tot garantint la transparència i la responsabilitat d'aquests mecanismes.
81. Donar la benvinguda al tercer reaprovisionament del GEF, satisfactori i substancial, el qual permetrà fer front a les necessitats de finançament tant de les noves àrees centrals com de les ja existents, i continuar reaccionant davant de les necessitats i les preocupacions dels seus països receptors, en concret dels països en desenvolupament, i recolzar encara més el GEF perquè pugui promoure fons addicionals de les organitzacions públiques i privades clau, i millorar la gestió de fons a través de procediments més ràpids i funcionals i simplificar el seu cicle de projecte.
82. Explorar maneres de generar noves fonts de finançament públiques i privades per al desenvolupament, atès que aquestes fonts no suposen una càrrega excessiva per als països en desenvolupament, i tenint en compte la proposta per fer servir assignacions de drets especials amb finalitats de desenvolupament, com s'estableix al paràgraf 44 del Consens de Monterrey.
83. Reduir la càrrega del deute insostenible a través d'accions com l'alleugeriment del deute i, si escau, la condonació del deute i altres mecanismes innovadors que permetin resoldre els problemes del deute dels països en desenvolupament, en especial dels països més pobres i més endeutats.

En conseqüència, les mesures per alleugerir el deute s'haurien de dur a terme de manera ràpida i contundent, sempre que sigui adequat, fins i tot dins dels Clubs de París i Londres i en altres fòrums rellevants, amb l'objectiu de contribuir a la sostenibilitat del deute i facilitar el desenvolupament sostenible, reconeixent que els deutors i els creditors han de compartir la responsabilitat de la prevenció i resolució de les situacions de deute insostenible, i que el sanejament del deute extern pot tenir un paper clau en l'alliberament de recursos que poden ser dirigits a activitats consistents amb l'assoliment del creixement i el desenvolupament sostenibles.

Per tant, donem suport als paràgrafs 47 a 51 del Consens de Monterrey que tracten del deute extern. Les disposicions per alleugerir el deute haurien d'evitar imposar càrregues injustes a altres països en desenvolupament. Hauria de produir-se un

augment de les donacions als països més pobres i més vulnerables des del punt de vista del deute. S'insta els països a desenvolupar estratègies integrals a escala nacional per fer el seguiment i gestionar el deute extern com a element clau en la reducció de les vulnerabilitats nacionals. Respecte d'això, es fan necessàries accions per:

- (a) Aplicar de manera ràpida, completa i eficaç la **iniciativa HIPC** (*heavily indebted poor countries* o països pobres molt endeutats), que s'hauria de finançar completament mitjançant recursos addicionals, tenint en compte, si escau, les mesures per abordar els canvis fonamentals en les circumstàncies econòmiques dels països en desenvolupament amb càrregues de deute insostenibles causades per catàstrofes naturals, greus perturbacions causats en les condicions del comerç o afectats per conflictes, a més de les iniciatives que s'han dut a terme per reduir l'endeutament pendent;
  - (b) Potenciar la participació en la iniciativa HIPC de tots els creditors que encara no ho han fet;
  - (c) Reconciliar els deutors i creditors internacionals en els fòrums internacionals rellevants per reestructurar el deute insostenible a temps i de forma eficient, tenint en compte la necessitat de fer participar el sector privat en la resolució de les crisis degudes a l'endeutament, quan s'escaigui;
  - (d) Reconèixer els problemes de la sostenibilitat del deute de determinats països no participants en la iniciativa HIPC amb un nivell baix d'ingressos, en concret aquells que han de fer front a circumstàncies excepcionals;
  - (e) Promoure la recerca de mecanismes innovadors que permetin resoldre finalment els problemes de deute dels països en desenvolupament, incloent-hi els països amb ingressos mitjans i els països amb economies en transició. Aquests mecanismes poden incloure la conversió del deute en finançament per al desenvolupament sostenible;
  - (f) Fomentar que els països donants prenguin mesures per garantir que els recursos que aporten per alleugerir el deute no disminueixen els recursos de l'AOD que han d'estar disponibles per als països en desenvolupament.
84. Reconeixent el paper principal que pot tenir el comerç en la consecució del desenvolupament sostenible i en l'eradicació de la pobresa, instem els membres de l'OMC a aplicar el programa de treball acordat a la Quarta Conferència Ministerial de l'OMC. Amb l'objectiu que els països en desenvolupament, especialment els menys desenvolupats, puguin garantir la seva participació en el creixement del comerç mundial comparable amb les necessitats del seu desenvolupament econòmic, instem els membres de l'OMC a dur a terme les accions següents:
- (a) Facilitar l'adhesió de tots els països en desenvolupament, sobretot els països menys desenvolupats, així com dels països amb economies en transició, que sol·licitin ser membres de l'OMC, de conformitat amb el Consens de Monterrey;
  - (b) Donar suport al programa de treball de Doha com a compromís important per part dels països desenvolupats i dels països en desenvolupament per dirigir

polítiques comercials adequades en llurs polítiques i programes de desenvolupament respectius;

- (c) Aplicar l'assistència tècnica relacionada amb el comerç i aplicar mesures de capacitació, i donar suport a l'aplicació del **Fons Fiduciari Global per a l'Agenda de Desenvolupament de Doha** ¹⁰⁰, establert després de la Quarta Conferència Ministerial de l'OMC com un pas endavant important per garantir una base racional i previsible per a l'assistència tècnica i la creació de capacitats;
  - (d) Aplicar la **Nova estratègia per a la cooperació tècnica de l'OMC per la creació de capacitats, el creixement i la integració** ¹⁰¹;
  - (e) Donar suport complet a l'aplicació del **Marc integrat per a l'assistència tècnica relacionada amb el comerç per als països menys desenvolupats** ¹⁰², i instar els organismes governamentals a augmentar les contribucions al **Fons fiduciari del marc** ¹⁰³ d'acord amb la Declaració Ministerial de Doha.
85. D'acord amb la Declaració de Doha i les decisions rellevants adoptades a Doha, estem decidits a dur a terme accions concretes per resoldre els temes i les preocupacions que plantegen els països en desenvolupament pel que fa a l'aplicació d'alguns acords i decisions de l'OMC, i incloent-hi les dificultats i les limitacions de recursos a què han de fer front per complir aquests acords.
86. Fer una crida als membres de l'OMC pel que fa al compliment dels compromisos assumits a la Declaració Ministerial de Doha, sobretot en termes d'accés al mercat, pel que fa a l'exportació de productes d'interès per als països en desenvolupament, especialment els països menys desenvolupats, duent a terme les accions següents, d'acord amb el paràgraf 45 de la Declaració Ministerial de Doha:
- (a) Revisar totes les disposicions especials i diferencials amb la finalitat de reforçar-les i fer-les més precises, eficaces i operatives, d'acord amb el paràgraf 44 de la Declaració Ministerial de Doha;
  - (b) Intentar reduir o, en el cas pertinent, eliminar les tarifes aranzelàries sobre els productes no agrícoles, incloent-hi la reducció o eliminació dels pics aranzelaris, les tarifes aranzelàries elevades, l'augment d'aquestes, així com les barreres no aranzelàries, en particular sobre productes d'interès per a l'exportació als països en desenvolupament. Cal disposar d'un ampli ventall de productes, sense fer exclusions a priori. Les negociacions han de tenir molt en compte les necessitats i els interessos especials dels països en desenvolupament i els països menys desenvolupats, a través de la reciprocitat gairebé completa dels compromisos de reducció, segons la Declaració Ministerial de Doha;
  - (c) Complir el compromís de les negociacions globals adoptat d'acord amb l'article 20 de l'Acord sobre Agricultura segons s'indica en els paràgrafs 13 i 14 de la Declaració Ministerial de Doha, sense jutjar-ne prèviament els resultats, per tal d'aconseguir millores substancials en l'accés al mercat, reduccions per acabar progressivament amb tots els tipus de subsidis d'exportació, i reduccions importants en l'assistència nacional que distorsiona el comerç, al mateix temps

que estableix que les disposicions per al tractament diferencial i especial dels països en desenvolupament hauria de ser una part integral de tots els elements de negociació i s'hauria de reflectir en les planificacions de la concessió i els compromisos i, quan escaigui, en les normes i disciplines que s'han de negociar per tal que sigui efectiu operativament i per permetre que els països en desenvolupament tinguin en compte de manera efectiva les seves necessitats de desenvolupament, incloent-hi la seguretat alimentària i el desenvolupament rural. Prendre nota dels problemes no relacionats amb el comerç presentats pels membres de l'OMC i confirmar que seran oportunament tinguts en compte en les negociacions, tal com es preveu al Conveni sobre Agricultura, d'acord amb la Declaració Ministerial de Doha.

87. Fer una crida als països desenvolupats que encara no ho han fet perquè treballin per assolir l'objectiu d'un accés lliure d'impostos i quotes per a totes les exportacions dels països menys desenvolupats, com contempla el **Programa d'acció per als països menys desenvolupats a la dècada 2001-2010**¹⁰⁴, el qual va ser adoptat a Brussel·les el 20 de maig de 2001.
88. Comprometre's a fer un seguiment actiu del programa de treball de l'OMC per abordar les qüestions i les preocupacions relacionades amb el comerç que afecten la plena integració de les petites economies vulnerables al sistema comercial multilateral, d'una manera proporcionada a les seves circumstàncies especials i en suport dels seus esforços envers el desenvolupament sostenible, segons el paràgraf 35 de la Declaració de Doha.
89. Crear la capacitat dels països que depenen dels béns de primera necessitat per diversificar les exportacions a través, entre d'altres, d'assistència tècnica i financera, assistència internacional per a la diversificació econòmica i la gestió sostenible de recursos, i fer front a la inestabilitat dels preus dels articles de consum i la decadència de condicions del comerç, així com reforçar les activitats englobades dins el **Segon Compte del Fons Comú per a Articles de Consum**¹⁰⁵ per donar suport al desenvolupament sostenible.
90. Augmentar els beneficis per als països en desenvolupament, així com els països amb economies en transició, de la liberalització del comerç, a través d'associacions públiques i privades, per mitjà, entre d'altres, de l'acció en tots els àmbits, incloent-hi el suport financer destinat a assistència tècnica, el desenvolupament de tecnologia i creació de capacitats per als països en desenvolupament per:
  - (a) Millorar la infraestructura del comerç i reforçar les institucions;
  - (b) Augmentar la capacitat dels països en desenvolupament per diversificar i augmentar les exportacions per poder fer front a la inestabilitat dels preus dels articles de consum i la decadència en les condicions de comerç;
  - (c) Incrementar el valor afegit de les exportacions dels països en desenvolupament.
91. Continuar millorant el recolzament mutu al comerç, al medi ambient i al desenvolupament amb l'objectiu d'assolir el desenvolupament sostenible a través d'accions en tots els àmbits per:

- (a) Potenciar el **Comitè de l'OMC sobre comerç i medi ambient** ¹⁰⁶ i el **Comitè de l'OMC sobre comerç i desenvolupament** ¹⁰⁷, dins els seus mandats respectius, perquè actuïn com a fòrum per identificar i debatre els aspectes de desenvolupament i ambientals de les negociacions, a fi de contribuir a l'obtenció d'uns resultats positius per al desenvolupament sostenible segons els compromisos adquirits en virtut de la Declaració Ministerial de Doha;
  - (b) Donar suport a la realització del programa de treball de la Declaració Ministerial de Doha sobre subsidis per tal de promoure el desenvolupament sostenible i millorar el medi ambient, i potenciar la reforma dels subsidis que tenen efectes negatius considerables sobre el medi ambient i que són incompatibles amb el desenvolupament sostenible;
  - (c) Encoratjar els esforços per promoure la cooperació en l'àmbit del comerç, el medi ambient i el desenvolupament, inclús en l'àmbit de l'assistència tècnica per als països en desenvolupament, entre els secretariats de l'OMC, la CNUCD, el PNUD, el PNUMA i altres organitzacions ambientals i de desenvolupament rellevants i organitzacions regionals;
  - (d) Fomentar l'ús voluntari de les avaluacions d'impacte ambiental com a eina important a escala nacional per identificar millor les relacions entre comerç, medi ambient i desenvolupament. Encoratjar els països i les organitzacions internacionals amb experiència en aquest camp a aportar assistència tècnica als països en desenvolupament amb aquestes finalitats.
92. Promoure el suport mutu entre el sistema comercial multilateral i els acords ambientals multilaterals, d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible, en suport del programa de treball pactat a través de l'OMC, reconeixent al mateix temps la importància del manteniment de la integritat de tots ambdós conjunts d'instruments.
93. Complementar i donar suport a la Declaració Ministerial de Doha i el Consens de Monterrey, duent a terme actuacions a escala nacional, regional i internacional, a través d'associacions públiques/privades, per potenciar els beneficis de la liberalització del comerç, sobretot per als països en desenvolupament i els països amb economies en transició, a través, entre d'altres, d'accions en tots els àmbits per:
- (a) Establir i reforçar els acords comercials i de cooperació existents, d'acord amb el sistema comercial multilateral, amb la finalitat d'assolir el desenvolupament sostenible;
  - (b) Donar suport a les iniciatives voluntàries compatibles amb l'OMC per a la creació i l'expansió de mercats nacionals i internacionals per als bens i serveis respectuosos amb el medi ambient, com els productes orgànics, que maximitzen els beneficis ambientals i de desenvolupament a través de, entre d'altres, la creació de capacitats i l'assistència tècnica als països en desenvolupament;
  - (c) Donar suport a mesures encaminades a simplificar i fer més transparent la legislació nacional, així com els procediments que afectin el comerç, per tal d'ajudar els exportadors, sobretot els dels països en desenvolupament.

94. Abordar els problemes de salut pública que afecten un gran nombre de països en desenvolupament i països menys desenvolupats, especialment els derivats del VIH i la SIDA, la tuberculosi, la malària i altres epidèmies, parant esment en la importància de la **Declaració de Doha sobre l'Acord sobre TRIPS i Salut Pública** ¹⁰⁸, en el qual s'ha convingut que l'Acord sobre TRIPS no impedeix, ni ho hauria de fer, que els membres de l'OMC prenguin mesures de protecció de la salut pública. En conseqüència, mentre reitem el nostre compromís envers l'Acord de TRIPS, reafirmem que aquest solament pot interpretar-se i aplicar-se, d'una manera que doni suport al dret dels membres de l'OMC de protegir la salut pública i, concretament, promovent l'accés universal a les medicines.
95. Els estats haurien de col·laborar per promoure un sistema econòmic internacional obert i que possibiliti i fomenti el creixement econòmic i el desenvolupament sostenible a tot el món per afrontar millor els problemes de degradació ambiental. Les mesures de política comercial amb objectius ambientals no haurien de constituir un mitjà de discriminació arbitrària o no justificable o una restricció encoberta del comerç internacional. S'haurien d'evitar les accions unilaterals per fer front als problemes ambientals fora de la jurisdicció del país importador. Les mesures ambientals per resoldre els problemes ambientals transfronterers o globals s'haurien de basar, en tant que sigui possible, en un consens internacional.
96. Prendre mesures per tal d'evitar i estar-se de l'adopció de qualsevol mesura unilateral que contravingui el dret internacional i la **Carta de les Nacions Unides** ¹⁰⁹, que impedeixi la plena consecució del desenvolupament econòmic i social per part de la població dels països afectats, en particular la població femenina i infantil, que interfereixi en el benestar i creant obstacles al ple gaudi dels drets humans, que engloben el dret dels individus a gaudir d'un nivell de vida adequat a la salut i el benestar d'aquests pobles, i el dret a l'alimentació, a rebre atenció mèdica i a gaudir dels serveis socials necessaris. Garantir que els aliments i les medicines no s'emprin com a eines de pressió política.
97. Prendre mesures efectives addicionals per eliminar qualsevol obstacle al gaudi del dret dels pobles a l'autodeterminació, sobretot els pobles que viuen sota l'ocupació colonial i estrangera, que continuïn afectant negativament el seu desenvolupament econòmic i social, i siguin incompatibles amb la dignitat i el valor humans i que calgui combatre i eliminar. Les persones amb ocupació estrangera hauran d'estar protegides d'acord amb les disposicions del dret humanitari internacional.
98. Segons la **Declaració de Principis de Dret Internacional relativa a les Relacions Amistoses i la Cooperació entre els Estats** ¹¹⁰ d'acord amb la Carta de les Nacions Unides, això no ha de ser interpretat com un fet habilitant o que fomenti qualsevol acció susceptible de desmembrar o deteriorar, totalment o parcialment, la integritat territorial o la unitat política dels estats sobirans i independents en el seu govern envers el compliment del principi d'igualtat de drets i d'autodeterminació dels pobles i, per tant, dotats d'un govern representatiu de totes les persones que pertanyin al territori, sense distinció de cap mena.
99. Promoure, facilitar i finançar, segons que correspongui, l'accés, el desenvolupament, la transferència i la difusió de les tecnologies respectuoses amb el medi ambient i els coneixements especialitzats pertinents, en concret als països en desenvolupament

i als països amb economies en transició, en condicions de preferència i de concessió, de comú acord, tal com s'estipula al capítol 34 de l'Agenda 21, a través d'accions urgents en tots els àmbits per:

- (a) Facilitar informació d'una manera més eficaç;
  - (b) Garantir l'actual capacitat institucional a escala nacional dels països en desenvolupament per millorar l'accés i el desenvolupament, la transferència i la difusió de tecnologies respectuoses amb el medi ambient i els coneixements especialitzats pertinents;
  - (c) Facilitar les avaluacions de les necessitats de tecnologia del país;
  - (d) Establir uns marcs jurídics i normatius, tant als països donants com receptors, que accelerin la transferència de tecnologies respectuoses amb el medi ambient d'una manera rendible tant per part del sector públic com privat, i donar suport a la seva aplicació;
  - (e) Promoure l'accés i la transferència de tecnologies relacionades amb els sistemes d'alerta i els programes de mitigació en els països en desenvolupament afectats per les catàstrofes naturals.
100. Millorar la transferència de tecnologia, sobretot bilateral i regional, als països en desenvolupament, a través d'accions urgents en tots els àmbits per:
- (a) Millorar la interacció i la col·laboració, les relacions entre els grups d'interès i xarxes dintre i entre universitats, institucions de recerca, agències governamentals i sector privat;
  - (b) Desenvolupar i promoure el treball en xarxa d'estructures de suport institucional afins, com els centres tecnològics i de productivitat, les institucions de recerca, formació i desenvolupament, i els centres de producció més neta a escala nacional i regional;
  - (c) Crear associacions que fomentin la inversió i la transferència de tecnologia, el desenvolupament i la difusió de tecnologia, per assistir els països en desenvolupament i els països amb economies en transició en l'intercanvi de les millors pràctiques i la promoció de programes d'assistència, i potenciar la col·laboració entre corporacions i instituts de recerca per millorar l'eficiència industrial, la productivitat agrícola, la gestió ambiental i la competitivitat;
  - (d) Facilitar assistència als països en desenvolupament, així com als països amb economies en transició, per tal que tinguin accés a unes tecnologies respectuoses amb el medi ambient que són de titularitat o domini públics, així com a coneixements de domini sobre ciència i tecnologia, i a l'accés als coneixements especialitzats i a l'experiència requerits perquè puguin fer un ús independent d'aquest coneixement en la consecució dels seus objectius de desenvolupament;
  - (e) Donar suport als mecanismes existents i, si escau, establir nous mecanismes per al desenvolupament, la transferència i la difusió de tecnologies respectuoses amb el medi ambient als països en desenvolupament i a les economies en transició.

101. Ajudar els països en desenvolupament en la creació de capacitats per a l'accés a una quota de participació més àmplia en els programes de recerca i desenvolupament multilaterals i globals. En aquest sentit, reforçar i, quan escaigui, crear centres per al desenvolupament sostenible als països en desenvolupament.

102. Crear més capacitats en els àmbits científic i tecnològic per al desenvolupament sostenible, amb accions encaminades a millorar la col·laboració i les associacions en l'àmbit de la recerca i el desenvolupament, i la seva aplicació generalitzada entre les institucions de recerca, les universitats, el sector privat, els governs, les ONG i les xarxes, així com entre científics i acadèmics dels països en desenvolupament i els desenvolupats i, en aquest sentit, potenciar el treball en xarxa amb i entre centres d'excel·lència científica dels països en desenvolupament.

103. Millorar la política i la presa de decisions en tots els àmbits mitjançant, entre d'altres, una millor col·laboració entre científics de les àrees de les ciències naturals i socials, i entre científics i polítics, i també a través d'accions urgents en tots els àmbits per:

(a) Incrementar l'ús de coneixements científics i de tecnologia, i augmentar l'ús beneficiós del coneixement local i autòcton de manera respectuosa amb les persones que el posseeixen i d'acord amb el dret nacional;

(b) Augmentar l'ús de les avaluacions científiques integrades, les avaluacions del risc i els plantejaments interdisciplinaris i intersectorials;

(c) Continuar donant suport i col·laborant amb les avaluacions científiques internacionals que contribueixen a la presa de decisions, com el Grup intergovernamental d'experts sobre canvi climàtic, amb l'àmplia participació d'experts de països en desenvolupament;

(d) Assistir els països en desenvolupament a l'hora de desenvolupar i la portar a la pràctica polítiques científiques i tecnològiques;

(e) Establir associacions entre la comunitat científica, les institucions públiques i privades, i mitjançant la integració de l'assessorament científic als organismes decisoris, per tal de garantir un paper més rellevant per a la ciència, el desenvolupament tecnològic i els sectors relacionats amb l'enginyeria;

(f) Promoure i millorar la presa de decisions basada en coneixements científics i reafirmar l'enfocament preventiu, tal com s'estableix al principi 15 de la Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament, en la qual s'exposa:

“Amb l'objectiu de protegir el medi ambient, l'enfocament preventiu serà d'aplicació generalitzada per part dels estats, segons les seves capacitats. Quan hi hagi perill de danys greus o irreversibles, la manca de certesa científica plena no serà motiu per posposar l'aplicació d'unes mesures cost-efectives destinades a evitar la degradació ambiental.”

104. Ajudar els països en desenvolupament, a través de la col·laboració internacional, a potenciar les seves capacitats pel que fa als seus esforços per abordar les

qüestions relatives a la protecció ambiental, incloent-hi la formulació i l'aplicació de polítiques per a la gestió i protecció del medi ambient, a través d'accions urgents en tots els àmbits per:

- (a) Millorar el seu ús de la ciència i la tecnologia en relació al monitoratge ambiental, els models d'avaluació, unes bases de dades precises i els sistemes d'informació integrats;
  - (b) Promoure i, si escau, millorar l'ús de tecnologies de satèl·lits per a la recopilació, verificació i actualització d'informació de qualitat, i millorar les observacions aèries i terrestres, en suport dels seus esforços envers la recollida de dades de qualitat, precises, a llarg termini, coherents i fiables;
  - (c) Establir i, si escau, continuar desenvolupant serveis estadístics nacionals capaços de facilitar dades contrastades sobre educació científica i activitats de recerca i desenvolupament que són necessàries per a l'elaboració de polítiques científiques i tecnològiques eficaces.
105. Establir canals regulars entre polítics i la comunitat científica, per sol·licitar i rebre avaluacions científiques i tecnològiques per a l'aplicació de l'Agenda 21, i crear i reforçar les xarxes per a la ciència i l'educació per al desenvolupament sostenible, a tots els nivells, amb l'objectiu de compartir coneixements, experiència i les millors pràctiques, i també crear capacitats científiques, especialment als països en desenvolupament.
106. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació, quan sigui apropiat, com a eines per incrementar la freqüència de comunicació i intercanvi d'experiències i coneixements, i millorar la qualitat i l'accés a la tecnologia de la informació i les comunicacions, arreu del món, a partir de la tasca facilitada pel **Grup de treball sobre tecnologia de la informació i les comunicacions de les Nacions Unides** ¹¹¹ i les iniciatives d'altres fòrums regionals i internacionals rellevants.
107. Donar suport a les entitats de recerca i desenvolupament públiques perquè subscriuguin aliances estratègiques amb l'objectiu de millorar la recerca i el desenvolupament envers la consecució d'una producció i unes tecnologies de producció més netes, a través de, entre d'altres, la mobilització de totes les fonts de recursos tècnics i financers adequats, incloent-hi recursos nous i addicionals, i potenciar la transferència i la difusió de les esmentades tecnologies, en concret, als països en desenvolupament.
108. Examinar qüestions d'interès públic global a través de seminaris oberts, transparents i inclusius amb l'objectiu de promoure un millor coneixement públic d'aquestes qüestions.
- 108.bis Resoldre addicionalment la realització d'una acció concertada contra el terrorisme internacional, el qual planteja greus obstacles al desenvolupament sostenible.
109. L'educació és crítica per a la promoció del desenvolupament sostenible. Per tant, és essencial mobilitzar els recursos necessaris, incloent-hi els recursos financers a tots els nivells, per part de donants bilaterals i multilaterals, com el Banc Mundial i els bancs de desenvolupament regional, tant per part de la societat civil com de

fundacions, per complementar els esforços dels governs nacionals envers la consecució dels següents objectius i accions:

- (a) Complir l'objectiu de desenvolupament, inclòs a la Declaració del Mil·lenni, de poder oferir ensenyament primari universal, garantint que, de cara a l'any 2015, els infants de tot el món, tant els nens com les nenes, podran rebre l'educació primària completa;
  - (b) Facilitar l'accés i l'oportunitat a tots els infants, particularment els de les zones rurals i els que viuen en condicions de pobresa, especialment nenes, a rebre l'educació primària completa.
110. Aportar assistència financera i suport a l'educació, la recerca, els programes de sensibilització pública i les institucions de desenvolupament als països en desenvolupament i països amb economies en transició a fi de:
- (a) Mantenir les infraestructures i programes formatius, especialment els relacionats amb l'educació ambiental i sanitària;
  - (b) Cercar maneres d'evitar les greus i freqüents restriccions financeres amb les quals s'han d'enfrontar moltes institucions d'ensenyament superior, incloent-hi, les universitats de tot del món, sobretot als països en desenvolupament i els països en transició.
111. Tractar l'impacte del VIH o la SIDA en el sistema educatiu en aquells països greument afectats per aquesta pandèmia.
112. Assignar recursos nacionals i internacionals per a l'ensenyament bàsic, tal com es proposa al **Marc d'acció de Dakar –Educació per a tothom** ¹¹², i per a la millor integració del desenvolupament sostenible en l'educació i els programes de desenvolupament d'àmbit bilateral i multilateral, i millorar la integració entre la recerca i el desenvolupament amb finançament públic i els programes de desenvolupament.
113. Eliminar les desigualtats de gènere a l'educació primària i secundària de cara a l'any 2005, tal com s'estipula al Marc d'acció de Dakar, i a tots els nivells educatius abans, com a màxim, de l'any 2015, pel compliment dels objectius de desenvolupament que preveu la Declaració del Mil·lenni, amb accions per tal de garantir, entre d'altres, un accés igualitari a tots els nivells i tipus d'educació, formació i creació de capacitats, mitjançant un sistema educatiu sensible a les qüestions de gènere.
114. Integrar el desenvolupament sostenible als sistemes educatius a tots els nivells d'educació a fi de promoure l'educació com a agent clau per al canvi.
115. Desenvolupar, aplicar, fer un seguiment i una revisió dels plans i programes d'acció educativa a escala nacional, subnacional i local, si escau, que reflecteixin el Marc d'acció de Dakar i que siguin rellevants per a les condicions i necessitats locals, que han de portar a l'assoliment del desenvolupament comunitari, i fer que l'educació per al desenvolupament sostenible formi part d'aquests plans.

116. Oferir a tots els membres de la comunitat una àmplia gamma d'oportunitats educatives continuades tant formals com no formals, incloent-hi els programes voluntaris de servei a la comunitat, amb l'objectiu d'acabar amb l'analfabetisme i subratllar la importància de l'aprenentatge durant tota la vida, i promoure el desenvolupament sostenible.
117. Donar suport a l'ús de l'educació per promoure el desenvolupament sostenible, fins i tot a través d'accions urgents en tots els àmbits per:
- (a) Integrar la tecnologia de la informació i les comunicacions al desenvolupament del pla d'estudis escolars per garantir-ne l'accés tant a les comunitats rurals com urbanes, i facilitar assistència sobretot als països en desenvolupament, entre d'altres, per a l'establiment de les condicions adequades que requereixen aquestes tecnologies;
  - (b) Promoure, si escau, l'accés adequat, assequible i creixent als programes per a estudiants, investigadors i enginyers dels països en desenvolupament a les universitats i institucions de recerca dels països desenvolupats a fi de promoure l'intercanvi d'experiència i capacitat que beneficiï totes les parts;
  - (c) Continuar implantant el programa de treball de la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible sobre l'educació per al desenvolupament sostenible;
  - (d) Recomanar a l'Assemblea General de les Nacions Unides que consideri l'adopció d'una dècada dedicada a l'educació per al desenvolupament sostenible, a partir de 2005.
118. Millorar i accelerar les iniciatives de creació de capacitats humanes, institucionals i d'infraestructura, i promoure les aliances en aquest sentit que responguin a les necessitats específiques dels països en desenvolupament dins el context del desenvolupament sostenible.
119. Donar suport a les iniciatives locals, nacionals, subregionals i regionals, amb l'acció necessària per al desenvolupament, l'ús i l'adaptació de coneixements i tècniques, i per millorar els centres d'excel·lència per a l'educació, la recerca i la formació a escala local, nacional, subregional i regional, amb l'objectiu de reforçar la capacitat de coneixement dels països en desenvolupament i els països amb economies en transició a través, entre d'altres, de la mobilització procedent de totes les fonts de recursos financers adequats i d'altres tipus, i també nous recursos i recursos addicionals.
- 119.bis. Facilitar assistència tècnica i financera als països en desenvolupament, fins i tot a través de la consolidació dels esforços per la creació de capacitats, com el **Programa de desenvolupament Capacitat 21 de les Nacions Unides** ¹¹³ per:
- (a) Avaluar les seves pròpies necessitats i oportunitats de desenvolupament de capacitats en l'àmbit individual, institucional i col·lectiu;

- (b) Dissenyar programes per a la creació de capacitats i per donar suport a programes a escala local, nacional i comunitària centrats en abordar els reptes de globalització d'una manera més eficaç i en l'assoliment dels objectius de desenvolupament internacionalment acordats, com també els continguts a la Declaració del Mil·lenni;
  - (c) Desenvolupar la capacitat de la societat civil, incloent-hi els joves, per tal que participi, si escau, en el disseny, l'aplicació i la revisió de les polítiques i estratègies de desenvolupament sostenible en tots els àmbits;
  - (d) Crear i, si escau, reforçar les capacitats nacionals per dur a terme una aplicació eficaç de l'Agenda 21.
119. *ter.* Garantir l'accés, a escala nacional, a la informació ambiental i als procediments judicials i administratius en qüestions de medi ambient, així com la participació pública en la presa de decisions, per tal de promoure el principi 10 de la Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament, tenint plenament en compte els principis 5, 7 i 11 de la Declaració.
119. *quater.* Reforçar la informació nacional i regional, i els serveis estadístics i analítics rellevants per a les polítiques i programes de desenvolupament sostenible, incloent-hi la desagregació de dades per sexes, edat i altres factors, i incentivar els donants perquè facilitin suport financer i tècnic als països en desenvolupament amb l'objectiu de millorar la seva capacitat de formular polítiques i aplicar programes per al desenvolupament sostenible.
119. *quinquies.* Encoratjar que es continuï treballant sobre els indicadors del desenvolupament sostenible per països a escala nacional, que incloguin la integració dels aspectes de gènere, de manera voluntària, d'acord amb les condicions i prioritats nacionals.
119. *sexties.* Promoure la continuació dels treballs sobre indicadors, de conformitat amb el paràgraf 3 de la decisió 9/4 de la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible.
119. *septies.* Promoure el desenvolupament i un més ampli de les tecnologies d'observació de la Terra, inclosa la teledetecció via satèl·lit, la cartografia mundial i els sistemes d'informació geogràfica, per a la recopilació de dades de qualitat sobre els impactes ambientals, els usos del sòl i els canvis en els usos del sòl, a través d'accions urgents en tots els àmbits per:
- (a) Reforçar la cooperació i la coordinació entre els sistemes d'observació globals i els programes de recerca per a les observacions globals integrades, tenint en compte la necessitat de creació de capacitats i la compartició de dades procedents de les observacions terrestres, la teledetecció via satèl·lit i d'altres fonts entre tots els països;
  - (b) Desenvolupar sistemes d'informació que facin possible l'intercanvi d'informació de gran valor, incloent-hi l'intercanvi actiu de dades d'observació de la Terra;
  - (c) Potenciar iniciatives i associacions per a la cartografia mundial.

119. *octies*. Donar suport als països, especialment als països en desenvolupament, pel que fa als seus esforços per:
- (a) Recollir dades exactes, a llarg termini, coherents i fiables;
  - (b) Utilitzar els satèl·lits i les tecnologies de teledetecció per a la recopilació de dades i la posterior millora de les observacions terrestres;
  - (c) Accedir, analitzar i utilitzar informació geogràfica a través de les tecnologies de teledetecció de satèl·lits, posicionament global de satèl·lits, sistemes d'informació cartogràfica i geogràfica.
119. *noviens*. Donar suport als esforços per prevenir i mitigar els impactes dels desastres naturals, i inclús a través d'accions urgents en tots els àmbits per:
- (a) Facilitar l'accés assequible a la informació relacionada amb els desastres perquè serveixi d'alerta;
  - (b) Traduir les dades disponibles, sobretot procedents dels sistemes d'observació meteorològica globals, en productes oportuns i útils.
119. *diciens*. Desenvolupar i promoure una aplicació més àmplia de les avaluacions d'impacte ambiental, entre d'altres, en qualitat d'instrument nacional, si escau, per tal de facilitar informació essencial de suport a la presa de decisions sobre projectes que podrien causar efectes adversos significatius al medi ambient.
119. *undeciens*. Promoure i avançar en el desenvolupament de metodologies en l'àmbit de les polítiques, les estratègies i els projectes per a la presa de decisions relacionades amb el desenvolupament sostenible, a escala local i nacional i, quan escaigui, a escala regional. En aquest sentit, cal emfasitzar que l'elecció de la metodologia apropiada a emprar en els països hauria de ser adequada a les condicions i circumstàncies específiques del país en qüestió, s'hauria d'adoptar d'una manera voluntària i hauria d'estar d'acord a les seves necessitats prioritàries de desenvolupament.

X. Marc institucional per al desenvolupament sostenible

120. Un marc institucional eficaç per al desenvolupament sostenible en tots els àmbits és clau per a la plena aplicació de l'Agenda 21, el seguiment dels resultats de la Cimera Mundial per al Desenvolupament Sostenible i també per fer front als reptes de desenvolupament sostenible emergents. Les mesures encaminades a reforçar aquest marc haurien de basar-se en les estipulacions de l'Agenda 21, així com en el programa de l'any 1997 per a aplicar-la i els principis de la Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament, i haurien de promoure la consecució dels objectius de desenvolupament internacionalment acordats, com els que consten a la Declaració del Mil·lenni, tenint en compte el Consens de Monterrey i les conclusions rellevants d'altres conferències i acords internacionals que han tingut lloc al si de les Nacions Unides des de l'any 1992.

Hauria de respondre a les necessitats de tots els països, tenint en compte les necessitats concretes dels països en desenvolupament, i també els mitjans d'aplicació. Hauria de portar al reforçament dels ens i les organitzacions internacionals que treballen en l'àmbit del desenvolupament sostenible, tot respectant els seus mandats respectius, i a la consolidació de les institucions regionals, nacionals i locals rellevants.

120. *bis*. La bona governança és essencial per al desenvolupament sostenible. Unes polítiques econòmiques viables, les institucions democràtiques sòlides capaces de respondre a les necessitats de les persones i una infraestructura millorada són la base del creixement econòmic sostingut, l'eradicació de la pobresa, i la creació d'ocupació. La llibertat, la pau i la seguretat, l'estabilitat nacional, el respecte pels drets humans, i incloent-hi el dret al desenvolupament, i l'imperi de la Llei, la igualtat de gènere, les polítiques orientades al mercat, i el compromís global envers les societats justes i democràtiques també són essencials i es reforcen mútuament.

Objectius

121. Caldria prendre mesures encaminades a reforçar els acords institucionals de desenvolupament sostenible en tots els àmbits, dins del marc de l'Agenda 21¹, i caldria que es basessin en els desenvolupaments aconseguits des de la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament (CNUMAD), i haurien de portar preferiblement a l'assoliment de, entre d'altres, els objectius següents:

- (a) Reforçar els compromisos envers el desenvolupament sostenible;
- (b) Integrar les dimensions econòmica, social i ambiental de desenvolupament sostenible d'una manera equilibrada;
- (c) Reforçar l'aplicació de l'Agenda 21, per exemple a través de la mobilització de recursos financers i tecnològics, així com també a través de programes de creació de capacitats, sobretot pel que fa als països en desenvolupament;
- (d) Reforçar la coherència, la coordinació i el seguiment;
- (e) Promoure el compliment de la legislació i reforçar les institucions governamentals;
- (f) Augmentar l'eficàcia i l'eficiència a través de la limitació del solapament i la duplicació de les activitats realitzades per les organitzacions internacionals, dintre i fora del sistema de les Nacions Unides, segons els seus mandats i tenint en compte els avantatges comparatius;
- (g) Millorar la participació i la implicació efectiva de la societat civil i d'altres grups d'interès rellevants en l'aplicació de l'Agenda 21, així com en la promoció de la transparència i l'àmplia participació pública;
- (h) Reforçar les capacitats per al desenvolupament sostenible en tots els àmbits, fins i tot a escala local, en concret les dels països en desenvolupament;

¹Les al·lusions que es fan en aquest capítol a l'Agenda 21 inclouen: l'Agenda 21, el Programa per a la continuïtat de l'aplicació de l'Agenda 21 i els resultats de la Cimera.

- (i) Reforçar la cooperació internacional encaminada a reforçar l'aplicació de l'Agenda 21 i les conclusions de la Cimera.

Reforçar el marc institucional per al desenvolupament sostenible a escala internacional

122. La comunitat internacional hauria de:

- (a) Millorar la integració dels objectius de desenvolupament sostenible, tal com es reflecteix a l'Agenda 21, i donar suport a l'aplicació de l'Agenda 21 i les conclusions de la Cimera a les polítiques, els programes de treball i les directrius d'operacions d'agències, programes i fons rellevants de les Nacions Unides, el GEF i les institucions financeres i comercials internacionals, segons els seus mandats, subratllant al mateix temps que les seves activitats haurien de tenir plenament en compte els programes i les prioritats nacionals, sobretot dels països en desenvolupament, així com, si escau, dels països amb economies en transició, envers el desenvolupament sostenible;
- (b) Reforçar la col·laboració dintre i entre el sistema de les Nacions Unides, les institucions financeres internacionals, el GEF i l'OMC, mitjançant la **Junta d'executius del sistema de les Nacions Unides per a la coordinació (CEB)**¹¹⁴, el **Grup de Desenvolupament de les Nacions Unides**¹¹⁵, el **Grup de Gestió Ambiental**¹¹⁶ i altres ens coordinadors entre agències. Cal aconseguir el reforç de la col·laboració entre agències en tots els contextos rellevants, amb especial èmfasi al camp operatiu i amb l'elaboració de disposicions relatives a les associacions sobre qüestions específiques per donar suport, en concret, als esforços dels països en desenvolupament relatius a l'aplicació de l'Agenda 21;
- (c) Reforçar i millorar la integració de les tres dimensions de les polítiques i els programes de desenvolupament sostenible, i promoure la plena integració dels objectius de desenvolupament sostenible als programes i polítiques dels organismes que treballen en temes socials. Concretament, cal reforçar la dimensió social del desenvolupament sostenible, entre altres, emfasitzant el seguiment dels resultats de la Cimera Mundial per al Desenvolupament Social i la seva revisió quinquennal, i tenint en compte els seus informes, i donar suport als sistemes de protecció social;
- (d) Aplicar plenament el resultat de la decisió I sobre governança ambiental internacional adoptada pel **Consell Rector del PNUMA** a la seva 7a sessió especial, i invitar l'Assemblea General a la seva 57a sessió perquè consideri la important però complexa qüestió de l'establiment d'una participació universal per al Consell Rector / **Fòrum Global de Ministres de Medi Ambient**¹¹⁷;
- (e) Comprometre's de manera activa i constructiva a garantir la finalització a temps de les negociacions en un conveni de les Nacions Unides per acabar amb la corrupció, incloent-hi la qüestió de la repatriació de fons adquirits il·licitament als països d'origen;

(f) Promoure la responsabilitat corporativa i l'intercanvi de les millors pràctiques dins el context del desenvolupament sostenible, fins i tot, si escau, a través del diàleg entre els múltiples grups d'interès com per exemple la Comissió per al Desenvolupament Sostenible, i altres iniciatives;

(g) Prendre accions concretes per aplicar el Consens de Monterrey a tots els nivells.

123. La bona governança a escala internacional és fonamental per a l'assoliment del desenvolupament sostenible. Per tal de garantir un entorn econòmic internacional dinàmic i fructífer, és important promoure la governança econòmica global a través de reconduir els models financer, comercial, tecnològic i inversor a escala internacional que tenen un impacte sobre les perspectives de desenvolupament dels països en desenvolupament. A aquest efecte, cal que la comunitat internacional prengui totes les mesures necessàries i adequades, incloent-hi la garantia del suport a la reforma estructural i macroeconòmica, una solució global al problema del deute extern i l'accés al mercat dels països en desenvolupament.

És necessari sostenir els esforços encaminats a reformar l'arquitectura financera internacional, amb un increment de la transparència i amb la participació efectiva dels països en desenvolupament en els processos decisoris. Un sistema comercial multilateral universal, degudament legislat, obert, no discriminatori i equitatiu, així com una liberalització significativa del comerç poden estimular de manera substancial el desenvolupament mundial, beneficiant així els països en totes els estadis de desenvolupament.

124. Un sistema de les Nacions Unides enèrgic i efectiu és fonamental per a la promoció de la col·laboració internacional per al desenvolupament sostenible i d'un sistema econòmic global que funcioni per a tothom. Per aconseguir-ho, és essencial un compromís ferm amb els ideals de les Nacions Unides dels principis del dret internacional i els que recull la Carta de les Nacions Unides, i reforçar el sistema de les nacions Unides i altres institucions multilaterals i promoure la millora del seu funcionament. Els Estats també haurien de complir el seu compromís de negociar i finalitzar al més aviat possible un conveni de les Nacions Unides per acabar amb la corrupció en totes les seves formes, i això inclou la qüestió de la repatriació de fons adquirits il·lícitament i també promoure una cooperació més àmplia per eliminar el blanqueig de diners.

El paper de l'Assemblea General

125. L'Assemblea General de les Nacions Unides hauria d'adoptar el desenvolupament sostenible com a element clau d'un marc molt ampli d'activitats de les Nacions Unides, sobretot per a la consecució dels objectius de desenvolupament acordats internacionalment, i els que preveu la Declaració del Mil·lenni, i hauria d'oferir una orientació política global a l'aplicació de l'Agenda 21 i a la seva pertinent revisió

El paper del Consell Econòmic i Social

126. En virtut de les disposicions pertinents de la Carta de les Nacions Unides i de l'Agenda 21 relatives a les resolucions 48/162 del **Consell Econòmic i Social** i de l'Assemblea General i que van reafirmar el Consell com a mecanisme central per a la coordinació del sistema de les Nacions Unides i les seves agències especialitzades i la supervisió dels seus organismes subsidiaris, en particular les seves comissions funcionals, i per promoure l'aplicació de l'Agenda 21 per reforçar la coordinació a l'àmbit del sistema, el Consell hauria de:

- (a) Potenciar el seu paper en la supervisió de la coordinació de tot el sistema i la integració equilibrada dels aspectes econòmics, socials i ambientals de les polítiques i programes de les Nacions Unides orientats a la promoció del desenvolupament sostenible;
- (b) Organitzar consideracions periòdiques de temes relacionats amb el desenvolupament sostenible en relació amb l'aplicació de l'Agenda 21, incloent-hi els mitjans d'aplicació. La Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible podria encarregar-se d'elaborar les recomanacions relatives a aquests temes;
- (c) Fer ple ús de les seves activitats d'alt nivell, coordinació i operatius i dels segments generals per tenir en compte d'una manera eficaç totes els aspectes rellevants del treball de les Nacions Unides sobre desenvolupament sostenible. En aquest context, cal que el Consell potenciï la participació activa de les organitzacions principals en el seu segment d'alt nivell i la tasca de les seves comissions funcionals rellevants, segons les respectives regles processals;
- (d) Promoure la coordinació, la complementarietat, l'eficàcia i l'eficiència de les activitats de les seves comissions funcionals i altres organismes subsidiaris que són rellevants per a l'aplicació de l'Agenda 21;
- (e) Concloure el treball del **Comitè d'Energia i Recursos Naturals per al Desenvolupament** ¹¹⁸ i transferir el seu treball a la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible;
- (f) Garantir l'existència d'un estret vincle entre el paper del Consell en el seguiment de la Cimera i el seu paper en el seguiment del Consens de Monterrey, d'una manera sostinguda i coordinada. En aquest sentit, cal que el Consell esbrini maneres de desenvolupar els acords relatius a les seves reunions amb les institucions de Bretton Woods i l'OMC, tal com s'estableix al Consens de Monterrey;
- (g) Intensificar els seus esforços per garantir que la integració de les perspectives de gènere forma part integral de les seves activitats relatives a l'aplicació coordinada de l'Agenda 21.

El paper i la funció de la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible

127. La Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible hauria de continuar sent la comissió d'alt nivell sobre desenvolupament sostenible del sistema de les Nacions Unides i hauria de servir de fòrum per a l'estudi de qüestions relacionades amb la integració de les tres dimensions del desenvolupament sostenible. Tot i que la funció, les funcions i el mandat de la Comissió, tal com s'estableix a les parts rellevants de l'Agenda 21 i es va adoptar a la resolució 47/191 de l'Assemblea General, continuen sent rellevants, la Comissió ha de ser reforçada, tenint en compte el paper de les institucions i organitzacions rellevants. L'enfortiment del paper de la Comissió hauria d'incloure la revisió i el control dels progressos en l'aplicació de l'Agenda 21 i el foment de la coherència pel que fa a l'aplicació, les iniciatives i les associacions.
128. Dins d'aquell context, la Comissió hauria de fer més èmfasi en les accions que possibilitin l'aplicació en tots els àmbits, promovent i encoratjant associacions entre els governs, organitzacions internacionals i els grups d'interès rellevants per a l'aplicació de l'Agenda 21.
129. La Comissió hauria de:
- (a) Analitzar i avaluar els avenços materialitzats, i promoure la continuïtat de l'aplicació de l'Agenda 21;
  - (b) Centrar-se en els aspectes multisectorials de les qüestions sectorials específiques i proporcionar un fòrum que permeti una millor integració de les polítiques, fins i tot a través de la interacció entre els ministres competents en matèria de les diverses dimensions i sectors del desenvolupament sostenible a través de segments d'alt nivell;
  - (c) Abordar nous reptes i oportunitats relacionades amb l'aplicació de l'Agenda 21;
  - (d) Posar una especial atenció en les accions relacionades amb l'aplicació de l'Agenda 21, limitant les negociacions en les sessions de la Comissió a una periodicitat biennal;
  - (e) Limiti el nombre de temes tractats a cada sessió.
130. Pel que fa a la seva funció de facilitar l'aplicació, la Comissió hauria de fer èmfasi en el següent:
- (a) Revisar els progressos i promoure la continuïtat de l'aplicació de l'Agenda 21. En aquest context, cal que la Comissió identifiqui les restriccions en l'aplicació i faci recomanacions per superar-les;
  - (b) Servir de punt central per al debat de les associacions que promouen el desenvolupament sostenible, compartint les lliçons apreses, els avenços materialitzats i les millors pràctiques;

- (c) Revisar de les qüestions relacionades amb l'ajuda financera i la transferència de tecnologia per al desenvolupament sostenible, així com la creació de capacitats, fent ple ús, al mateix temps, de la informació existent. Respecte d'això, la Comissió de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible podria plantejar-se treure més partit dels informes nacionals i l'experiència regional i, en aquest sentit, fer les recomanacions adequades;
  - (d) Facilitar un fòrum per a l'anàlisi i l'intercanvi d'experiència sobre les mesures que ajuden a l'hora de planificar el desenvolupament sostenible, la presa de decisions i l'aplicació de les estratègies de desenvolupament sostenible. Respecte d'això, la Comissió podria plantejar-se treure més partit dels informes nacionals i regionals;
  - (e) Tenir en compte els desenvolupaments legals significatius en el camp del desenvolupament sostenible, considerant sempre el paper dels organismes intergovernamentals rellevants en la promoció de l'aplicació de l'Agenda 21 en relació amb els instruments i mecanismes legals internacionals.
131. Pel que fa a les modalitats pràctiques i al programa de treball de la Comissió, aquesta hauria de prendre decisions específiques a la seva propera sessió, en la qual s'elaborarà el programa de treball temàtic de la Comissió. En particular, s'haurien de considerar els següents aspectes:
- (a) Fer un estudi equilibrat de l'aplicació de tots els mandats de la Comissió consignats a la resolució 47/191 de l'Assemblea General;
  - (b) Continuar facilitant la participació més directa i substantiva de les organitzacions internacionals i dels grups principals en el treball de la Comissió;
  - (c) Atorgar més importància a les contribucions científiques al desenvolupament sostenible a través de, per exemple, l'apropament a la comunitat científica i el foment de xarxes científiques nacionals, regionals i internacionals per tal que s'involucrin a la Comissió;
  - (d) Augmentar la contribució dels educadors al desenvolupament sostenible, fins i tot, quan sigui adequat, en les activitats de la Comissió;
  - (e) La planificació i la duració de les reunions entre sessions.
132. Adoptar mesures addicionals per promoure les millors pràctiques i les lliçons apreses en el camp del desenvolupament sostenible i, a més, promoure l'ús de mètodes contemporanis de recollida i difusió de dades, incloent-hi un ús més ampli de les tecnologies de la informació.

El paper de les institucions internacionals

133. Subratllar la necessitat que les institucions internacionals, tant dintre com fora del sistema de les Nacions Unides, i això inclou les institucions financeres internacionals, l'OMC i el GEF, millorin, en el marc dels seus mandats, els seus esforços, de cooperació per:

- (a) Promoure el suport efectiu i col·lectiu a l'aplicació de l'Agenda 21 a tots els nivells;
  - (b) Millorar l'eficàcia i la coordinació de les institucions internacionals envers l'aplicació de l'Agenda 21, els resultats de la Cimera Mundial per al Desenvolupament Sostenible, els aspectes de desenvolupament sostenible rellevants de la Declaració del Mil·lenni, el Consens de Monterrey i les conclusions de la Quarta reunió ministerial de l'OMC, que va tenir lloc a Doha el novembre de 2001.
134. Sol·licitar al Secretari General de les Nacions Unides, mitjançant la Junta d'executius del sistema de les Nacions Unides per a la coordinació (CEB), fins i tot a través d'esforços de col·laboració informals, que continui promovent la cooperació i la coordinació entre agències en l'àmbit del sistema i la coordinació sobre desenvolupament sostenible, amb l'objectiu de prendre les mesures adequades per facilitar l'intercanvi d'informació, i continuar mantenint el Consell Econòmic i Social i la Comissió degudament informats de les accions escomeses envers l'aplicació de l'Agenda 21.
135. Reforçar significativament el suport als programes de creació de capacitats del PNUD per al desenvolupament sostenible, a partir de l'experiència obtinguda a través del programa Capacity 21, com a mecanismes importants per donar suport als esforços per a la creació de capacitats de desenvolupament local i nacional, especialment als països en desenvolupament.
136. Reforçar la cooperació entre el PNUMA i altres organismes i agències especialitzades de les Nacions Unides, les institucions de Bretton Woods i l'OMC, dins dels seus mandats.
137. El PNUMA, el programa Hàbitat de les Nacions Unides, el PNUD i la CNUCD, dins els seus mandats, haurien de reforçar la seva contribució als programes de desenvolupament sostenible i a l'aplicació de l'Agenda 21 a tots els nivells, sobretot en el camp de la promoció de la creació de capacitats.
138. Per tal de promoure l'aplicació eficaç de l'Agenda 21 a escala internacional, també caldria dur a terme el següent:
- (a) Modernitzar el calendari de reunions de desenvolupament sostenible en l'àmbit internacional i, si escau, reduir el nombre de reunions, la seva durada i la quantitat de temps invertit en els resultats negociats per dedicar més temps a les qüestions de caire pràctic relacionades amb la seva aplicació;
  - (b) Potenciar les iniciatives d'associacionisme perquè puguin ser aplicades per part de tots els actors rellevants en suport a les conclusions de la Cimera Mundial per al Desenvolupament Sostenible. En aquest context, el posterior desenvolupament de les associacions i el seu seguiment haurien de prendre nota del treball preliminar per a la Cimera;
  - (c) Fer ple ús dels avanços en el camp de les tecnologies de la informació i la comunicació.

[El paràgraf 139 s'ha suprimit]

140. El reforçament del marc institucional internacional per al desenvolupament sostenible és un procés en evolució. És necessari fer l'anàlisi de les disposicions aplicables; identificar les bretxes; eliminar la duplicació de funcions; i continuar lluitant per aconseguir un augment de la integració, l'eficiència i la coordinació de les dimensions econòmica, social i ambiental del desenvolupament sostenible envers l'aplicació de l'Agenda 21.

La consolidació de les disposicions institucionals per al desenvolupament sostenible a escala regional

141. L'aplicació de l'Agenda 21 i les conclusions de la Cimera haurien d'abordar-se amb eficàcia a escala regional i subregional, a través de les comissions regionals i altres institucions i organismes regionals i subregionals.

142. Cal millorar la coordinació i la cooperació intraregional pel que fa al desenvolupament sostenible entre les comissions regionals, els Fons de les Nacions Unides, els programes i les agències, els bancs de desenvolupament regional i altres institucions i organismes regionals i subregionals. Això hauria d'incloure, quan sigui necessari, el suport per al desenvolupament, la millora i l'aplicació de les estratègies i els plans d'acció de desenvolupament sostenible regionals, tot reflectint les prioritats nacionals i regionals.

143. Concretament, i tenint en compte les disposicions rellevants de l'Agenda 21, les comissions regionals, en col·laboració amb altres organismes regionals i subregionals, haurien de:

- (a) Promoure la integració de les tres dimensions del desenvolupament sostenible en la seva actuació d'una manera equilibrada, a través de l'aplicació de l'Agenda 21. En aquest sentit, les comissions regionals haurien de consolidar la seva posició a través de l'acció interna i comptar, segons que correspongui, amb suport extern;
- (b) Facilitar i promoure una integració equilibrada de les dimensions econòmica, social i ambiental del desenvolupament sostenible en l'actuació dels organismes regionals, subregionals i d'altres àmbits, per exemple, tot facilitant i reforçant l'intercanvi d'experiències, incloent-hi l'experiència nacional, millors pràctiques, estudis de casos i les experiències associatives relacionades amb l'aplicació de l'Agenda 21;
- (c) Col·laborar en la mobilització de l'assistència tècnica i financera, i facilitar el finançament adequat per a aplicació de programes i projectes de desenvolupament sostenible acordats a escala regional i subregional, abordant l'objectiu de l'eradicació de la pobresa;
- (d) Continuar promovent la participació dels diferents grups d'interès i encoratjar les associacions per donar suport a l'aplicació de l'Agenda 21 tant a escala regional com subregional.

144. S'hauria de donar suport a les iniciatives i els programes de desenvolupament sostenible acordats tant a escala regional com subregional, com la Nova Associació per al Desenvolupament d'Àfrica (NEPAD) i els aspectes interregionals del **Programa d'acció per al desenvolupament sostenible dels petits estats insulars en desenvolupament** ¹¹⁹.

El reforçament dels marcs institucionals per al desenvolupament sostenible a escala nacional

145. Els Estats haurien de:

- (a) Continuar promovent enfocaments coherents i coordinats amb els marcs institucionals per al desenvolupament sostenible a totes les escales nacionals, fins i tot a través de, si escau, l'establiment o reforç de les autoritats i els mecanismes existents necessaris per a l'elaboració de polítiques, la coordinació, l'aplicació i el compliment de les lleis;
- (b) Actuar immediatament per poder avançar en la formulació i l'elaboració de les estratègies nacionals per al desenvolupament sostenible i començar la seva aplicació el 2005. Pel que fa a això, si escau, cal donar suport a les diferents estratègies a través de la col·laboració internacional, tenint en compte les necessitats especials dels països en desenvolupament, sobretot dels països menys desenvolupats. Aquestes estratègies, que quan escaigui, podrien formular-se com estratègies envers la reducció de la pobresa tot integrant aspectes de desenvolupament sostenible de caire econòmic, social i ambiental, haurien d'elaborar-se segons les prioritats nacionals de cada país.

146. Cada país és el principal responsable del seu propi desenvolupament sostenible, i cal no sobrevalorar el paper de les polítiques i les estratègies de desenvolupament nacionals. Tots els països haurien de promoure el desenvolupament sostenible nacional, entre d'altres, promulgant i aplicant lleis clares i eficaces que donin suport al desenvolupament sostenible. Cal que tots els països reforcin les institucions governamentals, fins i tot facilitant la infraestructura necessària i promovent unes institucions administratives i judicials transparents, responsables i justes.

146. *bis*. Tots els països també haurien de promoure la participació pública, a través de mesures que donin l'accés a la informació relativa a la legislació, les normatives, les activitats, les polítiques i els programes. Així mateix haurien de fomentar la plena participació pública en la formulació i l'aplicació de la política del desenvolupament sostenible. És necessari que les dones puguin participar amb plenitud i igualtat en la formulació política i en l'àmbit de la presa de decisions.

147. Promoure àmpliament l'establiment o la consolidació dels consells de desenvolupament sostenible i/o les estructures de coordinació a escala nacional i, fins i tot local, per tal de centrar l'atenció en les polítiques de desenvolupament sostenible. En aquest context, és necessari promoure la participació dels diferents grups d'interès.

148. Donar suport a les iniciatives de tots els països, especialment els que es troben en desenvolupament i els països amb economies en transició, per millorar les disposicions institucionals nacionals per al desenvolupament sostenible, fins i tot en l'àmbit local. Això podria incloure la promoció de plantejaments multisectorials en la formulació d'estratègies i plans per al desenvolupament sostenible com, quan sigui aplicable, estratègies de la reducció de la pobresa, coordinació d'ajuda, fomentant els enfocaments participatius i millorant les anàlisis polítiques, la capacitat de gestió i d'aplicació, incorporant la una perspectiva de gènere en totes aquestes activitats.
149. Incrementar el paper i la capacitat de les autoritats locals i els grups d'interès en l'aplicació de l'Agenda 21 i els resultats de la Cimera i en la consolidació del suport continuat als programes de l'Agenda 21 i a les iniciatives i les aliances associades i millorar, en concret, les aliances dintre i entre les autoritats locals i altres nivells de Govern i parts implicades per avançar en el desenvolupament sostenible segons s'estableix, entre d'altres, a l'**Agenda Hàbitat** ¹²⁰.

La participació de les organitzacions més rellevants

150. Incrementar les associacions entre els actors governamentals i no governamentals, incloent-hi tots els grups principals, així com els grups de voluntaris, pel que fa als programes i les activitats per a la consecució del desenvolupament sostenible en tots els àmbits.

[El paràgraf 151 s'ha suprimit]

152. Reconèixer la importància atorgada a la possible relació entre medi ambient i drets humans, incloent-hi el dret al desenvolupament, amb la participació plena i transparent dels Estats membres de les Nacions Unides i els Estats observadors.
153. Promoure i recolzar la participació dels joves en els programes i les activitats relacionades amb el desenvolupament sostenible, per exemple, a través del suport als consells locals de joves o els seus equivalents, i fomentant el seu establiment allà on no existeixin.

- 1 United Nations Conference on Environment and Development (UNCED).
- 2 Programme for the Further Implementation of Agenda 21.
- 3 United Nations Millennium Declaration.
- 4 Rio Declaration on Environment and Development.
- 5 Monterrey Consensus.
- 6 United Nations Convention to Combat Desertification in Those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, particularly in Africa.
- 7 International Labour Organization (ILO) Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work.
- 8 "Cities without slums" initiative.
- 9 International Organisation for Standardization (ISO).
- 10 United Nations Commission on Sustainable Development.
- 11 Global Environment Facility (GEF).
- 12 Rotterdam Convention on Prior Informed Consent Procedures for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade.
- 13 Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants.
- 14 Bahia Declaration.
- 15 Priorities for Action beyond 2000.
- 16 Intergovernmental Forum on Chemical Safety (IFCS).
- 17 United Nations Environmental Programme (UNEP).
- 18 Basel Convention on the Control of Transboundary Movement of Hazardous Wasters and Their Disposal
- 19 International Year of Freshwater 2003.
- 20 United Nations Convention on the Law of the Sea.
- 21 Reykjavik Declaration on Responsible Fisheries in the Marine Ecosystem.
- 22 Decision 5/6 of the Conference of Parties to the Convention on Biological Diversity.
- 23 Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks in the Western and Central Pacific Ocean.
- 24 1993 Agreement to Promote Compliance with International Conservation and Management Measures by Fishing Vessels on the High Seas.
- 25 1995 Code of Conduct for Responsible Fisheries.
- 26 Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).
- 27 Jakarta mandate on the Conservation and Sustainable Use of Marine and Coastal Biological Diversity of the Convention on Biological Diversity.
- 28 RAMSAR Convention.
- 29 Convention on Biological Diversity.
- 30 International Coral Reef Initiative.
- 31 Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-Based Activities.
- 32 Montreal Declaration on the Protection of the Marine Environment from Land-based Activities.
- 33 Global Programme of Action.
- 34 International Maritime Organization (IMO).
- 35 IMO International Convention on the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments.
- 36 International Atomic Energy Agency (IAEA).
- 37 Intergovernmental Oceanographic Commission.
- 38 United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- 39 International Strategy for Disaster Reduction.
- 40 Intergovernmental Panel on Climate Change.
- 41 International Centre for the Study of the El Niño phenomenon.
- 42 United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC).
- 43 Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change.
- 44 Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer.
- 45 Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer.
- 46 World Food Summit.
- 47 International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights.
- 48 International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture.
- 49 International Year of Mountains.
- 50 International Year of Eco-tourism.
- 51 United Nations Year of Cultural Heritage.
- 52 World Eco-tourism Summit 2002.
- 53 Global Code of Ethics for Tourism.
- 54 World Tourism Organisation.
- 55 Bonn Guidelines on Access to Genetic Resources and Fair and Equitable Sharing of Benefits.

- 56 World Intellectual Property Organization Committee on Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore.
- 57 Doha Ministerial Declaration.
- 58 Global Taxonomy Initiative.
- 59 Cartagena Protocol on Biosafety.
- 60 United Nations Forum on Forests.
- 61 Intergovernmental Panel on Forests.
- 62 Intergovernmental Forum on Forests.
- 63 International Labour Organization (ILO).
- 64 World Summit on the Information Society.
- 65 Health for All Strategy.
- 66 World Summit for Children.
- 67 International Conference of Population and Development.
- 68 World Summit for Social Development.
- 69 Fourth World Conference on Women.
- 70 World Health Organization (WHO).
- 71 Declaration of Commitment on HIV/AIDS.
- 72 Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria.
- 73 Programme of Action for the Sustainable Development of Small Island Developing States.
- 74 Caribbean Regional Fisheries Mechanism.
- 75 Convention on the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks in the Western and Central Pacific Ocean.
- 76 Global Programme of Action for the Protection of the Marine Environment from Land-Based Activities in small island developing States.
- 77 Barbados Programme of Action for the Sustainable Development of Small Island Developing States.
- 78 New Partnership for Africa's Development (NEPAD).
- 79 Tokyo International Conference on African Development.
- 80 African Process for the Protection and Development of the Marine and Coastal Environment.
- 81 Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora.
- 82 United Nations Human Settlements Programme/UNEP.
- 83 Initiative of Latin America and the Caribbean on Sustainable Development.
- 84 Platform for Action on the Road to Johannesburg 2002.
- 85 Phnom Penh Regional Platform on Sustainable Development for Asia and the Pacific.
- 86 Regional Action Programme for Environmentally Sound and Sustainable Development.
- 87 Kitakyushu Initiative for a Clean Environment.
- 88 Fourth Ministerial Conference on Environment and Development in Asia and the Pacific.
- 89 Economic and Social Commission for Asia and the Pacific.
- 90 Economic Commission for Europe (ECE).
- 91 Aarhus Convention.
- 92 Alpine Convention.
- 93 North American Commission on Environmental Cooperation.
- 94 Boundary Waters Treaty.
- 95 Iqaluit Declaration of the Arctic Council.
- 96 Third United Nations Conference on the Least Developed Countries.
- 97 Global Conference on the Sustainable Development of Small Island Developing States.
- 98 International Conference on Financing for Development.
- 99 Fourth WTO Ministerial Conference.
- 100 Doha Development Agenda Global Trust Fund.
- 101 New Strategy for WTO Technical Cooperation for Capacity-Building, Growth and Integration.
- 102 Integrated Framework for Trade-Related Technical Assistance to Least Developed Countries.
- 103 Trust Fund of the Framework.
- 104 Programme of Action for the Least Developed Countries for the Decade 2001-2010.
- 105 Second Account of the Common Fund for Commodities.
- 106 WTO Committee on Trade and Environment.
- 107 WTO Committee on Trade and Development.
- 108 Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health.
- 109 Charter of the United Nations.
- 110 Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States.
- 111 United Nations Information and Communications Technology Task Force.
- 112 Dakar Framework for Action on Education for All.

¹¹³ United Nations Development Programme Capacity 21.

¹¹⁴ United Nations Chief Board for Coordination (CEB).

¹¹⁵ United Nations Development Group.

¹¹⁶ Environment Management Group.

¹¹⁷ Global Ministerial Environment Forum.

¹¹⁸ Committee on Energy and Natural Resources for Development.

¹¹⁹ Programme of Action for the Sustainable Development of Small Island Developing States.

¹²⁰ Agenda Habitat.

LA DECLARACIÓ DE GAUTENG

Els representants de 27 governs regionals¹ (d'ara endavant GRs) i diverses associacions de governs regionals (que s'indiquen al final)² es reuneixen a Johannesburg durant la Cimera Mundial per al Desenvolupament Sostenible i acorden la declaració següent:

1. Aprofitem aquesta oportunitat en el desè aniversari de la Cimera de Rio per comprometre'ns amb el desenvolupament sostenible tal com s'indica a l'Agenda 21 i la Declaració de Rio i també en la Declaració Millenium de les Nacions Unides.
2. Les esferes de govern que representem són responsables de moltes de les polítiques, sistemes i serveis que poden fer possible un futur més sostenible per als nostres ciutadans.
3. Considerem que els GRs, des del punt de vista de proximitat, eficiència i dimensió espacial, han d'estar situats estratègicament com una part del govern crucial i necessària per al desenvolupament de polítiques i per a la implementació del desenvolupament sostenible. Per motius d'escala estem per moltes circumstàncies més ben situats per treballar amb temes de sostenibilitat i per altres circumstàncies som socis essencials en la solidaritat amb altres esferes de govern i la societat civil per a la política integrada i coordinada i la seva implementació. En relacions de cooperació amb d'altres esferes de govern s'ha d'aplicar el principi de subsidiarietat.
4. El desenvolupament sostenible integra objectius econòmics, socials i ambientals per tal de crear les millors condicions possibles per al desenvolupament humà present i futur. El desenvolupament sostenible ha de crear societats més justes i pròsperes, augmentar les oportunitats laborals, ajudar perquè tothom tingui cobertes les necessitats bàsiques pel que fa a aliments i aigua, habitatge, energia, subsistència sostenible, educació i atenció sanitària i a la vegada protegir l'entorn físic i els recursos naturals que ens nodreixen. Ens comprometem a buscar solucions innovadores per fer que el desenvolupament de les nostres regions sigui sostenible.
5. La democràcia, l'imperi de la llei, l'establiment de la pau i la seguretat, el reconeixement dels drets humans i les llibertats, l'oportunitat de la gent de participar en decisions que els afecten, l'eradicació de la pobresa i la promoció d'un consum i una producció sostenibles són aspectes essencials per assolir un desenvolupament sostenible, els quals es reforcen amb la promoció activa del desenvolupament sostenible. Comprometent-nos amb el desenvolupament sostenible per a les nostres societats ens comprometem també a l'esfera dels GRs, esfera que pren part en l'esforç de fer un món sense conflictes, en el qual hi hagi el suport als drets humans, i que no hi hagi misèria i que ningú no s'hi senti discriminat.

¹ Hi ha diversos tipus i noms de governs regionals arreu del món. La característica que defineix el grup emergent de governs que participen en la xarxa de GRs per al desenvolupament sostenible és que els seus territoris són els més amplis i al primer nivell de la subdivisió política dins dels estats de les nacions individuals representades a les Nacions Unides. Els GRs inclouen, per exemple, regions, províncies, estats i prefectures, i també comunitats autònomes, comunes, departaments, districtes, divisions, emirats, federacions, comissionats, juletole, kilil, nacions, oblastey, rayons, territoris, yoblasti, welayatlar i zones.

² Vegeu la relació de governs i associacions de governs regionals de la pàgina 6.

6. Ens plau l'èmfasi que es dóna actualment, per part del Secretari General de les Nacions Unides, a assolir la sostenibilitat en àrees com l'aigua i el sanejament, l'energia, la sanitat, la producció agrícola i la biodiversitat i la gestió de l'ecosistema (WEHAB). Els GRs que representem donen i donaran una gran prioritat a aquestes qüestions dins del marc del desenvolupament sostenible.
7. Considerem que per a la implementació d'un desenvolupament sostenible cal un marc estratègic per a tots els governs. Creiem que això es refereix clarament a les nostres pròpies esferes regionals. Els GRs necessiten estratègies de desenvolupament sostenible com a marcs centrals per enllaçar amb totes les altres estratègies, assegurar que totes són sostenibles i que es complementen mútuament.

Una bona estratègia regional per al desenvolupament sostenible reconeixerà la importància d'aquestes característiques que distingeixen les identitats de les regions així com les que ajuden a fer una societat més homogènia. Aquestes estratègies s'han de desenvolupar en col·laboració amb el màxim possible d'agents implicats i socis rellevants, i hi ha d'haver oportunitats per a la participació activa i compromís dels agents implicats en la seva implementació. Les estratègies han d'incloure seccions centrades en les cinc àrees que el Secretari General de les Nacions Unides ha identificat com a crítiques (WEHAB). Alguns GRs ja han dut a terme (o ho estan fent) estratègies per al desenvolupament sostenible en aquesta línia. Fem una crida als GRs d'arreu del món perquè es comprometin al més aviat possible amb una data en la qual aquestes estratègies quedaran establertes.

8. Cadascun dels GRs tenen un gran interès per aprendre l'un de l'altre sobre les pràctiques i la implementació del desenvolupament sostenible i podrien tenir moltes oportunitats per col·laborar i establir partenariats, tant amb els països més propers com amb d'altres de més llunyans. En la reunió de Gauteng un gran nombre de dirigents de GRs d'arreu del món han manifestat l'intent d'establir una xarxa global per compartir informació i experiències sobre desenvolupament sostenible a l'àmbit regional i promoure col·laboracions. Això hauria de constituir una base per a projectes o programes de cooperació que contribuïssin a establir aquest procés d'aprenentatge compartit. Fem una crida a tots els GRs d'arreu del món perquè s'adhereixin al desenvolupament d'aquesta xarxa.
9. Els GRs volen i necessiten treballar amb totes les altres esferes de govern i amb altres agents implicats en la promoció del desenvolupament sostenible. Fem una crida als caps de govern i altres líders mundials reunits a Johannesburg i a les mateixes Nacions Unides perquè reconeixin i donin suport al rol essencial i necessari dels GRs en la promoció del desenvolupament sostenible i en l'assoliment de l'Agenda 21 i també en el desenvolupament dels objectius de Millennium. També reconeixem que el nostre treball compartit en aquest àmbit s'ha de desenvolupar amb un esperit d'estreta col·laboració i partenariat que incloguin el foment i el suport a iniciatives comunitàries sobre sostenibilitat. De la mateixa manera, invitem les organitzacions internacionals, els governs locals i tots els altres agents implicats a treballar amb nosaltres per dur a terme la seva tasca com a socis iguals i essencials per al desenvolupament sostenible.

